VI. 76

A POZSONYI TOLDY KÖR
13201
KÖNYVTÁRA

A POZSONYI TOLDY KÖR KÖNYVTÁRA
VI csoport 76 szám

KÖLCSEY FERENCZ'
MINDEN MUNKAI.

I.

VERSEK

KÖLCSEY FERENCZ'

MINDEN MUNKÁI.

SZERKESZTIK

B. EÖTVÖS JÓZSEF,

SZALAY LÁSZLÓ ÉS SZEMERE PÁL.

ELSŐ KÖTET.

PESTEN,

KIADJA HECKENAST GUSZTÁV

MDCCCXL.

H. Rónay.

LIBRARY
FEB 1974
UNIVERSITY OF TORONTO

PH
3281
K6SS
1840
rot 1

KÖLCSEY FERENCZ'

VERSEI.

AJÁNLÁS.

A' dal ered szivből, 's szívhez vágy újra röpűlni,
Lyányka, ha könyed ömöl, más koszorút nem ohajt.

BÚCSÚ B... töl.

Mégysz édesem, ah de elfeledni
Nem fogsz te, nem fogsz engemet,
Szent láncz köt engemet te hozzád,
Szent láncz köt hozzám tégedet.

Szelíd csenddel fog képzetidnek,
Miként az éjnek álmai,
Elébe tűnni képem, akkor
Lágy érzés töltse szivedet.

Remegjen könyecsepp is szemeidben,
Egy könyecsepp szenvedésimért,
Felém hozzák azt hűs zephyrkék,
'S enyhülni fognak kínaim.

Majd érte, sírhalmán anyámnak
Más könyet öntök én neked,
Körűltem lengő szellemének
Lesirván szenvedéseink'.

Ah, nyugta' szent helyén komor bú
Nem vérzi már a' szíveket,
Ah, nyugta' szent helyén ha fognak
Nyúgodni fáradt tagjaim!

Szõ Demeter. October. 1809.

EGY SZÜLETETT LEÁNYKÁNAK.

Így zengi berke' bájos éjelében
A' nympha dalait,
Ha megjelenni látja kellemében
Majust, 's virágait.

Örvendve fűzi szőke homlokára
A' rózsalombokat,
És hallja, mint zúg a' viszhang dalára
Tördelve hangokat.

Szelíd csenddel zúg a' dal húrjaimról,
Miként az esti szél,
Kerengvé lengvén rózsabokraimról
Hesper' szép fényinél.

A' naisok nedves barlangjaikban
Andalgva hallanak,
Midőn a' berkek öblös hangjaikban
Utánam hangzanak.

Leányka, még nem érzed, szenderegve
Anyád' lágy kebliben,
Nem még dalom', melly zeng puhán lebegve
Feletted édesen;

Nem olvad össze szíved szent hevére,
Mellyet reád lehell,

Mint pásztorának a' hölgy énekére,
Ha róla énekel.

Némán örülve hallja rejtekében
Kellő nyögéseit,
Merengve éli álma' tengerében
Korának kényeit.

Pirulva, mint Aurora, nyílt kecsekkel
Száll majd onnét elő,
Miként midőn a' tánczoló kegyekkel
Cypris mosolygva jő,

Szent láng hevítve szívét, olvadozva
Szétomlik karjain,
És eltéveszti létét gyúladozva
Kedvellett csókjain. —

De boldog vagy leányka, szenderegve
Anyád' lágy kebliben,
Hű genius szállong, feléd lebegve,
Mosolygván csendesen;

Szép szőke fürteit myrtus köríti
Mint Eros' fürteit,
Ki kedvelt kínokkal csalfán vegyíti
Létünk' kellemeit;

Körüle rózsafénynyel elborítja
A' kellő halmokat,
'S szavával édesen elandalítja
Zengvén szent hangokat:

„Viríts majd, mint a' rózsa bíborának
Virít szép színével,
Melly keblében idővel Cypriának
Mosolygva hervad el.

Lengő zephyr fog majd feléd kerengni
Sohajtván tégedet,
De vond be, látván őt feléje lengni,
Előtte kelyhedet!"

Debreczen. Novemb. 22d. 1809.

VÉGNYÚGALOM.

Ohajtom én hűs sírhalomban
Aludni csendes éjemet,
Szendergve boldog nyúgalomban
Leélvén kínos éltemet.

Aludva sírom' éjelében
Lágy nyúgalom leng hamvamon,
Mint leng zephyr könnyű röptében
Virító rózsabokrokon.

Majd Lotti szép tekintetével
Borongva áll sírom felett:
Mint hesper bájoló képével
Ha felszáll halmaim megett.

Hall majd egy fülmilét csattogni
Az elboritó lombokon,
És édesen fog andalogni
A' lágyan ömlő hangokon,

'S szelíd álomra szenderedve
Szent képzeteknek karjain,
Még egyszer ah, sohajt epedve
Költője' kellő daljain.

Álmosd. Januar. 25d. 1810.

KIVÁNSÁG.

Boldog a' kit szent berek' alkonyában,
Mint szelíd pásztort remegő Chitóne,
Lep meg a' musa 's magas érzelemmel
Tíburi dalt zeng.

Gyors enyészettel forog a' jelenlét,
A' dicső herost örök éj borítja,
Büszke márványán kihal a' csudált név,
'S fű lepi sírját.

Mint zephyr vígan röpes a' szelíd dal
A' jövő kornak nevető virányin,
Zöld bokorban fúv deli nő' keblére
Aetheri kedvet.

Rózsa sirdombján koszorús pohárral
Ihletett kéztől jut az énekesnek,
'S nyúgoszik szentelt pora hűs lakában
Isteni álmot.

Adjad o Phöbus nekem ezt jutalmúl
Majd sötét éjben ha világom elhúny,
Adj te míg élek szeretett leánykát,
Küprís, ölelnem.

Debreczen. October' utóls. 1810.

A' KŐLTŐ.

Két istenaszszony, a' midőn születtem,
Vitt hűs berkeidbe Leto' szent fia,
'S most, mint örökre vídám gratia,
Szelíd tavaszban lengenek mellettem.

Egyik, kitől az égi lantot vettem,
Az édesen ömlő harmonia;
Másik te vagy csendes phantasia,
Ki rózsaleplet vígan vonsz felettem.

Amannak oltárt nyögdelő szelek',
És búsan ömlő csermely' zúgásánál
Echónak ellenében szentelek.

Neked virító bükkjeim' sátoránál,
Merengve hallván a' Dryasokat,
Fűzök hajadba rózsalombokat.

Szõ Demeter. Sept'. 7d. 1811.

A' SONETTO.

Hesperiának szent virányain
Hallám az ifjút ihletett lantjával,
'S boldog leányka mellem' szép titkával
Rengék derűlő kénynek álmain.

Mosolygva leste, képem lángjain
Mint olvad eggyé szívem lágy dalával,
Gyöngén szorított reszkető karjával,
'S lelkét ölelte lelkem ajkain.

Nem birta többé az égi lángokat
Az elhalandó földi sátorában,
És szétömöltem keble' szép honában.

Lantján folyó tűz érte a' húrokat,
'S édes szelíd dal, mint csókjai valának,
Zengett szerelmünk' boldog geniusának.

Szõ Demeter. Septemb.' végén 1811.

PHANTASIA.

Boríts el édes álmaiddal,
Szép hölgy, arany phantasia!
Rengetvén gyönge karjaiddal,
Mint Amorát Idalia.
Bükkjeimnek biztos éjelében
Érzem balzamlehelleted',
'S a' fülmiléknek énekében
Szól hozzám bájos zengzeted.

Kebledben andalogva bírom
Ismét lyánkám' szerelmeit,
Kebledben andalogva sírom
Vesztésem' néma könyeit.
Váltó örömnek 's fájdalomnak
Így olvadván érzésiben,
A' bánatok kevésbbé nyomnak,
'S a' szűk öröm szentté leszen.

Tekintetem hat a' jövőre,
'S lehullnak a' kék kárpitok,
Merengve néz a' múlt időre,
'S újabb lángokra lobbanok.
A' szűk jelenlét szét röpíti
Kevés búját örömivel,
Ösvényimet virág teríti,
A' bal szerencsét szép lepel.

Így él a' sylphnő fellegében
Rengvén zephyr' hűs szárnyain,
Leszáll, 's szent berkek' éjelében
Kedvesnek olvad karjain.
Így él a' lepke rózsaszájjal
Csókolván Flora' kedvesét,
'S szerelme' ölében égi bájjal
Leéli boldog életét.

Szö Demeter. August. 10d. 1811.

KEDVES' SÍRJA.

Ki sírja ez, hűs bükknek éjjelében
Mellyet lengő fű 's kék virág fedez?
O vándor, űlj le bükkem' enyhelyében,
Kedvesnek sírja ez!

Bús köny remeg, leányka, kék szemedből
Ki fogja e' könyűt letörleni,
Lágyan ölelvén vissza gyötrelmedből
Mint Paphos' isteni?

Vándor, ne bánd e' könnyet, melly áztatja,
Nem fogja tenni jéggé keblemet,
Csendes keserv csak, a' mi őt fakasztja,
És hív emlékezet!

Szö Demeter. August. 13d. 1811.

SZEMERÉMHEZ.

Boldog kinek szép hont adának
A' sors' örök törvényei,
Hol genius' szelíd nyomának
Láttatnak nyilván jelei,

Ki mint a' sylph tündérberekben,
Álmai közt halhatatlan él,
Bolyongván lelke hűs szelekben
Chitóne' csendes fényinél.

Szűk életében nyújtják néki
Elysiont az istenek,
Útána lelkesült vidéki
Nem földi dalra zengenek.

Őt Roche' hársai közt susogva
Heviti Haller' szelleme;
És rózsalánczczal tartja fogva
Az égi nagyság' kelleme.

Clarens' virányin bánatjában
A' számkivettnek részt veszen;
Mereng Wolmar' tündérvárában
Nagy ideálja' kebliben.

Vagy véled természet' barátja
Járván virúló környedet,
Mint Hesper bájos fényben látja
Derengő bölcseségedet;

Hív anyját hallja rejtekéből,
Mint nyájas Echo, szólani,
Érez, miként Te, nagy lelkéből
Szent lángokat csapongani,

Fel a' teremtő' tronusához
Seraphnak tűzszárnyain lebeg,
Leplezve járul szent arczához
Virtusban 's szíve nem remeg.

Vagy égi musa Gessnerednek
Édes hangjain kebledre húll,
Sebes verési csendesednek,
Lelkén szelíd alkony vonúl;

Mellét a' pásztorok' virányin
Erosnak vigan nyitja-fel,
Andalgván a' hegyek' leányin
Tisztán hevűlő érzésivel.

Hölgy mellett olvad hűs berekben
Csalogány' szívrázó dalán,
Láng ébred a' tekintetekben,
Remegve nyúl kéz kéz után,

Kedvelt fájok sötét árnyával
Boritja be szép álmokat,
A' genczian bájos szagával
Istenli boldogságokat.

Majd zengvén lantján hangos ének
Megmászsza Jura' bérezeit,
'S gyúlasztja Dole' szép körének
Vigan szédelgő rendeit;

Borongva nyúlnak-fel messzére
Gothard' sötétes ormai,
Kilátszanak tekintetére
A' kéklő Cenis' útai;

Túl elfedő sziklák' homályán
A' boldog helyig álmodoz,
Hol annyi heros égi pályán
Jutott olymp' lakójihoz,

És a' hol csendes pompájában
Mosolygva fekszik Tivoli,
'S a' vándor Vesta' templomában
Kelyhét Horátznak szenteli;

'S mint a' görög lant' dicsősége
Hevűlvén musa' kelyhitől,
Messzebbre nyúl pályája' vége,
'S zengése a' felhőknek röpül!

O genius halvány lepleddel,
Melly sír'nyugalmával borít,
Miként borongó Luna, fedd el
A' messzeföld' ingerjeit.

Itten vérző honunk' vidékin
Nyögő szél érvén keblihez,
Pusztúlt váraknak omladékin
A' musa búsan tévedez.

Tekintvén századokra vissza,
Ha Somlónk' ormain megáll,
Az édes cseppet könnyel iszsza,
Lantján víg hangot nem talál.

Lehajlik Dayka' sirkövére
'S boritja lelkét fájdalom,
Ah, chárisoknak kedveltjére
Sirjában szállt csak nyúgalom!

Lelkében, mint hesper' sugára,
Hordott szelid érzéseket,
Genius' szemén melly véle jára
Mosolygó könyű reszketett.

De bájhangjai nem édesíték
A' sorsot égi kebelén,
Vérző sohajtások heviték
Szivét hölgyének lágy ölén,

'S miként irigylett nyúgalmának
Várából Eros' kedvese,
Szállott arany phantasiának
Téreiröl sirdomb' mélyibe.

Kérjük sötét enyhelye mellett,
Hogy lágyúljon a' végezés,
Lengjen körűltünk gyönge szellett,
'S emelje lelkeink' ihletés;

Vegyék fel ömlő hangjainkat
Karpat' kinyúló szirtjai,
Érezzék forró lángjainkat
Ister' zöldellő martjai;

A' dalra szebb honunk' leányi
Miként nymphák táncozjanak,
Berkeink, mint Széphalom' virányi,
Elysionná váljanak;

Fonjunk a' küzdő Szent' fejébe
Nem hervadandó koszorút,
Sírjának hűves éjelébe
Rózsák közt menjen biztos út.

Lángzók lesznek csudált nevénél
Az érző szív' verései,
'S szentek, mint oltár emlékénél
A' hűség' csendes könnyei.

Sző Demeter. September. 1811.

AZ ACATIA.

Myrtus homlokomon, és hűvös acatialombok
Fonnak ölelközvén illatozó koszorút;
Azt remegő lyánykám' keziből, mint égi jutalmat,
Gyöngéded szerelem' geniusa nyújtja felém;
Ákáczlombjaimat deli charis fűzte hajamba,
Hogy szent fája' tövén zengjenek égi dalok.
„Itt ölelék egymást, kiket én kedvellek örökre,
Láng emelé szíveik', 's isteni sympathia.
Rezzent lombok alól susogott lágy szárnya zephyrnek,
'S felnyilt kedvesimért illatozó kebele."

December' 5d. 1811.

GENIUS SZÁLL...

Genius száll az énekes' mellébe,
Melly szelíden ömlő dalra hív:
Elmerűlvén lantja zengzetébe'
Szíveket ragadni égi mív!
Mint zephyr' lágy szárnya zúg fölettünk
Bükkje' sátorából szép dala,
'S hesperidák' kertjeként mellettünk
Rózsaberkek nyílnak általa.

Gyűl 's borong az érzelem reája
Fellegként, melly nyári napra jő;
Felderűl a' gondolat' fáklyája,
'S mint szivárvány, a' dal áll elő
'S fénykörének messze csillogtában,
A' merengve néző szem előtt,
Ég ragyogva színes pompájában,
Mellyet égi súgarokból szőtt.

Boldog, a' kit isteneink szeretnek,
És teremtő szellem ajkán leng,
'S karja közt a' nyájas képzeletnek
Ideálok' bájhonába reng!
Századokká nyúl-ki pillantatja,
'S felderűl a' kétes messzeség,
Enyhe fényt kap a' bú' csillagzatja,
'S hesperusként rózsaszínben ég.

Istenűlő! földi szellemében
Gúnyol a' gőg téged álnokúl.
Vesd meg őtet lelked' szép hevében.
Álragyogvány fénye, melly kimúl.
'S szállj királyi sasként égi pályán,
Szárnyaidnak nyíl szokatlan út,
'S homlokodra, túl a' föld' homályán,
Nyersz jutalmúl csillagkoszorút.

Álmosd. September. 1812.

SAPPHO UTÁN.

Büszke székedben örök Aphrodíta,
Égi hölgy, lesben gyakorolt miattad
Szívemet bánat 's unalom, könyörgök,
Hogy ne alázzák.

Jőjj felém inkább, ha szavára máskor
Hív imádódnak kegyesen hajoltál,
'S elhagyád értem szeretett atyádnak
Isteni házát.

Vonva hintódat lebegő galambok,
Hű madárkáid, sebesen röpűltek
Villogó szárnynyal lefelé olympról
Aetheri pályán;

Szent öröm töltött, mikor Istenasszony,
Égi orczáddal szeliden mosolygván,

Kérdezéd tőlem, mi gyötör 's miért hiv
Esdekelő szóm?

Nyerni kedvedtől mit akar leginkább
Felhevült szivem? kinek hév szerelme
Tart meginl bájos kötelén? ki hoz bajt
Sappho teneked?

Mert ha fut, gyorsan könyörögve tér meg,
És ajándékot maga nyújt ha tőled
Nem veszen, 's csókod' ha kerűli, csókol
Bár ne akarjad.

Jőj felém most is, kegyesen ölelj ki
Bánatim közzűl, 's telyesitsed a' mit
Szivem ohajt hogy telyesits, segitvén
Isteni erőddel.

Almosd. Junius. 1815.

MINDEN ÓRÁM.

Minden órám' csüggesztő magányom'
Néma csendén búnak szentelem,
Rajtad elmém', ah törődve hányom,
'S könyim' árját iszsza kebelem.
Merre, merre tüntök hű szerelmek,
Mellyek lánczolátok szivemet?
Ha fogjátok forró szenvedelmek
Elboritni lángként éltemet?

Most is karján fényes ideálnak
Még magasan rengnek álmaim,
Ah, de tündérvárán nem találnak
Méltó tárgyat többé lángjaim.
Fanni, Fanni, mint zephyr utánad
Sohajtásim szállnak untalan,
Szűnj meg egyszer lélekvesztő bánat!
Szív, mért ingerlődöl hasztalan?

Zengtem égi dalt: mint alkonyában
Philomela kertem' bokrain,
'S mind hijában folytak, mind hijában
Bájos hangok lantom' húrjain.
Csillagokra fel remegve sírtam,
'S fényöktöl nem jött vigasztalás;
Berken echót fájdalomra birtam,
'S jajgatásnak szólt csak jajgatás.

Isten hozzád eltűnt rózsapálya,
Isten hozzád elsírt nyúgalom!
Képed' lelkem többé nem találja,
Dúló vészként zúg a' fájdalom.
'S bár a' kor, borítva fátyolával,
Tőle messzebb messzebb elvezet,
Rám világít lobbanó fáklyával,
'S visszavonz a' bús emlékezet.

'S ah reményem' mindegyik virága
Újra fonnyad szellemkebelén,
Újra sűlyed a' szív' boldogsága,
'S régi sebben újra vérzem én!
'S míg a' gyötrelemnek visszérzése
Százszorozva tépi lelkemet:

Képzetemnek vészhozó lengése
Gyújt, és kínos álmokkal temet.

Szállj homályba, 's hunyj el fátyolodnak
Éjjelében bús emlékezet!
Álmaid ha lassan alkonyodnak,
Nyúgalom tán nyújt még hű kezet.
Nyájas arczod' visszasúgárzása
Enyhe fény a' boldog' napjain;
Nékem, ah, csak Lethe' áradása
Hoz segédet kínom' lángjain!

Álmosd, Jan. 11d. 1815.

VESZTESEG.

Itt epedett, itt dőlt kebelemre a' mennyei lyányka,
Itt szívta ajkamrol szép tüzem' égi hevét.
Néma, vagy o boldog szerelem! mondá vala Phoebus,
'S karjai közt kegyesem' hirtelen elragadá.
Mit használ nekem, ah, 's feldúlt örömimnek azóta,
Kínom' mélye felett hogy dalom' árja csapong.

Almosd. Junius. 1815.

ÁJÁNLÁS.

Néktek szent legyen e' lant: Ámor, Grátia,
Phoebus,
Aetheri tűz, báj 's hang tőletek ömle reá.

Álmosd. Junius. 1815.

SAPPHO UTÁN.

Meghalva fogsz feküdni majd,
'S emlékezet nem fog maradni
Felőled a' halál után.
Nem fűztél rózsalombokat
Pieriából homlokodra,
'S fény nélkül szállasz föld alá,
'S nem fogsz Olympra fel magasan
Röpűlni a' holtak közűl.

Álmosd. Junius. 1815.

DEMOKRITOS' SÍRJÁN.

Görögből.

Szent Pluton, vedd Demokritost országod'
homályan,
Hogy bús néped közt egy legyen a' ki nevet.

Álmosd. Junius. 1813

OHAJTÁS.

Légyenek érzésim szentek, mint isteni lantnak
Zengzete, thespiadák, Tempe' virányi felett.
Éltemet esti homály' kékellő leple borítsa,
Gyenge szerelmeimet védje viszont szerelem,
'S egykor az andalgót emlékem' néma kövénél
A' szépnek vídám érzete lengje körül.

Álmosd. Jun. 1813.

HIACYNTHUS.

Haldoklott, ah, lábai előtt a' mennyei gyermek
Nyögdelt, 's fűveiben nem lele Phoebus erőt.
Véredből egy lenge virág, így szóla, piriljon,
És bársonylevelén éljen örökre jajom.

Álmosd. Junius. 1813.

TISZTÁK, MIKÉNT...

Tiszták, miként Arethusának
Folyása, voltak álmaim,
'S bár néha könyűim hullának,
Búval nem éltem napjaim'.
Mint lepke röpdesett mellettem
A' képzeteknek angyala,
'S zúgó veszek között felettem
Borúlt el lángszin fátyola.

O genius, karjaid' enyhelyében,
Hellasnak omladékain
Miként Dione' bölcsőjében,
Merengtem a' kény' árjain.

Vígan derült fel alkonyából
Előttem Róma hét hegyén,
'S félistenimnek sírhalmából
Olymp felé lebegtem én.

Árnyaid közt Tibur' szent határa
Hűs szellem érte keblemet,
Hullattam költőd' sírhalmára
Epedt szemből hév könyeket.
'S hol éneklője Cynthiának
Zengette kellő lángjait,
Hordozta szívem Cypriának
Ah, győzhetetlen láncait.

Cypris, Cypris, szép tömlöczödben
Rabbá lennem mi jó vala!
Mi kedves olvadnom tüzedben,
'S mint phoenix élnem általa!
Eltöltve lelkét szent hevemmel
Ölemben űlt az égi lyány;
'S elandalítám énekemmel:
Mint hű párját a' csalogány.

Ohajtlak messze fátyolodnak
Kékjében látni szép remény!
Ha napjaim majd alkonyodnak
Derűl e rájok újabb fény?
Imádott tárgyak' ellenébe
Röpülnek e egykor szárnyaim?
Vagy tán a' sírdomb' hűs éjébe'
Megszűnnek édes álmaim?

Sors, vígan dőlök kebeledre,
Ha végóráid intenek;

Engedd csak, hogy sötét helyedre
Szép álmaim kisérjenek.
Fényöktöl bús lakod' homálya.
Miként Aurora, felderül;
'S reám viráló rózsapálya
Mosolyg vad pusztáid közül.

Álmosd. Junius. 1813.

Á T O K.

Láng vala keblemben, 's ah késtél oltani lángom';
Szinte halék, 's tőled nem jöve lyányka, segéd.
Hívtalak, ah szaladál; ömlött szemem' árja, nevetted,
'S nem hallád, echo mint veri vissza jajom.
Légyen egész éjjel — bár csókjaid' árja habozzék
Arczán — mély aluvás, o Chloe, pásztorodon.

Álmosd. Junius. 1813.

P A N A S Z.

Éjfél van, már Luna leszáll, 's eltűnik az óra,
'S ablakod' elleniben én egyedül vagyok itt.
Játszol, Fanni, velem, vagy tán álomra hajoltál?
Nem lakik egy helyt, ah, Morpheus és szerelem!

Álmosd. Julius' 4d. 1813.

SAPPHO UTÁN.

Boldog ember, mint Uranos' lakói,
A' ki vigan ül, kegyes, ellenedben,
'S andalog kellő szavad' édes hangján,
'S gyönge mosolygást

Ajkadon látván szeliden lebegni,
Mellyre megdöbben kebelemben a' szív,
Mert jelenléted leborít azonnal,
És oda lészek.

Nyelvem eltompúl ajakim között, 's gyors
Égi tűz ömlik tetemimre végig,
Zúg fülem 's bágyadt szemeim borúlnak
Éji homályba.

Arczomon végig hideg izzadás foly,
Reszketek, fúlok, 's halavány virágként
Hervadó színnel rogyok a' halálnak
Karjai közzé.

Almosd Jul. 4d. 1815.

EGY IFJÚ' SÍRJÁN.

Költő.

Lengesz, hogy szeliden nyúgodjék sírja' homályán
A' szeretett ifjú, genius, hála neked!
Myrtust 's könnyeimet hozom itt hamvához elődbe;
Ah, híven lobogott aetheri láng kebelén.
Egyszer csak lehet e szemlélnem mennyei képét
Jőni vezérkarodon Lethe' virányi felől?

Génius.

Semmi panaszt a' parca nem hall. Fáklyája lefordúlt.
Hades' szent ligetén egykor elődbe siet.

Álmosd. Julius. 7d. 1815.

RÁDAYNAK SIRJÁN.

Hints rózsát e' sírra, Magyar! 's érezzed az égi
Szellemet arczaidon. Ráday nyúgoszik ott.

1815.

EGYKOR HOMÁLYOS...

Egykor homályos érzetek' álmain
Borongva lengett képzetim' angyala,
'S ömlő pataknál 's berkek' éjén
Aetheri képek után epedtem.

Sejdítve néztem téreiden, Olymp,
A' n essze felhők' éjjeli táborát,
'S felém varázsszemek mosolygtak,
'S isteni szózatokon hevűlék.

Eltűnt az álom, és üresen maradt
Titkos valókért lelkesedő keblem,
Nincs égi kép, nincs lenge fátyol,
'S hesperi kert 's ölelő sylphída.

Ki hozza meg szép napjaimat viszont?
Ki szenderít el rejtekem' alkonyán?
Hogy lepkeként szép álmaimnak
Rózsavirányi felett lebegjek.

Hagyd, folyjon, Eros háladalom neked!
Te nyájas arczczal jösz 's szeliden borúl
Tündérbáj ismét berkeimre,
'S Elysion mosolyog körűlem.

Álmosd. August. 1813.

JEGYVÁLTÓ.

Vedd e' gyűrűt reszkető kezemből,
Vedd e' csókban forró lelkemet,
Néked minden órát életemből,
Érted vérözönnel szívemet!
Téged fognak által karjaim?
Ah, te e, keblemnek ideálja,
Melly gyakran mint nyári est' homálya
Messze lengett szél' fuvalmain?

Merre, merre lángoló hevemben?
Honnan, honnan o nem földi kény?
Mért e' reszkető könyű szememben?
Mért ez édes órán új remény?
Bájos arczod', százszor boldog álom,
A' múltban 's jövőben nem találom;
Holtan fekszem e lágy karodon,
Vagy merengek hő hullámidon?

Tündér kárpitot vonnak fölettem
Hű szerelmünk' nyájas isteni,
Érzem őket hűsen lengeni,
'S égi scénák tűnnek fel mellettem.
Myrtuslombjaimnak enyhelyében
Én a' választott, a' boldog én,
Öszveomlom a' kény' érzetében
'S égek Armidámnak kebelén.

Átmosd. Sep. 8d. 1815.

ÁBRÁND.

Halljad fényszekeredben,
Lúna, dalom'!
Fellengve szálljak én,
De mint te szelíden
Tekintetem.
'S mint philomela'
Éneke lengjen
Az isteni hymnus
Fellegeimből
Szárnyain alá.

A' parca kinek
Vérző szivet adott
Égi kebelben,
Durva panaszra
Sem pajkos örömre
Nem ömlik el az.

Mert egy anyának
Nőttek ölében
A' bánat 's öröm,
A' sorsnak ölében.
Borongó képpel 's remegő
Könnyel szemeikben
Ölelik egymást
A' hervadatlanok.

Szállongva feléjök
Rózsalepelben
Arany phantasia
Jősz, 's kebeledben
Tűnnek el ők.
De te hű karodon,
Messze mosolygván,
Ismét felhozod őket,
Szent emlékezet:
Mint fellegeken
Az éji szivárvány.

O sors, hála neked
E' gyermeki szivért
Mellyet adál.
Fannim' kebelében
És cyprusok' alján
Sírnom olly édes,
Olly édes mosolygnom!

Álmosd. Sept. 14d. 1815

SZEMERE PÁLHOZ.

Engem' lombok' híves éjjelére
Bromios int, és habzó pohár,
Rád olympi lyánynak keble vár,
Hol mosolygva ül thronusán Cythére.

Myrtust fűz a' költő, szép fejére;
'S kény' virányin, mellyben nincs határ,
Szent örömtől lelkesedve jár,
Dőlvén kedvesének lágy ölére.

Ah, borítván égi szenvedelmek,
Rengetődől istenálmokon,
'S hymened' dalolják a' szerelmek!

Hallom vígan, mint Anacreon,
'S táneczba szállok érte rejtekimben,
'S reng a' rózsapárta fürtemben.

Sept. 15d. 1813.

IDEÁL.

Gyakorta jött felém szent fáim' alkonyában
Lebegve szárnyain egy kedves ideál,
Lelkem derült miként a' chárisok' honában
Az első nyári nap Eos' sugárinál.

Csapongva szórta szét phantasiám' hatalma
Ifju korom' kecses, de földi képeit;
'S mint égi kert virúlt halottaim' sírhalma;
'S nem ismert szellemnek érzém legéseit.

Mi hely, mi érzemény, melly álmok bájolának
Sötéten mint Hypnus 's tisztán mint Grátia?

Érzém, de nem tudám nevét szivem honának,
Egy más Páphos vala az, 's egy más Arcádia.

Nem mint te Hermaon, 's mint Hebe aranyhajával,
Nem mint boldog lakód, lethei szent virány,
Borítva láttam ott az ifjút glóriával,
'S plátoi lélekként fellengett a' leány.

Melly szív, melly ömledés, melly lángoló remények,
'S forró találkozás örök sors' karjain!
És jöttek a' napok, mint égi tűnemények,
'S virító rózsaként sylphídák' nyomain.

Mosolygasz, o barát, hogy érett éveimben
Gyúladva festem én az eltünt gyermeket,
Ah, most is újulást találok képzetimben,
'S könnyebb szárnyaim bolyong elmém a' föld felett.

'S mit tészsz, ha így adá lantunknak istennéje
Szemlélni tündérfényt a' természet körül,
És terjedő karral szállonganunk feléje,
'S sötétben lenni majd, ha bája szétröpül?

Mikor, mikor lesz, hogy nem fog távozni tőlem
A' hullámok között mosolygó bölcseség,
'S ez elszendergető daemon kiszáll belőlem,
'S elő lepletlen áll a' tiszta emberiség?

Nem fényben mint Olymp, és még is nem sötéten
Ha foglak, hív anyánk, meglátni hű fiad,
Nem függve már tovább örökre csalfa képen,
'S nem sirván 's örűlvén muló álmok miatt.

Ah lelkem e' testtel szellid harmoniába'
Pályámon lengjen át vígan mint égi pár,
'S egyszerre dűljenek szent kényeim' karjába,
Mint egy Anacreon kit rózsás kelyhe vár.

Almosd. Sept. 16d. 1815.

ÉDES KÍN.

Ti néma bús vidékek
Halljátok kínomat;
'S te nympha szent folyamban,
Könyűm feléd ömöl.

De nympha, balsamoddal
Ne gyógyítsd e' sebet;
Örömmel hordom én azt
Keblemben Chlorisért.

Almosd. Sept. 17d. 1815.

KLOPSTOCK UTÁN.

I.

A' KÉT SÍR.

Ki' sírja ez?
„Vándor, Rochefaucauldé".
Kié ez a' még porhanyóbb?
„Corday fekszik itt." —

Megyek, 's virágokat szedek,
Sírhalmotok' behinteni,
Mert a' hazáért haltatok —
„Ne szedj". —

Megyek 's szomorfűzt ültetek,
Melly lengjen sirotok felett,
Mert a' hazáért holtatok!
„Ne ültess, — —

„De majd ha sírni tudsz;
(Látjuk tekintetedben
Jó vándor, azt,
Hogy nem tudsz sírni még te)

Jőj akkor sirjainkhoz vissza,
És sirj
De vérkönyüket!
Mert hijában haltunk a' hazáért".

II.

AZ ELVÁLÁS.

Te olly komoly levél midőn a' holtat
Előttünk elvivék:
Féled te a' halált? „Őt nem." —
Mit félsz hát? „az elhalást." —

Nem azt is én. — „Te nem félsz semmit hát?"
Jaj nékem, félek, félek én — „Az égre mit?" —
A' válást kedveseimtől!
'S nem csak a' magam, az ő válásokat is!

'S az volt, hogy még komolyb magadnál,
'S mélyebben volt lelkem érdekelve,
Midőn a' holtat
Előttünk elvivék.

Péczel. 1813.

É L E T.

Te sírhalomnak bús homálya,
Bár benned nyugtomat lelem,
Rád nézni még is gyötrelem,
Kedvét e' szív csak itt találja.
Sürü kény 's fájdalom felett,
Mint csolnak a' habok' körében,
Hánykódom 's nyugszom hív ölében
Védangyalomnak melly vezet.

Vadon, mint cométák' pályája,
Ne bánd, ha folynak napjaink,
Fellobban a' remény' fáklyája,
Midőn borítnak gondjaink;
'S puszták, miként vár' omladéki,
Ha lesznek majd Éden' vidéki,
'S szemeink a' múltat keresik,
Könyezni még is jól esik.

Erőt a' férfiú' lelkébe,
Ne fogja szívét csüggedés,
'S öröm ha jön 's ha szenvedés,
Egyformán lépjen ellenébe.
Történet vagy sors egyiránt
Zúg itt örök tenger körűlünk,
És partot érünk vagy merűlünk,
Csak istenségnek karja ránt.

Egy szív 's egy lélek szélveszekben,
És nyúgalomban a' miénk,
Rény és erő lakjék ezekben,
'S ha szállhat lankadás felénk?
Tündérképeknek ellenébe
Tőlünk nem megy sohajtozás,
Itt bennünk a' vigasztalás,
Nincs élet a' felhők' körébe'.

Almosd. Mart. 10d. 1824.

LAURÁHOZ.

Közte sűrü kénynek, fájdalomnak,
Lyányka, lyányka, nyugszom kebleden,
Gyakran Lethe' lankadási nyomnak,
Gyakran védő karjain angyalomnak
Uj örömfény terjed létemen.

Szenvedünk, 's bár nyúgodalmat kérek,
Vérző búnkat még is ölelem;
Hidd el azt, a' bú 's öröm testvérek,
'S kényben úsz e' jóltevő tündérek'
Szép körében, képzet 's értelem.

Meg ne bánd, ha könyeid hullának,
Néma könyek, Eros' karjain,
Meg ne bánd, mert szép napok valának,
Mellyek Eros' karja közt folyának,
Mig szendergél költőd' dalain.

Égi lángot szívtam ajkaidról,
Égi lánggal szívtad csókomat,
Felderült a' fátyol titkaidról,
Újabb álom szállt fel álmaidról,
'S szebb remény a' láthatás alatt.

Álom és remény éltünk' vezéri
Tartnak fáklyát végczélunk felé,
Szívünk a' valót távol kiséri,
'S megcsalatván, néha bár eléri,
Csalfa bájalakkal váltja bé.

Dőljünk a' jelenlét' hív ölébe,
Légyen álom, légyen csalfa kép;
Tán ha vígan szállunk ellenébe,
Nem borúl szép arcza gyászleplébe,
'S myrtuságat fürtjeidre széd.

Álmosd. April. 20d. 1814.

VILMA' EMLÉKKÖNYVÉBE.

Minden virágát életemnek,
Mellyet még sorsom nyújtogat,
Vidám vagy gyászló szín alatt,
Örömimnek vagy keservemnek,
Barátság 's szerelem,
Tinéktek szentelem.

Minden virágát életemnek
Vigan fűzöm hajam körül,
Az ég borong és felderül,
'S tavaszszal új rózsák teremnek,
Barátság 's szerelem
Míg ti laktok velem.

Minden virágát életemnek
Hervasztja sirom egykoron,
'S túl földi kényen 's bánaton
Ott szent nyugalmát enyhelyemnek
Barátság 's szerelem
Karjaitokban lelem.

Péczel. Jun. 25d. 1814.

RÁCZ NYELVBÖL.

Könnyel nyujtván vissza mátkájának
Gyűrüjét az eljegyzett leány,
Mélyen érzi terhét fájdalmának,
Szive csüggedt, arcza halovány:
„Szánd meg árját gyötrelmemnek,
Vágya voltál életemnek,
Mért de nem nyeréd meg kedvét nemzetemnek?

„Véled e, hogy szivem kint nem érez,
Hánykódván e' szégyen 's bánaton?
Miglen, ah, szerelmem' súlya vérez,
Hirem' veszte rettegésre von.

O, ha kebled' lángolása
Nem volt száď hazug vallása:
Kímélj, ez lesz sorsom' egy vígasztalása.

„Mért születtem a' sors' ellenére,
Kínra mért születtem, istenek?
Bár ha rózsát ültetek, helyére
Bús üröm' virági termenek.
Bús virágok, a' halálnak
Jöttén napjaim ha szállnak,
Titeket gyászlóim síromhoz plántálnak..

Péczel, Junius' 5od. 1814.

KÜZDÉS.

Mint zúgó szél a' szírtnek homlokán
Küzd a' bátor sorsának ellenébe,
De lankadozva dől el
Lábainál a' hatalmasabbnak,
Bár lelkében láng van 's erő,
Ah, a' halandó test roskadoz.

Fel! felfelé
Int a' genius,
Zavar 's homály
Borúl el itt
A' hold alatt fölettünk;
Sejdítve zeng az énekes
Jobb sorsot és hazát,
De keble titkokkal telyes,

Miként Dodona' berkein
Az égi szózatok,
'S mint ossiáni szellem
Tünnek fel érzeményei
Borongó éj gyanánt.

Ah, mert erőnk' önérzetében
Gyöngék vagyunk,
'S ha mérközünk az istenekkel,
'S a' sphaerák' zengzetébe
Vegyítjük hangjainkat,
Mint álom lészen énekünk,
'S mint lengő felleg' árnya,
Melly zöld mezők felett
Fut szélnek szárnyain.

Lehányod e
Tested' porsátorát,
Hogy lángszárnyak röpítsék lelkedet?
Hogy tiszta fény
Derűljön fel szemeidnek?
Ah, messze a' vidéken
Mellyet nem ismerünk,
Ura lészsz e sorsodnak?

Örök vágy és remény,
Örök remegés a' múlt után,
'S a' jövendő felé,
Im ez a' láncz mellyen függ életünk,
'S a' lánczot
Egy látatlan kéz szorítja.
O kéz, hatalmas és kemény,
A' siron túl mint innen egyiránt,
Mert semmivé nem teszesz!

Leszállasz felénk
A' szenvedés' 's remény' leplében,
Szent megadás,
És karjaidon
Kelünk fel a' porból,
Kelünk ki a' habokból,
'S szelíd sors' keble vár!

Péczel. Jun. 28d. 1814.

RÓZA.

„Kéred, bajnok, hű szerelmem',
Kéred jobbomat,
Kell e szívemben víselnem
Majd úgy arczodat?
Bajnok, Róza' kebelében
Nincsen hézak már,
Kinek olvadt szerelmében
Rá síron túl vár."

Hallja Forgács győtrelemmel,
'S kinról kinra dűl,
„El, el innen keservemmel" —
Szól és lóra űl.
„Látni, látni, messze messze
Pogány' táborát,
Hogy keverje, hogy fereszsze,
Véremben nyilát" —

„Vérző szivnek, mély sebeknek
Orvos a' halál,
András, hol zászlóid lebegnek,
Sorsom rá talál" —
'S téren, völgyen, kősziklákon,
'S tenger' habjain,
Rengetegben 's vad pusztákon
Fut szél' szárnyain.

Küzd a' bajnok a' csatában,
'S kardra kard felé;
Elhúnyt élte' hajnalában,
Szűk sír fogta bé.
O, de lelkét nem tarthatja
Földi zár 's fedél,
Nyitva az égnek boltozatja,
'S lángszárnyakra kél.

És keletről el nyugotra
Röpül mint orkán,
Néz tengerre, néz partokra
Messze pályáján.
Egy pillantat, és az égen
Még csapongva száll,
Más pillantat, 's egy térségen
Már honában áll.

Róza nyugszik a' ligetben,
'S álma' sergivel,
Vékony égi leplezetben
Tűn a' lélek fel.
Csüggedt arcznak halaványa,
'S véres kebele,

'S régi kellem' maradványa
Tűntek fel vele.

„Róza, Róza, kebeledben
Nem volt hézak már,
Az, ki olvadt szerelmedben,
Rád síron tul vár" —
Mint szélzúgás 's tündérének
Zengtek szavai;
Róza reszket, 's eltünének
Vészes álmai.

Búsan űl a' szép leányka,
'S ébren álmodoz;
Hervad, ah, a' szép leányka
Sír' lakóihoz!
Melly felé zúg, minden szellem,
Halál' szelleme;
Rózsa-szép kor 's égi kellem
Halnak el vele.

Péczel. Jul. 3d. 1814.

A' SZENVEDŐ.

Szellő halom, 's te zöldellő berek,
Te csergedő viz tölgyeim' alkonyában,
Aranykor, mellynek éltem' hajdanában,
Szent álom, millyet Eros szendereg!

Egem borúlt, 's eltűne a' bájsereg,
Melly röpdesett tündéri fátyolában,
Kiterjed e' kar, e' kebel, 's hijában,
Egy boldog órát, ah mikor nyerek!

O Luna, néked a' sors égi pályát
Ha fellegekben ollykor engedett,
Tisztán hozod fel újra képedet:

De nincs, ki szórja széllyel búm' homályát,
Én szenvedek mélyen 's ártatlanúl,
'S mosolygni többet e' száj nem tanúl.

Pécsel. Jul. 14d. 1814

AZ IVÓ.

Hallottad e a' fülmilének
Lombjain miként foly bájos ének,
Míg hűsen esti szél kereng?
'S ha fészkében a' gerliczének
Hű pár' nyögdellő csókja leng,
Érezni tudsz e gerjedelmet?
Daloltam én is, ah, szerelmet,
Mint fülmilének dalja zeng,
'S csókoltam én is hajdanában,
Gyúladva Lotti' karjain,
Éltem' mosolygó hajnalában!
Leszállt a' hajnal, 's álmain
A' lyány is elszállt más ölébe,
De érette, sorsom' ellenébe,
Nem zúgott lantom' húrjain
Kérő panasz 's keserves átok.
Töltvén kezem' habzó pohár:
Lágy csók 's szerelmek' dalja már,
Mondám, örökre isten hozzátok!

Péczel, Aug. 11d, 1814.

RÁKOS' NYMPHÁJÁHOZ.

Egy dalt, egy dalt,
O nympha, kedvesednek
Folyásod' partjain.
Egy dalt, melly egyszerűen,
Egy dalt, melly égi hévvel
A' szívhez szóljon és tehozzád!

Kettő szerelme kebelemnek,
Egy hon és egy leány.
Azt vérző szívvel, ezt epedve,
Azt lángolóan, ezt mosolygva
Tekintvén, ölelem.
De büszke lesz szivem 's dobog,
'S önérzés száll ki homlokomra,
Ha képeik lengenek felém.

Kegygyel telyes, de búsan
Tűnik fel képed, o hon,
Mint Roma Caesar' álmain,
O szent, o szent!
De fájdalomnak érzete,
Melly rólad sugárzik reám.
De te mosolygva jősz,
O lyány, mint május' reggelén
Az ujjá szült nap ragyog.
És kebleden
Mint olvad el a' bú,
És kebleden kivűl
Mint nincs öröm!

O hon, ha egy pillantatig
Szétoszlik felleged,
'S vígan mosolygsz:
Olympig szállnak érzetim,
'S láng, és erő keblembe.
'S ha lyányka, néked
Szellíd bánat leng arczodon,
Könyekben dőlök karjaidra,
'S vigasztalást lelsz ajkamon.

O lyány, hamvvedreden
Búsan kél egykor a' dal,
'S majd szárnya fennlebegvén,
Harmatjából egének
Csöppent vigasztalást.
De néked élni kell, o hon,
'S örökre mint tavasz virúlni,
Ah, mert omladékidon
Reszketve fognék szétomolni
Hazám, hazám!

Péczel. August. 1814.

TUDATLANSÁG.

Tudok vígan nevetni,
Tudok híven szeretni,
'S szépről énekleni,
'S kelyhem' ha megtöltétek,
Köszönni bort felétek
Tokaj' szent isteni.

Egy van mit életemben,
Sem búmban, sem kedvemben,
Meg nem tanulhatok,
Epedtem, olvadoztam,
Sok lyányt lágy búra hoztam,
'S még sírni nem tudok.

Kára. August. 1814.

BOR-KIRÁLY.

Csak bor, csak lyány' szerelme
Szivem' fő gerjedelme,
Mit nékem a' világ?
Ha más thrónusra hág,
'S hírnek fut ellenébe,
Pálczájától kezébe'
Félvén a' sokaság:
Fennáll királyi székem,
Országot a' sors nékem,
És pálczát szintúgy ád.
A' szék a' lyány' ölében,
Ország borom' kelyhében,
'S a' pálcza myrtusság.

Kára. August. 1814.

ELFOJTÓDÁS.

O sírni, sírni, sírni,
Mint nem sírt senki még
Az elsűlyedt boldogság után,
Mint nem sírt senki még
Legfelső pontján fájdalmának,
Ki tud? ki tud?

Ah, fájdalom —
Lángoló mint az enyém, csapongó, 's mély,
Nincsen több, nincs sehol!

'S mért nem forr könyű szememben?
'S mért hogy szívem nem reped meg
Vérözönnel keblemen?

Bényétől Pécselig. Aug. 16d. 1814.

SZERELEM.

Töredék.

1.

Mi légyen egy sohajtás 's lágy tekintet,
Mi egy olvadó szív forró csók' hevén,
'S reád epedvén hogy ha lyányod intett,
Ez álom, e' merengés, 's vágy, 's remény?

'S szellő keserv' és boldog könnyeinket
Cythere' hív ölében zengem én,
Fűzz, o camoena, szárnyat énekemnek,
Cypris' virági nálad is teremnek.

2.

Vígan, mint Eos, 's mint az estpirúlat,
Mosolygó csendben száll ollykor dalom,
Fellengve majd, miként sas, égben múlat,
Ismét borongva jő, mint sírhalom:
De szép alakján sem vad láng nem gyúlad,
Körítve tőled égi nyúgalom,
Sem csüggedésre nem dől, 's gyötrelmében
Eped, mint égi lyány, kegygyel szemében.

3.

Ne músa, lantod' reszkető hurjára
Ne jőjön semmi durva, semmi rút,
Szennyetlen áll a' grátiák' oltára,
Hol nyitva minden szépnek van az út.
A' tiszta költő fűzhet csak hajára
Örökre hervadatlan koszorút,
Mellyet remegvén szűz kezek fonának
Ékességül piruló homlokának.

4.

Még Chronus élt, 's Olympnak boltozatja
Vig istenek' sorával volt tele,
És Heliósnak fénylett arczulatja,
'S bájjal fogadta el Thetis' kebele.
Oltártok állt, o Chronus' nagy magzatja,
'S szép keblü Hera, 's tisztelt Cybele,
'S mosolyga még, a' szent italt kelyhébe
Habozva töltvén, rózsaszájjal Hébe.

5.

E' szép koron rengett elő Cythére
Vén oceánnak kék hullámain,

Aranyhaj, mellyhez csapkodó hab ére,
Sötétesen simult el vállain,
Epedt szemérem ült tekintetére,
Félénk mosolygás lengett ajkain,
'S lebegve száll a' partra kellemében,
'S öröm tenyész körűlte, mint keblében.

6.

Szép, mint pályája' kezdetén Aurora,
Kegygyel telyes, mint Lúna jön elő,
Nyilt szívvel minden szépre, minden jóra,
Az égbe grátiák közt hág fel ő.
Minden tekintet száll a' lankadóra,
Mindent utána vonz egy bájerő,
De tisztán áll a' charis' istennéje,
'S csak némán leng a' kívánság feléje.

7.

Mind boldogok, kik itt az égben vannak.
Mond, 's földre szálla kísérőivel,
A' földlakónak a' boldogtalannak
Nyugtot szerezni lágy érzésivel:
'S itt, kik felé remegnek és rohannak,
Oltárán változólag fogja fel,
Dereng azokban egy szelíd indúlat,
'S e' vad csoport emésztő lángra gyúlad.

8.

Azok felett, mint hajnal' csillagzatja,
Jelen meg a' derűlő szeretet,
Ezekre villámként csap lángozatja,
És öszvezúz reményt és életet,
Ott a' jövendőt rózsa közt mutatja,
Útadba szór itt csak tövíseket,
Mert tiszta hely a' grátiának honja,
'S elvész, kitől segédét félrevonja.

Péczel, August. 1814.

A' LYÁNY' DALA.

Jön búsan az éjjel, orczája borong,
Hűsen lebeg a' nyúgoti szellet,
A' fülmile csattog, a' lyányka bolyong
Susogó bokrai mellett.
O merre leányka? homályos az ég,
Nézd, csak maga fénylik csillaga még
Tisztán a' szerelemnek.

Fenn ha a' szerelemnek csillaga még,
Ez lészen a' lyányka' vezére,
'S bár légyen örökre homályos az ég,
Nem száll remegés kebelére.
A' fülmile csattog, az estveli szél'
Szárnyán lebeg és zúg a' falevél,
'S ébred tüze képzeletemnek.

Búsabb lesz az éjjel, orczája borong,
'S hűsebb a' nyúgoti szellet,
A' fülmile csattog, a' lyányka bolyong
Susogó bokrai mellett.
O lyányka! sötétbe borúlt a' határ,
Nézz széllyel, az égen csillaga már
Elhúny a' szerelemnek.

Hagyd légyen örökre sötét a' határ,
Nem remeg a' lyány kebelében,
'S húny a' szerelemnek csillaga bár,
Felserken az, hajnal' ölében.

A' fülmile csattog, az estveli szél'
Szárnyán lebeg és zúg a' falevél,
'S lángol tüze képzeletemnek.

Péczel. Aug. 18d. 1814.

HOL A' VIRÁNY...

Hol a' virány, a' mellyet gondolok?
Hol a' leány, kiért e' szív dobog?
Virány, szent halmain hogy nyugodjam én;
Leány, hogy lángba szálljak kebelén.

Tovább, tovább! im' hervadt a' virány,
'S fojtó keservben olvad a' leány;
Virány a' lyánynak búján hervadoz,
Leányra bút, ah, hűtlen kedves hoz.

Leány, leány, még lángot nem cserél
Ki egy más' ölében szép órákat él;
'S ha bánatodtol hervad a' határ,
A' víg szerelmes tőled majd mit vár?

Szerelmet a' leánytol várj, ha sír,
Ki könyben olvad, lángzó szívet bír,
'S ha kedves hűven rámosolygva jő,
Mint nyári nap, vígságra támad ő.

Tolcsva. Novemb. 2dik 1814

LYÁNY ÜLT...

Lyány ült a' holď fényében,
Felé ment a' legény,
Lyány függve kétségében,
Örömben úszva én,
Várt és körültekintett,
Meglát, remegve intett,
'S elömlék kebelén.

„Lyány, o' leány ha csenddel
A' másik éj is int,
Lopvást, lopvást jövend el
A' boldog pár megint!
Nem szólt, csak elpirúla,
Mosolygott 's rám simúla,
'S csókokkal öszvehint.

„Menj o legény, röpdeznek
Hajnal' fúvalmai,
'S ott benn fölébredeznek
Anyám 's leányai.
Jöttem, de szívszorúlva,
'S zengtek, de rám borúlva,
Búcsúszót ajkai.

Itt állok a' szabadban,
A' nap csendben jön fel,
Az árnyas boltozatban
Csalogány énekel;

'S mélyében kebelemnek
Szelíd dalok teremnek,
'S szívem dobog 's tüzel.

Álmosd. Januar. 1sőjén. 1815.

RÉNY.

Magasan, magasan,
O Rény, veled
Röpüljön a' dal.
Arczod tiszta fényben
Tűnik fel Olympon
Mint nyári nap:
De sürü gőzfelleg
Borítja földünket
Szined elől,
'S sugárid homályban
Hatnak reánk.

Gyakran láttalak
Kerengeni,
Mint vészhozó cométát
Földünk felett,
Imádva, rettegve,
Mert nagy valál,
És fennségedben
Irtóztató,
Mint a' dörgő menny.
De mikor jősz,

Mint hesperi csillag,
Csendesen, szelíden,
Mosolygva tekintek
Ellenedbe,
Kegygyel tölt istenné.

Nem te nyújtád
A' méregkehelyt
Hellas' égi fijának?
Nem te fonál koszorút
Camill' fejére
A' Capitolium'
Szent bérczein?
De ki titkon eped
Rejtekében
Sejdítgető kebellel
Feléd feléd,
Arra hűsen csepeg
Aetheri balsam
Szárnyaidrol,
'S rengő öledben
Felviszed őtet,
Lefolyván napjai,
Olympra, fel!

Csalfa alakok
Bolyganak köztünk
Gyakran, hazudván
Téged' istenné.
A' komoly való
Meggyújtja fáklyáját,
'S mint éji lidérczek
Tűnnek el ők.
De te állasz

Éjjel és nappal,
Csendben, viharban,
Gyász 's öröm között,
Nem változó fényben,
Mint az örök sors.

Légy idvez nekem,
Bár vér 's pusztúlat
Kövessék nyomdokid',
'S inség 's halál.
Tiszta kebelbe
A' gyilok ha merül,
Tiszta kebelre
Vad sors ha rohan:
Intesz egedből,
'S az isteni lélek
Nem sűlyed el.

Majus 5d. 1816.

A' REMÉNYHEZ.

Vad oceánnak mély hullámain
Vergődöm én, és küzdöm 'a' szelekkel,
'S ah, képed minden este, minden reggel
Felém leng a' két hajnal' szárnyain.

Szelíd remény, jobb kor' szebb napjain
Mosolygva jöttél lángoló szemekkel,
De most borongasz barna fellegekkel,
Mint búcsuzó hölgy férje' karjain.

Idv néked így, ha mindent elvesztettem,
Ha tengerhabként duzzad bánatom,
Ne légyek elhagyatva, légy mellettem.

Im újra vészek' árján hányatom,
Süvöltve röppen a' vihar felettem,
'S remegve száll rád végpillantatom.

1816.

FEJDELMÜNK HAJ...

Fejdelmünk hajh! vezérünk hajh!
Magyartok gyászban űl,
Még leng a' szellem tőletek,
'S már lelke sem hevűl.

Oltárunk áll 's nem füstölög
Rákos' szent mezején,
A' szablya függ, 's nem hord vitézt
Hátán a' büszke mén.

O Várna, Várna füveid'
Lengessék hűs szelek,
Boritsa csendes nyúgalom,
Király, emlékedet.

Vérkönyet önt az útazó,
Mohács, viránvidon,
Érzése mély, érzése szent,
Mert rajtad sír o hon!

De bújdosóknak sírja te
Pontus' határain,
Nem leng egy sohajtás feléd
Hűv ének szárnyain!

Titkon borong a' génius
A' néma hant fölett,
Hol lángoló szív 's honszerelm
Váltottak életet.

Boszúját a' hűvet, nemest
Keblében érleli,
Melly forr és olvad, 's tiszta lesz,
És pontját fölleli.

'S villámként csap, villámként sujt,
És tűzre lángra kél,
'S a' honfiú, 's a' honleány
Csak ércz, nem lát 's fél.

És halni mégyen, győzve jár
A' vér' szent mezején,
Vészek körítik homlokát,
Erő forr kebelén.

'S rohan, mint ár, a' győzelem
Kelettől nyúgotig,
A' láncsa zúg, a' lobogót
Magas szellők viszik,

'S ledőlt országok' hamvain
Egy szép hon támad fel,
Melly lelket tölt, melly szívet ráz
Neve' zengésivel.

Péczel. April. 1817.

KÉPZELETHEZ.

Töredék.

1.

Szállj képzelet, szállj rózsafátyolodban
Bátran lebegve, mint királyi sas,
'S ezerfelé változva szép arczodban
Lélekre, szívre bájerővel hass.
Ragadj magaddal, 's tündérkárpitodban
Száz tüneményt, száz új scénát mutass:
Míg nap derűl az énekes' mellében,
'S élet 's virágzat tűn fel énekében.

2.

Csak dalt adott, csak lantot a' költőnek,
Csak dalt, csak lantot a' végzés nekem,
Lángérzeményim oszlanak 's megjőnek,
Örömre, búra szállong énekem.
Kerestem rejtekében szívnek 's főnek
Mitől virúlna boldoggá életem,
'S szent képzelet, megfutván egy világot,
Csak hív öledben leltem boldogságot:

3.

Te öntöd a' dalt, 's gazdag ömledése
Forr, mint Tiszának áradt habjai,
Elfoszlik a' bú, 's szívem' vad küzdése
Leszáll derengvén vidámb álmai.
'S mint hűs berek, mint esti szél' nyögése
Ha felhasadnak május' napjai:
Enyhítve leng az érzetek' homálya,
'S virít, mint rózsáskert, az életpálya.

4.

Borítsd el arczod' fényben, mint Auróra,
'S világolj rám fáklyád' sugárival;
'S tenéked szentelt légyen minden óra,
Szentelve néked folyjon minden dal.
'S im mint midőn lángot kerengve szóra
Az égi tűz, villámcsapásival
Folyást talál a' költő szent hevének,
Reng e' kebel, 's ömlengni kezd az ének.

Kölcse. August. 4dik. 1818.

SZÉP LENKA.

Szép Lenka vár a' part felett,
Csolnakján a' halász,
Dalolván csendes éneket,
A' part felé vigyáz:
Csak vissza, vissza, szép leány,
Szél támad és hullámot hány!

Esdekve szól a' szép leány:
Nem én, halász, nem én,
Túlparton zöldell egy virány,
Kunyhó van közepén,
'S zöld árnyak a' kunyhó körűl,
Alattok, ah, kedveltem űl.

Szélvész között, zúgó habon
Rettegtet sok veszély,
Reményem még is egy vagyon,
Tán partra hajt a' szél!
'S kit szenvedés, kit bánat ér,
Örömkönyűk a' pályabér.

Szép Lenka jön, 's csolnakba száll,
Kormányt visz a' halász,
Minden hullám' csapásinál
Jobban, jobban vigyáz,
'S a' vész midőn ujúlva kél,
Mond Lenka: partra hajt a' szél!

Nem lyány, nem partra hajt a' szél,
Szél és hab ellenünk,
Veszélyes, ah, míg ember él,
Istent kisértenünk,
Hullám dagad 's örvénybe száll,
Hullám között vár a' halál.

Halász, szerencse jár velem,
Szerencsés csolnakod,
Nyúgot felől, o szerelem,
Dereng szép csillagod,
Nyúgotra vár a' hű legény,
Nyúgot felé nem félek én.

Szól Lenka, 's a' túlpartra néz,
Néz, 's látja kedvesét,
Örömreszketve nyúl a' kéz,
Hév önti el keblét,
És tűn előle viz, föld, ég,
Szemében forr csak lelke még.

De vérzik ő, a' hű legény,
A' part felett állván,
Kél a' veszély, 's húny a' remény,
Már, már hal a' szép lyány;
És új szél zúg, és új hab gyűl,
'S a' csolnak végkép elmerül.

Lát a' legény, 's nem nyög, nem sír,
Nem érez, nem gondol,
Felnyílik kínja, mint egy sír,
'S nem tudja merre 's hol?
'S gyors, mint villám felhőiből,
A' hab közé félhalva döl.

Cseke. Majus 3ikdik. 1830.

RÁKOS.

Rákos, bolyongék partjaidon, 's vized'
Hullámit ittam 's keblem emelkedett,
Köny forrt szememben, 's érzeményim
Szívem alatt tüzesedve vívtak!

Körűlem érzém egykori hőseink'
Árnyékaiknak gyönge fuvallatit,
Az égi szellem fürteim közt
'S arczom előtt suhogott csapongván.

Hajh, látom őket sátoraik közűl
A' népesűlő térre tolongani,
Buzgó kebelt látok hazámért,
'S lángszemeket dagadó könyekkel!

„Fegyverre, jő az ellen' erős hada!"
'S im villog a' kard, 's tárogató riad,
A' büszke ló szökdell, nyihog, fúv,
A' lovag űl diadalmi tűzzel.

És nem kerűlnek mély sebeket 's halált,
Ki halni tud nincs járom erős nyakán,
Néked, tenéked szent szabadság
Áldozik a' nemesen kifolyt vér!

Magozz fel, o vér, puszta mezőnk fölett,
'S teremj magodbol szép csemetét nekünk!
Ah, szélveszek közt nyert honunkat
Rút puhaság' özönébe fojtjuk!

Habzik borunk a' tág kehely' öble közt,
Tolongva zúgunk táneczpaloták felé,
'S förtéztetett lyány' karja közzé
Szórja vadúl erejét az ifjú.

Romlasz magyar nép, romladozol hazám,
És lassan őrlő féreg emészt belől,
Ha fog kigyúlni magzatidnak
Szűk kebelökben az égi szikra!

Cseke. Octob. 1821.

BÚ KÉL VELEM...

Bú kél velem, bú jár velem,
Ki ránt fel kebléből?
Adj egy rózsát, hű szerelem,
Hajad' szép fürtéből.
Egy rózsát adj, hű szerelem,
Bár tövises lészen,
Tán ha kínját elviselem
Majd öröm vár készen!

Mért nyög, miért az esti szél
Bokor' ernyőjében?
Mért fürdik a' rózsalevél
Harmat' hűs cseppjében?
Azért nyög, hajh, az esti szél,
Mert én sohajtottam!
Harmatcsepped', rózsalevél,
Szememből ontottam!

Fészkén az árva fülmile
Ha párját siratja,
'S búját énekben zengi le,
Lágyul e bánatja?
O zengenék úgy éneket
Egyik éjről másra,
'S bérczet, völgyet, fát, köveket
Inditnék sirásra!

Szűn a' zápor, 's szivárvány ég
Fenn sötét felhőken,
Vándorsorsom túlhalad még
Borongós időken.
Adsz egy rózsát, hű szerelem,
Bár tövises lészen,
Tán ha kinját elviselem.
Majd öröm vár készen.

Cseke, Octob. 28. 1821.

D O B O Z I.

Rabló jön! es Dobozi már
Hölgyét nyeregbe vette,
Gyors méneken sereg tatár
Üldözve zúg mögötte,
'S messzünnen, mint kőszáli hó,
Fejérlik a' bús lobogó,
Kelő por' fellegében,
A' ferde nép' körében.

De hátra néz 's előre fut
A' hű magyar nejével,
Nincs gát lovának 's vészes út,
A' bércz egy lesz völgyével.

Omló tajtékban füredvén
Nyargal, szaguld a' büszke mén,
'S villámásként gyors lába
Szikrákat hány futtába'.

Nem retteg a' bajnok lován
Sebet 's halált szivében,
Folyt vére hányszor a' csatán,
'S hörgött halál keblében!
'S annak ki elhull mint vitéz,
Rablánczot nem fűz semmi kéz:
De nézvén szép hölgyére,
Habzik minden csepp vére.

A' gyönge nő borongva űl
Hősét körűlölelve,
Küzd és lankad, fagy és hevűl,
Száll 's újra kél félelme.
Röpűlő barna fürténél
Süvöltve zúg a' déli szél,
És egy bokor ha zördűl,
Fülébe lánczhang csördűl.

„Bajnok, bajnok, van e erő
„Százak fölétt kebledben?
„Kivívsz e' majd, bal sors ha jő,
„Lángszablyáddal kezedben?
„Túl völgyeken, túl hegyeken
„Engem hajt e' rút idegen
„Szolgálni bús igába,
„Vad nője' vad lakába."

Felborzad a' búsult vitéz,
Szemét vérköny áztatja,

Mélyen sohajt, az égre néz,
'S reményt keres bánatja:
„Röpűlj, röpűlj hű paripám,
„Jó sors talán jót hoz reám,
„Bár készít gyötrelembe,
„Kedvébe még veszen be!"

'S mint sebhedt őz zöld fák alatt,
Hordván kinját magával,
Fut a' magyar mint gondolat,
Mint szél sebes lovával;
Omló tajtékban fűredvén
Nyargal, szaguld a' büszke mén,
'S villámásként gyors lába
Szikrákat hány futtába'.

De hol van szél küzdő habon,
Hogy ne lankadjon végre?
Hol gondolat, melly szárnyaljon
Végetlen messzeségre?
Száll fáradás inaiba,
'S pihegve jár a' paripa,
Lassan lobog serénye;
Hal a' lovag' reménye.

Vész tamad a' hölgy' kebelén,
Egy hab lesz minden vére;
A' sík mező' terűletén
Vad lárma zúg előre.
'S magasan, mint kőszáli hó,
Közelget a' bús lobogó,
Kelő por' fellegében,
A' lárma' zajkörében.

„Bajnok, bajnok, nincs védelem,
„Csak szablyád' hű vasában;
„Olvadjon fel rabkötelem
„Hulló vérem' habjában!
„Én lássam e' rablók közűl,
„Élted ha hőshalálra dűl?
„'S árván magát, hajh, messze,
„Hölgyed lánez közt epeszsze?"

Kétség' partján a' bajnok áll,
Melly örvényt nyit reája,
Lassan gyúl sóhajtásinál
Reménye' végszikrája.
„Csak még egyszer hű paripám,
„Jó sors talán jót hoz reám,
„Bár készít gyötrelembe,
„Kedvébe még veszen be!"

És még egyszer megérezi
Sarkantyú' hév döfését,
Sérűlt vadként forrván teszi
Utolsó szökellését.
Omló tajtékban füredvén
Nyargal, szaguld a' büszke mén,
'S ah — villámként gyors lába
Öszveroskad futtába'!

'S már mint felhő, melly hord jeget,
'S már mint villám' fáklyája:
Úgy zúg 's villog hátok megett
A' vad tatár' láncsája.
'S magasan, mint kőszáli hó,
Ott leng már a' bús lobogó,

Kelő por' fellegében,
A' ferde nép' körében.

„Bajnok, bajnok, nyújtsd csókodat,
„Az utolsót ajkamnak,
„'S terjeszd ki védő karodat
„Örvényén fájdalmamnak.
„Angyal, szerelmem' egéből
„Ragadj fel a' rablók közül!"
Nem szól a' hős 's elfordúl,
Szeméből egy köny csordúl.

„Bajnok, nincs bízni több remény.
„Nincs várni perez éltemben,
„Hamvad minden más érzemény,
„Egy lángol még szivemben.
„Szabadság nyújt, ah, hű kezet,
„Hozzá csak omló vér vezet!"
Nem szól a' hős, 's megrendűl,
Egész léte felzendűl.

„Irigylem férjfi létedet,
„Irigy vagyok sorsodra;
„Fenn hordozván fegyveredet
„Boszúlva dőlsz sirodra.
„Én térden, nem tehetve mást,
„Koldúlok tőled egy csapást,
„Adtam szivet, szerelmet,
„Adj meg csak egy kérelmet!"

„Vagy, o, vad győző' karjain
„Útált csók légyen bérem,
„'S megfúljon erőszakjain
„Az öszvedúlt szemérem?

„Férj, hajh, képzeld el irtózván,
„Midőn nőd a' bűn' ostromán,
„ — Ez e hűsége' díja? —
„Utolsó harczát vívja!"

'S megjajdulván kétségbe húl,
'S nem bír a' hős kínjával,
'S kardjához, ah, borzadva nyúl,
A' végső percz' folytával,
Midőn, mint vívó oroszlán,
Szomjan vér és zsákmány után,
Krimmnek dühös tatára
Kezet nyújt már párjára.

És elfordúl, 's felöleli
Nyögő nejét karjába,
És hű vasát megszenteli
Merítvén oldalába;
És rontván a' vad nép közé
Ád 's vesz halált minden felé,
'S omolván drága vére
Hölgyének rogy testére.

Cseke. Novemb. 4d, 1821.

TALÁNYOK.

I.

Éltem, de magamat önként eltemettem,
Lágy álmot fúva rám, létemnek angyala,
Szép volt a' sír, mellyben halva szenderegtem,
Most királyi nők is díszt kapnak általa.
Az óra jött, 's íme kívánt hajnalánál
Feltörtem a' zárt, hogy nyerjek más életet,
Arany szerelem várt boltom' ajtajánál,
'S mosolygván, hajh, újabb halálra vezetett!

II.

Gyámkar ápolgatta szülőm' gyöngeségét,
Még is lángzó erőt szívtam hű kebelén,
Erőszak dúlta fel szép formám' épségét,
'S kínoztatás után tömlöczre szálltam én.
Habzó bánatim közt míg erőtlenb voltam,
Küzdöttem feltörni méltatlan záromat:
Erőm' virágában nyugvásra hajoltam,
'S kedvre hozom a' kik szerzék rabságomat.
Még is megemlítvén sorsom' durvaságát,
Gyakran bút árasztok a' vigyázatlanon,
'S bár felgyújtom ollykor az észnek világát,
Tüzem többször reá vad sötétséget von.
De sok száz okozott károk' ellenére,
Becsem e' világon nem talál végzetet,
'S az aggkor, melly már most megvettetést éré,
Nekem készit nagyobb 's nagyobb tiszteletet.

III.

Én sebes, én lassú, most tiszta, meg újra borongó:
Más jár, foly, röpül, áll, nem teszem egyiket is.
Nyúgottol keletig, 's dél' 's éjszak' messze határin
Útazom én, még is rejtve szem és fül elől.
Nincs formám, még is sok ezer rajzol le naponként,
Nincs terhem, még is fontra vetett sok ezer.
Tömlöczben 's rabság' kötelén bár létem adassék,
Még is örökre szabad, nem tudom én mi az úr?

IV.

Egykoron egy leplet szőttem, szép, csínos, alatta
Bár mi nagyot gondolj, kis dolog a' mi hever.
Szűk lepel és könnyű, még is, bár mekkora légyen,
Nem lebbentheti fel testi erő soha sem.
Egy éles nézést ha tehetsz, elfoszlik azonnal,
Kétes homályt vet rád, gyönge szemed ha vagyon.

V.

Erőm 's tanácsom nincs, ezrekkel
Még is vezérként hordanak,
Fennküzdell szárnyam a' szelekkel,
Lábamhoz hősek hullanak.
Esküdte nékem szent hüségét
Az ifjúság' délczeg sora,
Kiséri pályám' messzeségét
A' grátiák' könyzápora.
Szerencse 's hír nyomban követnek,
Vesztőre vesztem mocskot hoz,
'S a' nyertes hűv emlékezetnek
Szentelve nyújt oltárihoz.

VI.

Egy volt, csak egy, a' kit szerettem,
Nem volt fiú, nem volt leány,
Miatta létem' elvesztettem,
Mert engem bal szerencse hány.
Röpültem őt forrón ölelnem,
A' régvárt óra volt jelen,
De forróbb volt ő mint szerelmem,
'S halálra égtem hirtelen.

VII.

Tükör vagyok, de nem szobáď falán,
Forrás vagyok, de nem zöld fák alatt,
Ablak vagyok, de nem látsz rajtam által,
Csillag vagyok, de nincsen kék egem.
Mint barna felhőn múló vész után
Boltos szivárvány nyúgoszik fölettem.
Nincs ajkam, és még is mosolygok én,
Nincsen szavam, még is kérlelni tudlak,
Esőzöm, égek, biztatok, fenyitek.

VIII

Van egy, ki nincs; 's az én vagyok. Nekem
Nincs kezdetem, nincs végem is, soha
Nem láthat engem' ember, sem nem hallhat,
Nem is tapinthat, test és forma nélkül,
Lélektelen, megfosztva mindenektöl,
Im így vagyok, szegény, rideg 's üres
'S még sem szegény, nem is rideg 's üres,
Mert név 's dolog nem is lehet sajátom.
Kinek belőlem áll csak gazdasága,
Megvettetett bujkál az a' világon,

'S ki nem tud mást csak engem', elméjében
Örök sötétség vette thronusát.
Én nem vagyok sehol, szükség reám
Nincsen, nem is volt, és nem is leszen,
Még sem lehet nélkülem nyelv 's beszéd,
Ámbár jelentéssel nem bír nevem.
Találd mi légyek, és ha feltalálsz,
Vedd azt jutalmul a' mi én vagyok.

IX.

Ég nem vagyok, de csillagim ragyognak;
Kert nem vagyok, 's virúl a' rózsa rajtam;
Tűz nem vagyok, 's lángolhatok, hevítek.
Örök havat látsz halmaim felett,
'S nem olvad az, bár forrjon is hevem.
Gyöngéd alakra képez a' természet,
Fegyvert sem ád, még is szivet lövellek,
'S vérző sebekkel tépem kebledet.
De gyakran, ah, ha győztem, győzetem,
Rabom valál 's raboddá kelle lennem,
'S az életet veled futom keresztűl.
Te karjaidban ápolsz engemet,
Hijában, én majd lassan hervadok,
'S újabb virág kél nyomdokim felett,
És benne képed' hű mását leled.

1821.

BORDAL.

Igyunk derűre,
Igyunk borúra,
Úgy is hol kedvre,
Úgy is hol búra,
Fordúl az élet.
Kedved' a' jó bor
Jobban éleszti,
Búdat a' jó bor
Messze széleszti,
'S elmulat véled.

Minden por, álom,
'S füst e' világon;
Mi haszna gázol
A' boldogságon
A' hir' barátja?
Ha dob riadt a'
Harcz' reggelére,
Patakban omlik
Hullámzó vére,
'S bérét más látja.

Békételen, bús,
Senyved magába',
Kétség 's remény közt
Vár 's fél a' kába
Perczet 's esztendőt.
Miért törődöl

Szűk életeddel?
Napod ma mit nyújt
Köszönve tedd el,
'S hagyd a' jövendőt.

Reggel vagy este,
Szélben vagy csenddel,
Eljön magától
Sorsod mit rendel:
Miként nyár és tél.
Ernyőt keress, ha
Készül borúlni,
Szenvedj, ha nem tudsz
Hová vonúlni,
Fordulhat a' szél.

Éld a' jelenlét'
Perczét 's óráját,
Együtt lefutja
Jó 's rosz pályáját,
'S együtt húny véled.
Igyunk derűre,
Igyunk borúra,
Úgy is hol kedvre,
Ugy is hol búra
Fordúl az élet!

Cseke Decemb. 7dik. 1822.

CSOLNAKON.

Ültem csolnakomban
Habzó vizen,
Hallék zúgni darvat
Röptebe' fenn.
Röpülsz égi vándor,
Föld 's víz felett,
Vajha szállni tudnék
Én is veled!

Indultál keresni
Más jobb határt,
Langy tavaszt, virítót,
'S tenyésző nyárt.
Én is, hajh, keresnék
Szállván veled,
Más boldog határon
Hű fedelet!

Lelnék én tanyácskát,
És szép eget,
Hol telet ne látnék
'S búfelleget;
Hol telyes reménynyel,
Mint szivárvány,
Tünne fel minden nap
Más nap után.

'S ott, hol esti szél leng
Zöld fák közűl,

Forrás ömledezne
Kunyhóm körűl.
Isten hozzád csolnak,
'S te vészes part,
Hű kegyes nyit ott rám
Remegő kart.

Űlök csolnakomban
Habzó vizen,
Hallok zúgni darvat
Röptébe' fenn.
Röpűlj égi vándor
Föld 's viz felett,
Sorsom, ah, nem adta
Szállnom veled!

Cseke. Decemb. 28d. 1822.

ÉDESKEDŐ.

Óhajtozva, szivepedve
Röpül híved ellenedbe,
Kérvén szerelmecskét;
Vess reá kökényszemecskét.
Istenem, úgy áldd meg a' barna hölgyecskét.

Rózsa kell a' méhecskének,
Harmat a' rózsa' kelyhének.
Nekem szerelmecske;
Pillants rám kökényszemecske.
Istenem, o be szép a' barna hölgyecske!

1823

KI BÚBAN ŰL...

Ki búban űl vig leszen ő,
Ha borhoz ajka ért.
Légy idvez, o szőlővessző,
Gondűző nedvedért.
Fejére lombodrol veszen
Költőd ím koszorút,
Ernyőd alatt legszebb leszen
Olymp felé az út!

Csepped' tüzétől éneket
Mi gyakran zengtem én?
Hány szép leánynak könyeket
Csillogtaték szemén?
Hány lángsohajtás gyúlada
Dalom' lágy hangjain,
Mig istenálmot szúnyada
Hős a' hölgy' karjain?

Hányszor ragadtam trombitát
Habzó pohár után,
'S zengék fegyvert, zengék csatát,
'S örök hírt nyomdokán?
'S átlángolád a' bajnokot
Égő honszerelem,
'S keblén hajnalként viradott
Halál vagy győzelem.

Kél a' nap és tikkasztva jő,
Költőd hevében űl,
Árnyékot, o szőlővessző,
Szőj ablakom körűl,
Födezd, borítván zöld lepelt,
A' músa' titkait,
Zengő lantom', 's e' tölt kebelt,
'S édes lyány' csókjait.

Korom ha múlik, és emel
Magához angyalom,
Zöld sátorodban zengem el
Hattyúi végdalom',
'S te gyönge szél' fuvallatán
Hullasd rám leveled',
Húnyó barátod' homlokán
Vonván szemfödelet.

Cseke. 1825.

HYMNUS.

A' magyar nép' zivataros századaiból.

Isten, áldd meg a' magyart
Jókedvvel, bőséggel,
Nyújts feléje védő kart,
Ha küzd ellenséggel;
Bal sors a' kit régen tép,
Hozz rá vig esztendőt,
Megbünhödte már e' nép
A' múltat 's jövendőt!

Őseinket felhozád
Karpat' szent bérczére,
Általad nyert szép hazát
Bendegúznak vére.
'S merre zúgnak habjai
Tiszának, Dunának,
Árpád' hős magzatjai
Felvirágozának.

Értünk Kunság' mezein
Ert kalászt lengettél,
Tokaj' szőlővesszein
Nektárt csepegtettél.
Zászlónk' gyakran plántálád
Vad török' sánczára,
'S nyögte Mátyás' bús hadát
Bécsnek büszke vára.

Hajh, de bűneink miatt,
Gyúlt harag kebledben,
'S elsújtád villámidat
Dörgő fellegedben,
Most rabló mongol' nyilát
Zúgattad felettünk,
Majd töröktől rabigát
Vállainkra vettünk.

Hányszor zengett ajkain
Ozman' vad népének,
Vert hadunk' csonthalmain
Győzedelmi ének?
Hányszor támadt tenfiad
Szép hazám, kebledre,
'S lettél magzatod miatt
Magzatod' hamvvedre?

Bújt az üldözött, 's felé
Kard nyúl barlangjában,
Szerte nézett 's nem lelé
Honát a' hazában,
Bérczre hág és völgybe száll,
Bú 's kétség mellette,
Vérözön lábainál,
'S lángtenger fölette.

Vár állott, most kőhalom,
Kedv 's öröm röpkedtek,
Halálhörgés, siralom
Zajlik már helyettek.
S ah, szabadság nem virúl
A' holtnak véréből,

Kinzó rabság' könye húl
Árvánk' hő szeméből!

Szánd meg isten a' magyart
Kit vészek hányának,
Nyujts feléje védő kart
Tengerén kinjának.
Bal sors a' kit régen tép
Hozz rá víg esztendőt,
Megbünhödte már e' nép
A' múltat 's jövendőt!

Cseke Januar. 22d 1805.

REMETE.

Bal sors a' kit számkivete
Kedv és öröm közül,
Czellájában a' remete
Kuesolt kezekkel űl.
'S egyszerre lágy emlékezet
Álomként lepte meg,
'S szemén, melly rég nem könyezett,
Egy tiszta csepp remeg.

És ím keresztűl ajtaján
Lassú sohajgás jő,
Felpillant, 's egy vándorleány
Roskadva lép elő.

Vállán sötét hajfürte leng,
De képén siralom,
'S melléből, ah, hörögve zeng
Szívmetsző fájdalom!

Sejdítve néz a' remete,
Forr 's küzd érzelmivel,
A' lyány, kit egykor szerete,
Lelkében tűnik fel.
De az, mint rózsa melly virúl
Ha május' napja kél,
Ez itt, mint rózsa melly elhúl
Támadván őszi szél.

„Ki bút visel fáradva járt,
O vándor űlj le itt,
Vedd tőlem e' habzó pohárt,
'S kertem' gyümölcseit". —
„Nem kell gyümölcs, 's habzó pohár,
Mond a' vándorleány,
A' szenvedő csak helyre vár,
Meghalni hol kiván.

Futottam szél 's hullám előtt
Keresni hívemet,
Egy év eltünt és másik jött,
'S a' sors ím' eltemet.
Kerestem itt, kerestem ott,
Sehol sem volt a' hív,
Remény emelt, kétség nyomott
És megrepedt e' szív!"

Mond a' leány, 's halálra dűl,
Végsőt mélyen sohajt,

Kifejlett a' lánczok közűl
Többé nem érez bajt.
Borongva néz a' remete,
Forr 's küzd érzelmivel,
A' lyány, kit egykor szerete,
Lelkében tűnik fel.

Röppenti a' hervadt felé
Bús pillantásait,
Majd elveszté, majd fellelé
Kétes vonásait.
'S im' láncz övedzi hült nyakát,
'S a' láncz alatt egy kép,
'S fátyolhüvelyt a' képen lát,
Mit gyorsan öszvetép.

Borzasztva lobban fel neki
A' rettegett villám,
Önképét, hajh, ismerte ki
A' holt' baloldalán.
A' képet, mellyet a' legény
Örök jegyűl adott,
Midőn szerelme' szép egén
Szebb hajnal víradott.

Mély gyászt reá fájdalma von,
De hangot nem lele,
Itt fekszik a' kit egykoron
Szent tűzzel kedvele.
Akkor mint rózsa melly virúl
Ha május' napja kél,
De most mint rózsa melly elhúl
Támadván őszi szél.

Egy gödröt ás árnyék alá,
'S hivét letészi ott,
Mohot virággal hint reá,
Rak földet 's pázsitot.
Puszpáng a' sír' zöld fedelén
Kupreszszel párosúl,
Melly nyár' mentén, melly tél' jöttén
Örök búként virúl.

Cseke. Januar. 23dik. 1823

VANITATUM VANITAS.

Itt az írás, forgassátok
Érett észszel, józanon,
'S benne feltalálhatjátok
Mit tanít bölcs Salamon:
Mikép széles e' világon
Minden épűl hitványságon,
Nyár és harmat, tél és hó,
Mind csak hijába való!

Földünk egy kis hangyafeszek,
Egy perczhozta tűnemény;
A' villám és dörgö vészek
Csak méhdongás, 's bolygó fény;
A' történet' röpülése
Csak egy sóhajtás' lengése;
Pára minden pompa 's ék:
Egy ezred egy buborék.

Sándor' csillogó pályája
Nyúlvadászat, őzfutás;
Etele' dúló csordája
Patkányesoport, földtarázs;
Mátyás' dicső csatázási,
Napoleon' hódítási,
'S waterlooi diadal:
Mind csak kakasviadal.

A' virtus' nagy tűneményi
Gőz, mit hagymáz lehele:
A' kebel' lángérzeményi
Vértolúlás' kinjele;
A' vég mellyet Sokrat ére,
Cátónak kihulló vére,
'S Zrinyi Miklós' szent pora:
Egy bohóság' lánczsora.

És ti bölcsek mit hozátok
A' mi volna szép 's jeles?
Mámorbírta koponyátok
Plato 's Aristoteles.
Bölcselkedő oktalanság,
Rendbe fűzött tudatlanság,
Kártyavár 's légállitvány
Mindenféle tudomány.

Demosthen dörgő nyelvével
Szitkozódó halkufár;
Xenophon mézbeszédével
Rokka közt mesére vár;
Findar' égi szárnyalása
Forró hideg' dadogása;
'S Phidias a' mit farag
Berovátkolt kődarab.

Mi az élet' tűzfolyása?
Hulló szikra' melege.
A' szenvedelmek' zúgása?
Lepkeszárny' fergetege.
Kezdet és vég egymást éri,
És az élet hűvezéri,
Hit 's remény a' szűk pályán,
Tarka párák 's szivárvány.

Holdvilág csak boldogságunk;
Füst a' balsors melly elszáll;
Gyertyaláng egész világunk;
Egy fúvallat a' halál.
Várasz hírt 's halhatatlanságot?
Illat az melly tölt virágot,
És a' rózsát, ha elhúl,
Még egy perczczel éli túl.

Hát ne gondolj e' világgal,
Bölcs az, mindent ki megvet,
Sorssal, virtussal, nagysággal,
Tudományt, hírt 's életet.
Légy mint szikla rendületlen,
Tompa, nyúgodt, érezetlen,
'S kedv emel vagy bú temet,
Szépnek 's rútnak húnyj szemet.

Mert mozogjon avvagy álljon
E' parányi föld veled,
Lengjen fényben, vagy homályon
Hold és nap fejünk fölett,
Bár minő szinben jelentse
Jöttét a' vándor szerencse,

Sem nem rosz az, sem nem jó,
Mind csak híjába való!

Februar April. 1803.

PANASZ.

Jaj nekem, 's jaj' annak a' ki engem'
Verset írni búmra megtanított,
A' ki fáklyát gyújta képzetimnek,
'S lágy szivembe fúvallt gerjedelmet,
A' kegyetlen!

Im nekem nem kelle sem szerencse,
Sem nagyoknak biztató kegyelme,
Csillogó fény, 's népimádta rojtok.
Gondolám, csak lant az énekesnek,
Zöld borostyán barna lyány' kezéből,
'S szép dicsőség hamva' sátoránál.

Víg nyaram folyt, 's hajnal hogyha támadt,
Dalba szállt az érzés húrjaimrol,
Dalba szállt az estve' szent homályán.
Nap ha forralt, bokraim födeztek;
Dörge néha, felderűle másnap,
'S új virágzat ömle el a' mezőken.

Ah, de bús alakkal vad honából
Jött el a' tél, 's a' bokor leszáradt,

'S nem ragyog virágzat a' mezőken.
Ülök én ím a' hideg falak közt,
Ablakom' tábláján csattog a' szél,
'S nincs fa melly lobogna tűzhelyemről,
Nincs piros bor hogy hevítse keblem',
'S ajkaim közt elfagy a' kelő dal.

Szép Apollon szőke fürteiddel,
Szánd az énekesnek durva sorsát,
És nem adtál fát ha tüzhelyére,
Sem piros bort hogy hevítse keblét:
Karja közzé tégy szelíd leánykát,
Csókjain hogy újra felhevűljön!

Cseke. 1823.

VÉRMENYEKZŐ.

Nyugszik Hasszán sátorában
Rába' zúgó partjain,
Jőn Olajbég 's vad lángjában
Felriasztja hangjain:
„Fel, fel, bajnokok' vezére
„Csákányba a' menyekzőre,
„Lesz, kit ott rabszíjra fűzz,
„Sok szép legény, sok szép szűz!"

Zsákmány a' török' bálványa,
Gyorsan felriad Hasszán,

Vállain leng már kaftánja,
Kardja függ már oldalán.
„Fegyvert, fegyvert minden karnak,
„Foly ma vére sok magyarnak!"
Igy harsogván szavai,
Készülnek bajnokai.

Bús az éj sötét leplébe',
Zúgva leng a' déli szél,
'S a' török Csákány' elébe
Rába habján általkél.
Terhesen mint jégfelhőnek
Vészhozó dörgési jőnek:
Pusztulás minden nyomán.
Úgy közelget a' pogány.

László nyert a' szép Lilának
Idvességet hű kezén,
És szomszédi felszállának
Kedve' zajgó ünnepén.
'S a' billikom' kerültében
Minden férjfi gyúl szivében:
'S vig ének' zengésinél
Az ifjúság tánczra kél.

Nézi László szivmerülve
Hölgye' lángtekintetét,
'S kedv, remény közt lelkesülve
Vére kényhullámot vét.
'S az könnyű mint esti szellet,
Tánczát vőlegénye mellett.
— Szive olvad, arcza ég —
Pártájában lejti még.

Hajh de, mint vulkán, egyszerre
A' sötét éj felpirúl,
'S a' dühödt szél arra 's erre
Szikrát 's lángot szór vadúl.
A' pogány nép ordítása,
'S a' réműlet' bús jajgása,
Egy hanggá keveredvén
Harsog át a' lég' öblén.

Elnémúl a' palotában
Táncz és élet, kedv és zaj,
Fennakadva dobbantában
Minden könyű, minden jaj.
Színe halvány minden képnek,
Minden keblet gondok tépnek,
Elszorúlva minden szív,
Küzd és habzik, forr és vív.

Jön most Hasszán 's tigris nyája
Vérrel ázott nyomain,
Zúg, mint orkán, lángszablyája,
'S száz magyar nyög lánczain.
'S ah, fenndörgő szózatjára
Dúlvaront a' palotára
'S holttestről holttestre lép
A' kegyetlen szolganép.

Összejajdul irtózással
Hölgy és nő, 's remegve néz;
De sebes meggondolással
Kardon minden férjfikéz.
Kél és forr a' harcz' dagálya,
'S nem reményt nyújt a' vérpálya:

Rablóikkal mindenek
Csak halálért küzdenek

Halnak ők, 's hőslelkeiknek
Szabadság nyújt koszorut,
Hajh de árva hölgyeiknek
Örökségül rablánez jut!
Fájdalomrol kínra szállva,
Minden reménytöl megválva,
Honnan lelkök nyugtot vár
Egy ohajtás sincsen már.

Lila áll még oltalmában
Lászlójának egyedül;
Harczol ő, de bús harczában
Keble 's arcza sebesül.
És midőn fogytán vérének
Érzi gyöngültét kezének,
Még egyszer hölgyére néz,
'S új erővel sujt a' kéz.

Nézi hulltát sok töröknek,
'S ajka habzik, 's keble ég,
'S ordit Hasszán: „e' kölyöknek
„Egy halál még nem elég!
„Bajnokim csak ellenébe,
„Mártsatok fegyvert szivébe.
„Nyiljon bár seb, 's folyjon vér,
„Szép hölgy ott a' pályabér!"

Mint a' villám vad szózatja
A' nemes' szivébe csap,
'S testét lelkét áltszaggatja,
Borzad ő, 's hölgyéhez kap:

„Gyászos a' halál' hörgése,
„Hajh, de a' rablánez' csörgése,
„'S törvény, mellyet rabló szab,
„Lila, Lila, gyászosabb!"

— „Nyugtat a' halál' hörgése,
„Lila mond, nem félem azt,
„Hajh de a' rablánez' csörgése,
„'S rabló törvény megborzaszt.
„Szálljanak bár ellenedbe,
„Mártsanak fegyvert szivedbe,
„'S nyiljon bár seb 's folyjon vér,
„Szép hölgy nem lesz pályabér!" —

Veszi László gyötrelmére
A' halálvigasztalást,
'S rátolongó ellenére
Készit még egy bús csapást.
Jön Olajbég, 's „gyáva féreg —
Így zeng ajkain a' méreg —
„Száz sebben félhalva már,
„Kardod még is ölni vár?"

Mond, 's kezéből nyil' módjára
Vasbuzgánya zúg 's röpül,
'S ím' itt a' percz mellyet vára
A' magyar hős 's öszveműl.
És ott fekszik mellhörögve,
Hölgye látja 's könyörögve
Felsohajt az égre még:
„Isten, isten itt a' vég!"

'S ráborúlva 's elroskadva
Lelke zajlik, keble reng;

Én halok, mond az lankadva,
„Búcsút ajkam még sem zeng.
„O ne rettegd bús pályámat,
„Vérhintette nyoszolyámat,
„Lélek él ha vész a' szív,
„Kardom itt van, mátkád hív!"

Mond 's hal; és ím szép hölgyétől
Jaj nem hangzik, köny nem húl,
Áthevülve szellemétől
Kardjához buzogva nyúl.
„Nékem, nékem bús pályádat,
„Vérhintette nyoszolyádat,
„Lélek él ha vész a' szív,
„Mátka, mátkád hozzád vív!"

Vészi kardját: Hasszán látja:
„Jer leányka, mit mivelsz?
„Vágyaidnak nem lesz gátja,
„Kényt 's szerelmet nálam lelsz.
„Kard csak a' búsult vitéznek,
„Téged' engesztelve néznek,
„Kelvén érzeményei,
„A' bajnok' lángszemei."

„Jer velünk a' büszke ménen,
„Váram gazdag, keblem hő;
„Jer 's derűlj a' jobb reményen
„Melly egedre most feljő.
„Légy e' győzelem' pompája,
„Szép kertemnek szebb rózsája,
„Mellynek bíbor kebelén
„Bőv jutalmat leljek én."

„Félre rabló! fájdalmában
Így sikolt a' hű leány,
„Dúltál éltem' forrásában,
'S vad kegyelmed még lest hány,
„Itt hol áradván testére
„Kedvesem' gőzölgő vére,
„Mellyet ontál o pogány,
„Int, hogy indúljak nyomán!"

„Menj, eredj a' büszke ménen,
„Várad zsákmány, kebled düh;
„Nincs remény; a' vérösvényen
„Nem kél virág, nem kél fü,
„Győzelmedre átok hulljon;
„Kerted tüskével viruljon,
„'S árnyékába hogyha mégy
„Kínjutalmat bőven végy!"

Szóla 's hallgat, és intézi
Hómellének hű vasát;
A' török dobbanva nézi
A' hőslyány' mozdúlatát.
'S fut, hogy (mellynek vesztét szánja)
Megtartassék szép zsákmánya,
Hajh de késő jötte már,
Lila' lelke mennyben jár!

Látja Hasszán, 's elfagy vére,
Visszaborzad 's megfordúl;
Int, 's nyomában intésére
Népe zajgással tolúl.

'S közte búsult érzeménynek
Hátán a' nyerítő ménnek,
Vivén átkot 's hagyván jajt,
Szigetvárra visszahajt,

April. 1825.

ZÁPOR.

Dördül az ég, 's villámot lött,
Zápor zuhog le már,
'S a' szép leány kunyhóm előtt
Lassan pihegve jár.
„Jer szép leány! hív a' legény.
„Bús ég borúlt reád;
„Kunyhóm kicsiny bár és szegény,
„Neked 's nekem helyt ád."

Kunyhóm felett, 's kis ablakán
Csattog, süvölt a' szél;
Karom között a' szép leány
Ül csendesen, de fél;
'S felleg ha más fellegre jő,
'S villám villámra gyúl:
Remegve, ah, keblemhez ő
Jobban jobban szorúl.

„Derül az ég, bús fellegén
„Ég a' szivárvány már;

„Isten veled, te hű legény,
Anyám epedve vár!"
Mond a' leány, 's karom közűl
Kifejlik nyájason,
'S e' köny, a' melly szememben űl,
Ajkán sohajtást von.

Kunyhóm felett, 's kis ablakán
Száll, és mosolyg a' nap;
Szemem csak a' szép lyány után
Mint part után a' hab.
Lángcsillagod, hajh, tiszta ég,
Mit ér e' szív előtt?
Dördűlj megint, 's onts záport még,
'S hozd vissza nékem őt!

Cseke. April. 23dik. 1825.

ZSARNOK.

Virtus 's igazság zengtek nyelveden,
De gyűlölte mind kettőt szived;
Csak leple volt hatalmad bűneidnek,
'S szádban a' törvény átok leve.
Ezüstkehelyt ürített a' gonosz asztalodnál,
Kivűl az ajtón sírt az üldözött.
Még egy falatja volt az éhező szegénynek,
'S elrablottad azt;

Avult fedél óvá még a' szelektől,
Hideg vérrel hajtád ki onnan is.
Hajh bujdosott az ősi lakhelyéről!
Sápadt neje
Keblében vitte kisdedét, 's panaszát
Poroszlód korbácscsal ölte el!
'S te rád bizatott e ezreknek boldogsága,
Hogy árulhasd pénzért véröket?
'S neked ád majd márványt 's nagy nevet a' hízelkedés,
O rabló, sirodon?

Cseke. April. 1823.

LOTTI.

Szép tavaszom' mezején, mint isteni grátia, bolygék,
Sok dagadó kebel, ah, gyúla szerelmem után.
Egy vala csak, szivem kinek égett mennyei lánggal,
'S ajkam' utolsó hív szózata nyögte nevét.
'S őt most Hades' örök ligetén hű lángom' ölébe,
Lombjaim' árnya között, sírva sohajtom alá

Cseke. Febr. 1824.

TANÁCS.

Hogyha pályád' ellenébe
Küzd az álnok vad gőgjébe',
'S tört hány minden lépteden;
'S nincs ki nyújtson hív oltalmat
Vészhozó ösvényeden:
Menj! 's temesd el bús fájdalmad'
Hol reád vár szent magány;
'S vonj korlátot álmaidbol,
'S alkoss ideáljaidbol
Szebb világot alkonyán.

Cseke, Febr. 1824.

IGAZSÁG.

Vak vagy e te szent igazság?
Néked látni kellene;
Látni, mint hevűl a' gazság
Jámborságnak ellene.
Nem valék vak, hív igazság,
Láttam mit mivelt a' gazság
Lest intézvén 's szopván vért,
'S adtam néki méltó bért.

Ajkát méreg haboztatta,
És dühödve vívt velem,
'S eltiporván megszaggatta
Vérrel ázó kebelem',
'S hogy ne látnék vad szivébe
Fátyolt vont szemem fölébe:
'S nem rettegvén már tanút
Nyílt bünének tágas út.

Szépre, rútra hát így gondot
Nem tarthatnak szemeid,
Szent igazság, és e' fontot
Még is hordják kezeid!
Szépre, rútra nincsen gondom,
'S nem magamnak függ így fontom,
Melly kezemben semmi bért
Százak óta már nem mért.

Tartom azt újam' hegyéből
Elmeredve: mint csontváz;
'S a' gonosz rablott kincséből
Serpenyőmbe terhet ráz.
A' teher sújt bús erőben,
'S a' lebillent serpenyőben,
— Borzadjon bár föld és ég, —
Néki száll a' nyereség.

Hát befátylozott szemével,
Kinn e' pompás kapunál,
'S roszra fordúlt mértékével
Istenséged őrt mért áll?
Ah, benn ültem hajdanában,
'S szózatom' zengő hangjában,

Fennálló székem körül
Megcsendült sok gyáva fül!

'S már itt állok elnémítva,
Bús orczámon zápor 's szél;
'S a' gonosz nem háborítva
Benn veszélyes kénynek él.
Zúg csapása villámának,
'S romján más boldogságának,
Mellyet rogyni vígan lát,
Alkot márványpalotát.

Szent igazság, és honodnak
Hol vagynak határai?
Szenvedsz, 's vissza nem ragadnak
Hű szerelmed' szárnyai?
Jámbor, fenn hazám az égben,
Mondhatatlan messzeségben,
A' csillagpályák között,
'S már valóm felköltözött.

Ám tekintsd e' hidegséget
Arczom' holt vonásain,
És tapintsd e' keménységet
Testem' márvány tagjain:
'S ím befátylozott szemével
Roszra fordult mértékével,
'S kinn e' pompás kapunál —
Lelketlen kép a' mi áll!

Cseke. Febr. 1824.

REMÉNY, EMLÉKEZET.

Éltünk' rögös határain
Két génius vezet,
'S felleg borulván útain,
Nyújt mindegyik kezet;
De bár tekint biztatva rád,
Vigasztalást egyik sem ád:
Remény 's emlékezet.

Emlékezet lebegteti
Szárnyát a' múlt felett,
'S bús képzetekben rengeti
Borongó kebeled';
Múlt kedv után titkon epeszt,
Múlt kin k[illegible]ött ismét senyveszt,
'S lelkedre hoz telet.

Kéklő lepelben messze jár
Előtted a' remény;
Magához int, de meg nem vár
Tovább tovább lengvén.
'S míg lepkeszárnyát kergeted
Lezúg hijában életed,
'S állasz pályád' szélén.

Roszat ne félj, 's ne kívánj jót
Múlt és jövő közül;
Öleld meg a' jelenvalót,

Melly játszik és örül.
'S bár ködbe néha burkozik,
De színe gyorsan változik,
Ajkán mosolygás űl.

Cseke. Febr 1824

A' NYUGTALAN.

Lobogtattam vitorlámat,
Szélnek engedém sajkámat,
Jobb szerencse' kebelén
Nyúgalmat hogy leljek én.

Csolnakom vész' dörgésében,
'S gyönge szellő' lengzetében,
Sziklák közt, 's zöld part megett
Majd sűlyedt, majd lebegett.

'S távol tenger' sík tükréből,
Messzeföld' narancsberkéből
Nyúgalom nem szállt hozám:
'S sorsom' búsan átkozám.

Bódult! zenge az fennlakában,
A' mit kergetsz így hijában,
— Nyisd fel tennen kebeled' —
— Légy bölcs, 's ottan felleled.

Cseke. Febr. 1824.

ENDYMION.

Leszáll az estve, nyíl az égi pálya,
Kél és megindúl Lúna nyájason;
Enyhül az éjnek tőle bús homálya,
Mellyen szelíden fénylő leplet von.
Sejdítve nézi, titkosan vizsgálja
Sziklája' bérczén őt Endymion:
'S csapongva gyúlnak gerjedelmi, 's vélek,
Küzd ismeretlen harczban szív és lélek.

„Hová, hová te képzet' csalfa kéje?
Mi zúg fel itt a' pásztor' kebelén?
Mi gond, mi álmok lengenek feléje?
Mi bájvidékre, 's mért esdeklem én?
Fel, fel hozzád forr, fénynek istennéje,
E' lángsohajtás, e' vívó remény:
Szűk érzetemnek porlakom határa,
Csillagkörödben ott áll tündérvára!"

„Dagadsz, dagadsz a' szívben hév indúlat,
Kész lelkem, ah, de szárnya még sem kél!
Küzd és borong, hullámzik 's lángra gyúlad,
'S porsátoromban fojtja rabkötél.
Mért a' halandón e' komor borúlat?
Lélek rohanj: mint hab felett a' szél!
Vagy, istenasszony, szánd meg ó nyögésem',
'S enyhítsd egedből kínos esdeklésem'!"

„Önt könyet a' ki küszködött hijába
Szánást keresve bájló képeden.
O kapj fel engem pályád' távolába,
Vagy szállj le hozzám lángösvényeden!
Csak egy tekintést fátyolod' titkába,
Csak egy sohajtást égi kebleden:
'S lelkem, röpűlve lényed' ellenébe,
Sugáraidnak olvadjon fényébe!"

Igy, míg belől az érzetek vivának,
Ajkán az ömlő hang igy nyögdele;
Az istenasszony érzé fátyolának
Szélén mint leng a' sóhajtás' szele;
Hallá nyögését olvadó hangjának,
'S lágy érzelemre mozdúlt kebele;
'S fenn aetheréből a' bércz' pásztorára
Enyhítve fordúlt arcza' szép sugára.

Ott áll 's andalg a' csendes éj' vezére
A' bús halandó' bájvonásain,
Nézvén mi díszben űl tekintetére
Az istenűlő lélek arczain.
'S ekkor nem ismert gond borúl mellére,
Foly mondhatatlan érzet tagjain:
'S szebb lángra gyúlad leple közt orczája,
'S önként hanyatlik föld felé pályája.

Szállong alá: mint illatozva nyári
Homályos estvén szellők lengenek,
'S körűllebegve szétfolyó sugári
Ezüst habokká tisztán ömlenek.
A' pásztor árjong, 's teste' szűk határi
A' halhatatlan kénynyel küzdenek:

'S nem bírva szívén mennye' boldogságát,
Sűlyed 's homályban érzi társaságát.

Ah, kényözönben olvadó keblének
Hullámi közt a' lélek elmerül;
Forrón sohajtott órák röpdesének,
De gondolat már benne nem derül!
Ott fekszik ő fényében istenének,
Ki lengve száll az elsűlyedt körül;
'S szózatja zeng, és vonja hív ölére,
'S nem vét habot, hajh, megrekesztett vére!

„Fel pásztor, fel! szerelmed győze végre,
'S im fátyolomnak nyíló titka vár;
Merész tüzedben gyúladál az égre,
'S fürtöd felett leng pályád' lombja már.
Ah, az lesújtva szállt a' testiségre,
'S varázserővel bájlánczokba zár:
Fénynyel vakít, 's úgy önti el homályát,
Bús éjbe rejtvén a' felvíradt pályát,"

„De, ah, ki fekvél istenné' karjába'
Ne lengedezne boldogság rád még?
Élj e' varázslét' bájos alkonyába'
Szunnyadva benned minden testiség!
'S én átrengetlek szép álmok' honába,
'S lészsz szenderegvén boldog mint az ég."
Mond, és megenyhűlt fénynyel leplezé be,
'S szőtt halhatatlan álmokat fölébe.

Ott fekszik ő borítva nyúgalmával,
'S álmán az istenasszony' képe reng;

Kél Lúna 's felszáll nyájas orczájával,
'S lenézve rája titkosan mereng.
'S ha jön az éjfél csillagfátyolával,
'S csend ömlik el, 's csak philomela zeng:
Rezgő sugárit föld felé ereszti,
'S a' szép szendergőt bennök megfereszti.

Csekc. April. 1823. és Febr. 1824.

BERKEMHEZ.

Szent berek, itt hol örök vizeid' forrása kicsordúl,
'S illatozó partján habja csörögve lezúg;
'S hol, puha fészke felett nyögvén philomela keservét,
Bokraid' árnya közűl csattog az éjjeli dal:
Fogd fel az elhagyatott szeretőt ki lehajlik öledbe,
'S rejtsd fakadó könyét néma homályod alá.

Csekc Febr. 1824.

VIGASZTALÁS.

Nyögsz, ah, ha nemzetek felett
A' sors bút hozva száll,
'S küzdő reményök czél helyett
Újabb veszélyt talál;
'S ha a' szabadságért folyt vér
Átok leend, 's a' pályabér
Vagy járom, vagy halál!

Mi haszna bú, mi haszna gond?
Törvényt ki szab 's határt?
Szerencse köt, szerencse bont,
'S vakon használ vagy árt.
Ki éjt 's napot fáradva tölt,
Ki nyugszik és kart karba ölt,
Együtt lát hasznot 's kárt.

Hát mért törődöl a' világ'
Sorsán maroknyi por?
Szárad 's kihajt a' szőlőág,
Lesz őszszel újra bor.
'S kedved ha most mámorba fúl,
Alvás után feljózanúl,
'S kerül megint a' sor.

Kis csolnak, ah, csak életünk,
A' sors az óczeán;
Most szép partokra köthetünk,

Majd hullám' mérge hány.
De kedvezőn lengő szelet,
'S dörgő vészt a' csolnak felett
Tűr a' bölcs egyformán!

Cseke. Mart. 1824.

ESTI DAL.

Kertemre szelíden
Az estve leszáll;
Lágy szél nyög epedve
Virágainál,
'S míg szél nyög epedve
Virágainál,
Harmatja szememnek
Azokra leszáll.

Nem látod e, lyányka,
Hűs árnyaimat?
Jer, 's tépd kebeledbe
Virágaimat!
'S harmatja szememnek
Ha rólok lehúl,
Lassan leperegve
Szivedre vonúl.

Búsan csörög a' hab,
A' fülmile zeng,
Fenn a' szerelemnek
Szép csillaga leng.
Mit nézsz mosolyogva
Sugárid alol?
Ah, lelkem' öleld ki
Borúlatibol!

Titkom kebelemben
Olly csendes, olly hiv!
Mért habzik alatta,
Mit vérzik e' szív?
Árnyékba' körûle
Hûs nyúgalom ûl,
Lángérzete még is
Messzére hevûl!

Lángod tele mellem
Alatt viselem;
Légy idvez örökre
Arany szerelem!
Boldog ki merenghet
Hullámid felett,
'S révpartod' ölébe
Visz hû kebelet!

Cseke. Mart. 1824.

E M L É K.

Ömledező csermely, 's te szelíd berek, árjai mellett,
És te kies hajlék a' berek' árnya között,
És te ki ott lebegél hajadat koszorúzva virággal,
Itt eped a' költő, barna leányka, feléd.
Egykoron ah dalain ha borongó kénybe merűltél,
'S májusi harmatként reszkete könyed elő:
Ajkaidon ó zengd ki nevét, ó zengd ki sohajtva,
'S hab, berek, és hajlék zengeni fogja veled!

Cseke. Május. 1825.

Á L D O Z A T.

Áldozatom két istenség' oltára felett áll:
Köny neked ó szerelem, és neked ó haza vér!

Cseke. Május. 1825.

HOLDHOZ.

Hold, szelíd hold, felhőd' kárpitjában
Sokszor könyes szemmel néztelek,
Képét láttam arczod' sugarában,
Sóhajtási voltak a' szelek.
Karjaim kinyiltak, hő keblemre
Hogy szorítsam a' szép ideált,
Ah de halhatatlan gyötrelmemre
A' hevülő megcsalatva állt!

Vágyaimtol gerjedő reményem
Őt nyomozza most is szüntelen,
Ah de ködben elborúlt ösvényem
Tévedeztet kínos éjjelen!
Ismeretlen messze föld' vidékin
Kisér 's hurczol titkos érzetem;
Rengetegben, sziklák' omladékin,
'S vad pusztákon árnyát kergetem.

Élsz e' tündérberkek' szent homályán?
Ohajtásim ott is rengenek;
Túl az égen, túl a' csillagpályán
Gondolattal messze röppenek.
Képzetemben száll egy édes álom,
Lángvonással egy kép bennem ég,
Folyton érzem, és még sem találom,
Itt közel leng e' bús messzeség.

Szív, örvényed' zajgó hullámában
Árad és forr mély hevűleted;
Ah magaddal küzdesz e hijában?
'S tennen álmod' képét kergeted?
Érzem innen kelni rejtekedből
E' borút, melly titkosan hervaszt;
Szív, derülj ki lassan fellegedből,
Vagy dobogva szaggasd széllyel azt!

Cseke. Május. 1825.

JENNYHEZ.

Jősz leányka lángszemekkel,
'S barnán kéklő hajfürtökkel:
Mint árnyéklott viola.
Így száll égi kellemében
Messze lengő fellegében
A' remény' szép angyala.

Áradó mély fájdalomnak
Engem' lankadási nyomnak,
Keblem, ajkam enyhet kér.
Ah, hasonlítsz reménységet,
Tőled e' kin melly így éget
Balsamcseppet még sem nyér!

Cseke Május. 1825.

ECHO.

Sziklai lyány, hívlak! Hívlak: felel aetheri hangod;
Ím' jövök, ah de lakod' bús fala néma 's üres!
Sziklai lyány hol vagy? remegő ajak a' mi reád vár,
'S hű karok, és szerelem' mennyei lángja velök.
Csalfa te rejtve maradsz; epedő rezgése szavadnak
Hév vala, 's kebled mint szirti lakásod hideg!

Cseke. Május. 1825.

DRÉGEL.

Fellegi bérczeiden ó Drégel' vára kereslek,
Merre valál? tornyod honnan emelte fejét?
Szondi hol állt? repedő kebelén hol csorga le vére?
Nyughelye' hantjai közt hol nyög az estveli szél?
Puszta vagy ó kiomolt vér' szent helye! néma homály leng
Vad bokor' árnyaiban szirteid' orma felett.
Ah de romod' tetején az örök hír' égi virága
Csillagi fényében századok óta virúl.

Cseke. Május. 1825.

SZERELEMHEZ.

Kertje' csendes alkonyában,
Míg csapongva zúg a' szél,
A' dalos bolyong magában,
'S keble búsabb lángra kél.
Köny között tolúl szemére
A' benn küzdő gyötrelem;
Önts, ah, balsamot sebére,
Boldogító szerelem!

Minden lepke lél virágot,
Harmatot minden virág;
Én tekintem a' világot,
Bús magány az 's pusztaság,
Istenné, kit hajnalában
Hű karod vitt mint vezér,
Most ím' égető napjában
Hives árnyat tőled kér!

Vagy ha kedved' szép egében
Több remény nem biztat már,
'S csillagod' rezgő fényében
Nincs egy enyhítő sugár:
Küldd el' végleheletemre
Még egyszer hív angyalod',
'S tőle bérül húnyt szememre
Könyáztatta fátyolod'.

Csekő, Május, 1825.

ALKONYI DAL.

Nyögve kél az esti szellet,
Balsamillat szárnyain,
Csolnakom száll a' part mellett
Csörgő viznek habjain.
Csillag 's hold a' viz' tükrében,
Zöld erdő partja' mentében,
Bokrain száz rózsa leng,
Philomela köztök zeng.

Csattogó bájhangozatja
Mint ezüsthab ömledez,
Lelkem' minden gondolatja
Lágy érzésbe sűlyedez.
Szivem habzik mint az ének,
'S cseppje hő szemem' könyének
Vizen, parton, erdőn túl
Ismeretlen tárgyért húl.

Ég, ó sátorod' pompáján
Merre vonz a' messzeség?
Leng egy csillag nyúgot' táján,
Melly ott rózsaszinben ég.
Csillaga a' szerelemnek!
Habja mért dagad keblemnek?
Hozzád mért gyújt illy erő?
Idvesség tán tőled jő!

Cseke. Május. 1825.

RÉV ELŐTT.

Szív életemnek vitorlája,
Hajtó szellőm a' szerelem;
Lobog ha ez fuvalt reája,
'S sziklán, habon rohan velem.
Felhők 's vihar pályám' röptében,
'S míg engem e' veszély' körében
Ezer halál zúg itt körűl,
Sem ég, sem föld nem könyörűl.

Nem messze zöld dombok virúlnak,
Virágszagot lehell a' part;
O ég, 's ím' a' habok simúlnak,
Lengő vitorlám arra tart!
Te bájsziget' hű Kalypsója,
Im' itt áll a' vándor' hajója
Szélvész után a' rév előtt:
Szelíden ah fogadjad őt!

Csekc. Decemb. 1825.

HOZZA.

Nyisd fel ó lángzó kebeled dicső hölgy,
Nyisd fel a' küzdő szeretőre kebled',
Fennröpültedből kegyesen mosolygván,
Égi szabadság!

Nékem is forrtak szemeimben égő
Könyek, éreztem haza' szent szerelmét,
Ints, zajos habként dagadozva várom
Lengeni zászlód'.

Járom a' gyáván! ki remegve futja
Fenndicsőséged' ragyogó világát,
'S megszokott rabság' kezein tudatlan
Csörgeti láncát.

Átok a' gyáván! ki nevedre borzad,
Mert gyakor szélvész kavarog föletted,
Mert halálhörgés diadalmi pályád'
Mennyei bére.

Szállj ki felhőden, 's noha szózatod mint
Villogó szélvész dörög is körülem,
'S zöld borostyánod noha fürteid közt
Vérbe füredt is:

Kellemed' látom, 's dobog érte mellem,
Csókodat várom szerelemben égve,
Csókodat szomjún epedő ajakkal,
Jer, ne tagadd meg!

Cseke. Decemb. 1825.

DERŰ.

Lomb, te csörögve lehullsz; kertem' rózsája, te hervadsz;
Fáim alatt éjszak' bús szele dúlva süvölt.
Képzetem elfordúl, 's a' múlt' örömébe meritvén,
Barna leányka, feléd e' kebel újra hevül.
És ím' rozsalepelt von el a' phantásia rajtam,
'S hesperi csillagként arczod alatta ragyog.
És kivirúl a' lomb, kertem' rózsái feselnek,
'S fáimat Elysion' szelleme lengi körül.

Cseke. Decemb. 1825

BALASSA.

Kétségtől rettegve, bánat közt nyugtalan
Sírok, de könyemet ontom haszontalan,
Erdőn, bérczen, völgyön bújdoklom úntalan,
Segédkart, 's hajlékot nem lél boldogtalan.

Szélvész' mérge tépi lengő vitorládat,
Bocsásd le, hű remény biztos áncorádat,
'S habok közt nyugtatván roncsolt hajócskádat,
Fordítsd mosolygva rám még egyszer orczádat!

Cseke, Decemb. 1825.

HERVADSZ...

Hervadsz, hervadsz
Szerelem' rózsája,
Isten hozzád
Keblem' hű lyánykája!
Omlik a' hab,
Omlik könyhullásom;
Kél a' szellő,
'S költi sohajtásom'.

Partot a' hab,
Bút mos könyhullásod;
Enyh a' szellő,
'S enyhül sohajtásod;
Hagyd hervadjon
Szerelem' rózsája,
Nyíl hajnalkor
Remény' violája.

Hervadsz, hervadsz
Szerelem' rózsája!
Nem kell nékem
Remény' violája;
Újaim csak
Nefelejtset szednek
Bús estvéjén
Bús emlékezetnek.

1825.

K Ö L T Ő.

A' költőnek lángkeblében
Kínos, édes érzelemmel
Melly derűlet 's alkony vív!
Mondjátok meg ó mi az,
A' mi búban és örömben,
Kedv' 's keserv' pillanatában
Itt benn habzik, itt benn küzd,
'S mély titoknak fátyolában
Mennyet 's poklot rejtve sző?

Nékem is pirúlt az élet,
Mint tavasznak hajnala,
'S milliom szín' pompájában
Fennragyogva szállt felém.
És feküdtem szép ölén,

Szivtam kelyhe' balsamát,
'S mért hogy a' legédesebb csöpp
Fájdalommal elvegyülve
Forra végig ajkamon?

Röppenj, röppenj szűk jelenlét!
Keskeny nékem e' határ;
Múlt 's jövő tekintetemnek
Messze, messze, messze int.
Ismeretlen, szent haza!
Hol vagy, ah, rendelve nékem,
Nyugtalan szív, merre vágysz?

1826.

VÁNDOR REMÉNY...

Vándor remény csapongva jár,
Örömre hív, de búra vár;
Távolra mint hajnal pirúl,
Közel sötét éjként borúl.

Tenéked, o bús szerelem,
E' rózsabimbót szentelem;
Nyájas, piros, 's illatja szép,
De hajh tövise szívet tép!

Föld e lakod vagy fenn az ég?
Ragyogj felém örök hüsen,
'S virágra mint harmat ha húl,
Enyhítsd e' kínt melly bennem dúl!

1826.

ÜLTEM ÉN...

Ültem én a' forrás mellett,
Téli szél fúvt, ég borult,
Egy madárhang sem nyögdellett,
Egy rózsácska sem virult;
'S e' kebelnek mozdultára
Néztem kunyhóm' ablakára,
Barna lyány, te laktad azt,
'S véled éltem víg tavaszt!

Űlök én a' forrás' mellett,
Lágy zephyr száll, ég derül,
Száz madár zeng, bájlehellet
Száz rózsának kelyhén gyűl.
'S e' kebelnek mozdultára
Nézek kunyhóm' ablakára,
Barna lyány, elhagytad azt,
'S engemet bús tél hervaszt!

1826.

HÉV NAPTOL..

Hév naptol hervadtában
Kék viola
Lehajola,
'S epedve zöld bokrában
Már halni kész vala.

Jön Hesper 's alkonyából
Reá tekint,
'S langy cseppet hint
Enyhítő balsamából,
'S él a' virág megint.

Pályád' töviskörében
O szerelem,
Lángkebelem
Hervad' sebes tüzében,
'S bánat 's halál velem!

Ki lesz ki a' szenvedőre
Reá tekint,
'S langy cseppet hint
Szivem' kinzó sebére,
Hogy éljek én megint?

1826

V Á G Y.

Volnék csak kis madár,
Röpűlnék szárnyakon,
El, szép hazám felé,
Hű szívem merre von;
Túl erdőn, túl hegyen,
Merröl a' nap felkél,
Virúló part felett
Lyánykám hol búban él.

Lassan szállonganék
Mint esti fúvalom,
Forró szerelmeket
Csattogna bús dalom;
'S elszenderíteném
A' lyányt zengésivel,
Hogy édes álmain
Képem víradna fel

Látnám, mint gyúl felém
Hullámzó kebele,
Hév ajkán, hallanám,
Nevem' mint zengi le;
'S az álomkép után
Felnyitván karjait,
Örömcsepp fénylené
Végig lángarczait.

Mint lepke harmatot
A' rózsa' báj ölén:
O reszkető könyecsepp
Felszívlak téged én!
'S erőd balsam gyanánt
Áltfolyva mellemet,
Megenyhül majd sebem,
Melly most kinnal temet.

Pest. Novemb. 1jén 1826.

PIPADAL.

. .

Kürtét vadász zendíti meg:
Fellázzad minden ut;
Reng bérez és völgy és rengeteg,
Az őz riadva fut.
Én védtelent nem üldöznék:
Szelíd vagyok, 's ha számban ég
Kék füsttel a' pipa,
Tőlem, kis őz, pihensz mindég
Ernyőd' sátoriba'.

Mért lángol a' búsult vitéz?
Harczot nem szeretek.
Ott vér miatt pirúl a' kéz,
Dulván mint fergeteg.
Düh gyúljon ádáz lelkeken;

De nékem égjen csöndesen
Kék füsttel a' pipa;
Mást hordhat véres telkeken
Tajtékzó paripa.

Víraszt a' bölcs, gondol sokat,
'S itt, 's ott, 's mindenfelé,
Eget, földet míg hányogat,
Csak a' hibát lelé.
Jámbor, miért epedsz mindég?
Jőj, gyujts reá; ha vígan ég
Kék füsttel a' pipa,
Derűl előtted föld és ég,
'S nem lesz sehol hiba.

'S te kit gyötör vad szerelem,
Szenvedsz igád alatt,
'S gyötrelmeden kél gyötrelem,
Forrván baloldalad,
Vidúlj! örök bú nem tenyész;
Im' így tanít 's enyhíteni kész
Kék füsttel a' pipa:
Kín 's kény, miként füst kél 's enyész,
Más lép nyomaiba.

Sovárg, eped, szaguld, csapong
Az ember untalan,
Bár kedv és szándék, tett és gond
Lesűlyed nyomtalan.
Sok jót, dicsőt föld' gyomra zár;
Leomla sok királyi vár,

'S kék füsttel a' pipa
Bolyongó vándor' ajkán már
Ott ég romjaiba'.

Pest. Novemb. 1826.

VÁNDOR.

Reng a' hullám, röpül a' sajka,
Messzebb, messzebb vonúl a' part,
Még csóktol ég a' vándor' ajka,
Még visszanyújt remegő kart.
Keblét a' búcsú' gondolatja
Mély olvadásban haboztatja,
Utána int száz szem, száz kéz.
De ő csak egy pár könyet néz.

'S ím' kéklik a' part' zöld pázsitja,
Homályba tűn a' messzeség,
Az egy pár könyet elborítja,
Nem látszik már, 's ott reszket még.
A' vándor áll, némán nyögdell ő,
'S utána hord a' parti szellő
Száz köszöntést bús zúgással,
De ő csak egy sohajtást hall.

A' sajka száll, a' sajka hajtat,
Alatta víz, felűl az ég;
Lassan lezeng a' végsohajtat,

Nem hallik már, 's ott lángol még.
A' vándor enyhet kér mellére,
Száz csillag néz vérző sebére,
De ő csak egy felé tekint,
Melly nyúgotrol szerelmet int.

Pest. Novemb. 1826.

HONVÁGY ÉS SZERELEM.

Zöld partján éltem a' Tiszának,
Hű keblen, hű fedél alatt,
Szelíd napok tisztán folyának,
Kertem hozott virágokat;
Körűltem lelkesűlt az élet,
Bánat 's öröm lágy énekké lett,
Még is, ki fejti meg miért,
Ohajtásom más sorsot kért.

Elhagytam partját a' Tiszának,
De visszavágyott kebelem,
Bennem borongva hajnallának
Vérző honvágy 's bús szerelem;
Szemem minden felhőt kisére,
Irígy valék minden szellőre,
Melly rózsás illattal tele
Pályát kelet felé lele.

Sohajtozám: derűlj ki bennem
Kinos homály, enyhűlj te szív,
Ott sem hagyott lángod pihennem,
Van itt is a' mi kedvre hív;
De képzetim folyton vezettek,
Lengvén a' honcsillag felettek,
A' távolig 's a' múlt felé,
Búmat minden nap érlelé.

Eget 's földet kérék, miattam
Nem indúlt meg sem föld sem ég,
'S ím' bánatomban elhervadtam,
Majd hant alá borít a' vég.
'S dombján a' csendes énekesnek
Keletről lágy szellők röpesnek,
De azt meg nem tudhatja más,
Zúg e köztök egy sóhajtás?

Pest. Novemb. 1826.

ZRINYI DALA.

Hol van a' hon, mellynek Árpád' vére
Győzelemben csorga szent földére,
Melly nevével hév szerelmet gyújt;
'S messze képét bújdosó magzatja,
Még Calypso' keblén is siratja,
'S kart feléje búsan vágyva nyújt?

Itt van a' hon, ah nem mint a' régi,
Pusztaságban nyúlnak el vidéki,
Többé nem győzelmek' honja már;
Elhamvadt a' magzat' hő szerelme,
Nincs magasra vivó szenvedelme,
Jégkebelben fásult szívet zár.

Hol van a' bércz, és a' vár fölette,
Szendi mellynek sánczait védlette,
Tékozolva híven életét;
Honnan a' hír felszáll, 's arczulatja'
Lángsugárit távol ragyogtatja,
'S fényt a' késő századokra vét?

Itt van a' bércz, 's omladék fölette,
Melly a' hőst és hírét eltemette,
Bús feledség hamván, 's néma hant:
Völgyben űl a' gyáva kor 's határa'
Szűk köréből ősei' saslakára
Szédeleg ha néha felpillant.

És hol a' nép, melly pályát izzadni,
'S izzadás közt hősi bért aratni
Ősz atyáknak nyomdokin tanult;
'S szenvedett bár, 's bajrol bajra hága,
Hervadatlan volt szép ifjusága,
A' jelenben mult 's jövő virult?

Vándor állj meg! korcs volt anyja' vére,
Más faj állott a' kihúnyt' helyére,
Gyönge fővel, romlott, szívtelen;

A' dicső nép, melly tanult izzadni,
'S izzadás közt hősi bért aratni,
Névben él csak, többé nincs jelen.

Szobránez, Julius. 1830.

KÖNYCSEPP.

Csöndes ifju járdal andalogva,
Andalogva szent berek' homályán,
Száll feléje nyögdelő szelecske,
'S bíborajkán végig elsuhanva
Tiszta csöppet harmatoz le hűsen.

„Honnan, honnan nyögdelő szelecske?
Nem derül most hajnal rózsaszínben,
Esti fény sem bíboroz tetőket,
Lángfolyamban úszik a' nap ott fenn,
Dél' hevétől rekken a' meleg táj;
'S szárnyad íme tiszta csöpp' ezüstjét
Harmatozva lebben el körülem!"

És felelt a' nyögdelő szelecske:
„Mentem én keresni dél' hevében
Rózsabokrot balsamernyejével
És alatta leltem gyönge lyánykát,
Gyönke lyánykát űlni könnyel áztan,
Szánakozva röpdezék feléje,
'S megfüredtem könye' tengerében."

Szóla 's ment a' nyögdelő szelecske;
És az ifjú' szíve kezd dobogni,
'S bíborajkán a' csöpp égni kezdett,
Égni kezdett, bár leszálla hűsen.

Cseke. Januar. 17d. 1831.

BÚSAN CSÖRÖG.

Búsan csörög a' lomb,
Mert fú szél;
Sűrün dobog e' szív,
Mert búm kél.
Karpat' kebeléből
A' szél fú;
Tőled szerelem jön ez éjeli bú.

Lyány sziklakemény, lyány
Csillagszép,
Nem látod e kínom',
Melly dúl 's tép?
Nem szánod e kínom',
Melly tép 's dúl,
'S felforrva szememben ez' arczra lehúl?

Hajh rózsa, piroslik
Lángorczád,
Jer, könye szememnek

Forrjon rád!
Hervadva hevétől,
Melly átfut,
Majd adsz temetőmre halottkoszorút!

1831.

HUSZT.

Bús düledékeiden, Husztnak romvára, megállék;
Csend vala, felleg alól szállt fel az éjjeli hold.
Szél kele most, mint sír' szele kél; 's a' csarnok' elontott
Oszlopi közt lebegő rémalak inte felém.
És mond: honfi mit ér epedő kebel e' romok' ormán?
Régi kor' árnya felé visszamerengni mit ér?
Messze jövendővel komolyan vess öszve jelenkort;
Hass, alkoss, gyarapíts; 's a' haza fényre derül!

Cseke. Decemb 29d. 1831.

MÁRIA THERÉSIA.

Sír vala, gyönge fiát dobogó kebelére szorítván,
'S álla borúlt napként Mária népe között.
Sírjon e, mond a' büszke magyar, fejedelme magyarnak?
Sírjon e kit nagy nép' szent koronája födez?
'S lángjai közt nem kérd ő multkori sérvet, ölő kínt;
Halni rohan, küzd, győz; 's Mária védve vagyon.

Cseke Decemb. 3od. 1831.

TÁVOZÁS.

Lengve sötét part' árnyai közt a' csolnak amott száll;
Nyúgoti fenyvek alol szél 's hab utána rohan.
És a' lyányka halad, 's végbúcsút intve kezével
Alkonyi csillagként messze homályba letűn.
Szálljatok ah kegygyel, habok' istennéi, körűle,
'S hozzátok szeliden hű kebelemre megint!

Cseke. Decemb. 3od. 1831.

MUNKÁCS.

Hol fejedelmi terem fogadott fejedelmi lakókat,
'S küzde nemes harczot Zrínyi' leánya soká;
Bérczedet ó Munkács, keserű gond űli, lebegvén
Rémalakok szomorún a' fogoly' álma fölett.
Büszke tekintettel mit nézsz a' síkra le bús lak?
Jön az utas, lát 's fut messzekerülve tovább.

Czeke Decemb. 5od. 1831.

VÉSZ.

Bús vihar kél, duzzad a' hab,
Vízközépen csolnakom;
Isten hozzád, messze kék part!
Isten hozzád, hű lakom!.
És te lyányka légy szerencsés,
Kit más boldog' karja bír!
Szikla 's örvény én körűlem,
'S hullám közt vár puszta sír.

Bús vihar zúg, harsog a' hab,
De szivemben néma csend;

Mellyen vad ború sötétlik,
Mellyre fény már nem dereng.
Itt tekintek a' vizekbe
Mélyen, tompán, hidegen;
Kín és kény, és föld és élet
Olly üres, olly idegen!

Szikla rendít, nyíl az örvény,
Szállj fenékre csolnakom!
Fennzajong bús tenger' árja,
Lenn ezüsthab hű lakom.
Majd a' vándor vész között jár,
Kormányán kétségben űl,
Nem sejdítve, hogy hajója
Enyhe sír fölett röpül.

Cseke. Januar. 26d. 1832.

ALKALOMRA.

I.

Ősz atya homlokodon zöldell a' pálma, pihenj el:
Ifjú, pálmádért pályafutásnak eredj.

II.

Van koszorú, de becsesb a' szív' hálája nemesnek,
'S gyöngyöket a' dagadó köny' folyamatja halad.
Visszatekints pályádra, 's fiad gyúladjon utánad,
'S könyeket és hálát majd fog aratni veled.

1832

KAZINCZY.

Sirba Kazinczy leszállt; 's későn fakad érte hevítvén
A' remegő könyecsepp harmatozó szemeket.
És fölkél hideg álom alol bús árnya sötéten,
'S rémletes arczával dombja fölébe leűl.
Nemzetemért e' szív tettel bizonyíta szerelmet,
Szól keserűn, 's a' díj köny leszen érte csupán?

Pest. Septemb. 8. 1836.

TISZTÚJÍTÁS.

„Mért sereglesz hű nemesség?
Mért e' vig indúlat?
Ünnep ez tán, mellyre kebled
Édes lángra gyúlad?"
Vándor, a' volt tiszti karnak
Vírad búcsunapja,
És kormányát a' szabad nép
Még ma másnak adja.

„Bár ne szálljon, hű nemesség,
Bánat a' cserére!
'S győzelemben kit vezetsz föl
Honod' őrhelyére?"

Azt, ki lángszerelmet ígér
Népnek és hazának;
Azt, ki ránk mosolyg szelíden,
'S nyér szívet magának.

„És te nem félsz, hű nemesség,
Hogy kerülsz igába,
'S a' szelídnek még nyakadra
Hág fel büszke lába?"
Vándor, értünk hajh ne búsulj,
Kurta szám a' három,
'S három év ha lassan elfoly,
Törve minden járom!

Nagykároly. October' 15d. 1832.

Á T O K.

A' dalköltőn fekszik átok,
Szívén, lelkén vad ború,
Szép leányim őt hagyjátok,
Ég föld néki szomorú;
Égben honát elvesztette,
Földen nem lel mást helyette,
Fürtein kín a' koszorú.

Mennyet ígér lángszerelme,
Hajh de búsat, melly ont vészt;
Édes hangba foly gyötrelme,
Mégis lelket tép, emészt.

Álmot űz, 's mert nem találja,
A' valót 's jelent utálja,
Kényben nem vesz 's nem hagy részt.

Hajnalán rózsás tavasznak
Télvihart epedve zeng,
'S majd ha lomb 's virág elasznak,
Zöld ernyők után eseng.
Hölgy miatt küzd, nyerve díja,
'S ime most száz kétség víja,
Sóhajtása messze leng.

Vészes égnek néz alatta:
Hű fedélhez merre jut?
'S hű fedél ha befogadta,
Számüzöttként vissza fut.
Fényben nyíl előtte pálya,
'S hátra készti zord homálya,
Hol vadonba tér az ut.

A' dalköltőn fekszik átok.
Kedv 's remény hijában int:
Szép leányim őt hagyjátok,
Elhagy ő is bút és kint,
Majd ha dombja' zöld hantjára
Milliom csillag' sugára
Csendes éjben letekint.

Sept' 29. 1832.

INTÉS.

Zeng hazát és zeng szerelmet,
Magyar hű nép, a' lant;
O ne bánd, ha lágy hangjától
Szíved meg megdobbant!
És ne bánd, ha lágy hangjától
Szívedre bánat gyűl;
Mélyen az tekint magába,
Ki bús érzésben űl.

Jer, borulj el csendes órán,
Multrol jövőig hass;
Vágyva pillants föl, magasra:
Mint naphoz küzdő sas.
Vágyva pillants föl, magasra,
Im itt, a' mi fenntart:
Köny a' szemben, láng a' mellben,
'S a' kézben ősi kard!

Cseke. Sept'. 29d. 1832.

EMLÉKLAPRA.

Négy szócskát üzenek, vésd jól kebeledbe, 's fiadnak
Hagyd örökül ha kihunysz: A' HAZA MINDENELŐTT.

Pozsony. Junius' 14d. 1835.

VERSENYEMLÉKEK.

I.

Bátorság ad erőt, pályán a' gyáva hanyatlik;
Bátran lépj, hogy utóbb rény koszorúzza fejed'.

II.

Szállj versenyre, magyar; 's fog kelni körűled az élet.

III.

Messze tekints. A' pálya kicsiny; túl rajta nagyobb vár.

IV.

Minden pálya dicső, ha belőle hazádra derül fény.

V.

Küzdeni 's győzni tanúlj. Kell küzdeni 's győzni hazádért.

VI.

Önnérzés, te vagy a' diadalmas' bére, nem a' díj.

VII.

Nemzeti fény a' czél. Hogy elérd, forrj egybe magyar nép.

1833.

HŐS.

Védni menj el engem' és hazád'!
Hősnek a' hölgy mond és kardot ád;
Győzve térj meg,
Búcsut így sohajta,
'S véled e' kard,
'S ellen' vére rajta!

Hős elindul, lángban kebele,
'S fölpirúl rá bús harcz' reggele,
Vág, de sebjén
Omlik drága vére,
Győz, de halva
Hull vert ellenére.

Mécsvilágnál gyönge hölgy mit vár?
Nap megy és jön, ő nem vissza már!

Karddal együtt,
Mellyet fog kezébe,
Csöndes estvén
Néma sír födé be.

Hős, aludjál! dombod' hantja zöld,
Könnyel ázva nyugtat honni föld;
Érted áldást
Hű kebel sohajta;
Véled a' kard,
'S ellen' vére rajta.

Cseke, Oct'. 7d. 1835.

ÉJI TEMETÉS.

Vész ébred, üvölt az éjjeli szél,
Házból az anyácska remegve kikél,
'S karján csecsemővel ide 's tova jár.
„Kebled csupa fagy;
„Olly néma, sötét vagy!
„Szép gyermekem alszol e már?"

És alszik örökre, szíve körül
Vérhabja sebének halálosan űl;
Sírt váj az anyácska, de melle szorong.
„Kész néked az ágy;
„Ott fájdalom elhágy,
„Hol végtelen álma borong."

Zöld lombok alatta, fenn puha haut;
Zúg a' temetésre halotti harang,
Vad dörgeteg' hangja borúlat' egén,
'S villám' tüze gyúl
Bús fáklyavilágúl:
Irtózatos ünnepi fény.

Már éji siralma kelni nem int;
Menj, térj anya vissza, pihenj le megint,
'S borzadva ha érzed az éj' közepét,
Dult álmok után,
Kisérteti órán
Száll gyermeked' árnya feléd.

April' elején: 1836.

PALOCSAY UTÁN.

I.

VIRÁGBESZÉD.

Rózsa nyíl fejér virággal,
Áll ifjú lovag megette;
Fenn a' szép hölgy erkélyéröl
Édes szókkal üdvezlette.

Haj egy másik, megvetett
Szerelmért boszút lihegve,
A' lovagra tör 's a' hölgy
A' szobába fut remegve.

Más nap eljön, és fejér
Rózsa helytt pirost találá;
Igy tudtára lőn neki
A' kedvelt lovag' halála.

II.

HARCZDÍJ.

A' király' nyilt kapuján
Sok lovag jön paripán,
Viadalra készen;
Hölgyeik' tiszteletére
Bátran szállnak pályatérre,
Győzteseknek hírök lészen.

Vídám 's ékes mindegyik,
Mert övék, jól érezik,
A' választott' szive.
Fényétöl szalagbokroknak
Vért, sisak, pánczél ragyognak:
Gyöngéd újak' tarka mive.

Egy van csak, ki maradoz,
Keblében égő bút hoz,
Földig gyász födé be.
Komoly, csendes üdvezlettel
Száll a' pályázók között el,
'S vőn kivont kardot kezébe.

Győzve küzd a' bús vitéz,
Enged minden kard és kéz,
Merre csattog harcza.
Szép hölgy aranykoszorúval
Int hozzá, de mély borúval
Attol félre fordúl arcza.

A' királyi nő felé
Karját kérve emelé:
Nem jövék kincs végett,
Rózsa légyen tettem' bére,
Távol egy sír' keresztére
Hogy tűzhessek hív emléket.

III.

AZ IFJÚ.

Habzaj gyanánt lejárnak
Az ifju' napjai,
Nedvét örömpohárnak
Szivják lángajkai;
Az élet' tarka képe
Előtte fényben áll;
Felé bár merre lépe,
Szép ideálja száll.

Mit büszke gondolatja
Méltóvá szentele,

Az szivét általhatja,
'S kész tettre kebele:
Érzelme' tengerében,
Hol lelke kényben él,
Tündöklő szépségében
Sok nemes gyöngy felkél.

Ha éri gyors hevület,
Hullám hullámot hoz,
'S mellén a' lelkesület
Patakként áradoz.
Igy a' folyam kicsordul
Vadon hegyek közül,
És vissza már nem fordul;
Tovább, tovább röpül.

Zászló lobog, röptére
Az ifju vágyva néz,
Zajlón ragadja vére,
'S csatába szállni kész
'S mi vágyát felköltötte,
Hogy' szive fenndobog,
Magas czél leng előtte,
Való, szabadság, 's jog.

Azt véli, kebelében
Mindennek illy láng gyúl,
'S a' rest anyag' mélyében
Nemesb élet virúl;
És titka áll kitárva,
Miként felhőtlen ég,
Nem félve, sem nem várva
Kimondja azt mindég.

De éltünk' belsejébe
Alig néz, látja már:
E' föld' meg annyi népe
Mi keskeny körben jár;
Keblet szép' jóra nyitva
Mi ritka ember él,
'S a' jobb erőt pusztítva
Emészti hiú czél.

És ekkor elköríti
Az egésztől magát,
'S egy lesz, kiben sejdíti
Szerencsecsillagát;
Eros' lágy szózatára
Hő szíve lobbadoz,
'S a' puszta föld' határa
Újabb rózsákat hoz.

De sűlyed szép világa,
A' boldog érzelem
Volt, mint tavasz' virága,
Rövid, o szerelem!
'S mint lángzó pára' fénye
Sötét éj' fátyolán,
Leszáll a' szív' reménye,
'S helyén örök hijány.

Megmérgesítve látja
Létét, bal sors kit ér,
Azért álmok' barátja
Pusztult magányba tér;

Lángképzemény' karjára
Vad kedvvel égve dül,
Melly zúg örvény' módjára
Az életszirt körül.

Sasszárnyat fűz magának,
Az ég felé tör ő,
De czélja' nagyságának
Csekély a' szűk erő.
Rejtélyes alkonyába
Kétes sejtésnek jut;
Nem lél alapra lába!
Le 's föl többé nincs út.

Lepletlen, rideggé lett,
És diszehervadott,
Vázként feltűn az élet,
'S ő áll fáradtan ott.
A' csillag húny, egében
Melly úgy szikráz vala,
Mért hogy sebes tüzében
Nagyon is lángola!

'S a' pálya végre jára,
Kizajlott a' kebel,
Az élet' szép oltára
Lerontva sűlyed el.
Fű nő, 's bokor fölébe,
Bús szél lebeg körűl,
A' multkor' roncsolt képe
Romján mohlepve űl.

PAULINA' EMLÉKKÖNYVÉBE.

Aeoli hárfa gyanánt zeng a' költő' dala hozzád
Messzelakásából, vad vizek' árja közűl.
Ő maga gyötrődik, mert bal sors' átka hazáján
Dulva csapong, bal sors' átka baráti felett.
Lyányka ne értsd e' kínt, melly keblemen égve terűl el,
Néked öröm kell még, szép jelen, égi remény.
Majd ha borúl eged is, 's epedő búd könyre fakasztgat,
Emlékezve reám, veszteni 's türni tanulj!

1837.

ZRINYI MÁSODIK ÉNEKE.

Te lássd meg, o sors, szenvedő hazámat,
Vérkönnyel ázva nyög feléd!
Mert kánya, kígyó, féreg egyre támad,
És marja, rágja kebelét.
A' méreg ég, és ömlik mély sebére,
'S ő védtelen küzd egyedül,
Hatalmas, o légy gyámja, légy vezére.
Vagy itt az óra, 's végveszélybe dűl!

Áldást adék, sok magzatot honodnak,
Mellén kiket táplál vala;
'S másokra vársz, hogy érte vívni fognak?
Önnépe nem lesz védfala?
Szív, lélek el van vesztegetve rátok;
Szent harczra nyitva várt az út,
'S ti védfalat körűle nem vonátok;
Ő gyáva fajt szült, 's érte sírba jut.

De szánjad, o sors, szenvedő hazámat!
Te rendelél áldást neki:
'S a' vad csoport, melly rá dühödve támad,
Kiket nevelt, öngyermeki.
Taposd el a' fajt, rút szennyét nememnek;
'S míg hamvokon majd átok úl,
Ah tartsd meg őt, a' hűv anyát, teremnek
Tán jobb fiak, 's védvén állják körűl.

Törvényem él. Hazád' őrcsillagzatja
Szülötti' bűnein leszáll;
Szelíd sugárit többé nem nyugtatja
Az ősz apák' sirhalminál.
És más hon áll a' négy folyam' partjára,
Más szózat és más keblü nép;
'S szebb arczot ölt e' föld' kies határa,
Hogy kedvre gyúl, ki bájkörébe lép.

1838.

IFJABB KORI VERSEK

's

TÖREDÉKEK.

A' PÁVATOLLHOZ.

Pompás tolla a' szép pávának,
Mellynek olly sokféle szine
Van, mint az ég' fényes napjának,
Millyen vagy te?

Zöld vagy e, vagy miként Dafnének
Aranyszinü hajszálai?
Vagy mint az esthajnal' tüzének
Sugárai?

Képe vagy a' színes világnak
Sok szinü ragyogásoddal,
Képe az állhatatlanságnak,
O pompás toll!

Szép vagy még is, és szépségednek
Neveltetnek kellemei,
A' mint vegyítetnek fényednek
Sok színei.

Főkép egy folt, melly közepében
Szálaidnak fényeskedik,
És gyengén kékellő színében
Büszkélkedik,

Mikor reményt képző szinével
Én felém talál fényleni,
Mintha Dafnét látnám kék szemével
Tündökleni.

Kellemeit rezgő fényének
Olly nagyon azért kedvelem,
Mert mosolygó szemét Dafnének
Bennök lelem.

Debreczen. Május 1803.

AZ ARCAS.

Arcadiában élem éltemet,
'S zengek szelíd dalt lantomon,
Myrtus köríti szőke fürteim',
Myrtust szeret Cythere is.
Ámor fűz nékem rózsalánczokat,
Ámor heviti szivemet,
Ha lángszemekkel hölgyem rám tekint,
Mint Lesbos' kellő lantosa.

Nekem virít a' zöld mező, nekem
A' rózsa lenge bokrokon,
Bús hanggal hűs erdőknek dalosa
Nekem csattogja szép dalát.
És hallom nymphák' ömlő énekét
Szent csermelyeknek partjain,
Mellyen Chitone fellegek között
Borongó képpel andalog.

Illykor hevülve veszem lantomat,
'S lágy ömledéssel foly, dalom;
A' kék szemekkel szép pásztorleány
Meghall' kedveltje' karjain;
Az veszi sipját, mint Sicilia'
Szép völgyén Phoebus' kedvese,
'S bámulva áll meg nyája hangjain
Függvén zöldellő szirteken.

Egykor sötét sír zár el engemet,
Lefolynak egykor dalaim,
Miként madárkák' bájos éneke,
Ha éj borítja berkeink'.
A' kék szemekkel szép pásztorleány
Sohajtva kérdi pásztorát:
Mért szünt meg a' dal, melly folyt édesen
Arcadiának halmain?

Hijába sóhajt a' pásztorleány!
Engem' sötét gödör fedez.
Myrtust szór arra tájunk' pásztora,
Kit Ámor szent lánggal hevít,
Olvadva zengi majd zöld síromon
Szerelmeit, 's szerelmimet,
'S nem fogja elfeledni berkinek
Szent éjiben echo nevem'.

Debreczen, Augustus' 6d. 1808.

A' KÉPZELETHEZ.

Testvére a' magánosságnak,
Jövel, jövel felém,
'S csendes tengerén álmaidnak
Ringassad lelkemet!
Kedvtelve ringatódzom abban
Én más partok felé,
Hol a' világi bánatok nem
Vérzik bús szívemet,
Hol még egyszer víg napjaimnak
Képét szemlélhetem,
Még egyszer eltünt örömimnek
Tépem virágait.
Mint rémlik előttem Biharnak
Képe homályosan,
Hol hív szülőknek karja közt a'
Gondot nem ismerém!
Mint rémlenek Erdély' szerencsés,
Szerencsés halmai,
Hol szép Lottimnak karja közt a'
Búkat nem kóstolám!
Testvére a' magánosságnak,
Jövel, jövel felém,
'S csendes tengerén álmaidnak
Ringassad lelkemet!

A' felhők közül nyájasan süt
A' hold fejem felett,

Ott a' sirhalmokon nyugtatja
Szellid tekintetét.
Sirhalmok, ah keserves erzés
Vérzi bús szivemet,
Ti fedtétek mély boltotokba
Szülőim' testöket!
Sirhalmok, a' ti kebletekben
Sorvad szép Lottim is,
Mint a' virág, a' melly felette
Sírjának hervadoz!

Testvére a' bús bánatoknak
Ne jőj, ne jőj felém,
'S zajos tengerén álmaidnak
Ne hányjad lelkemet!
Irtózva, csak nem elmerülve
Hánykódom abban én,
Kopár szirtekre vet ki a' hab,
Hol bú vérzi szivem';
Hol még egyszer bús napjaimnak
Képét szemlélem én,
Még egyszer elmult bánatimnak
Sirom vérkönyeit.

Debreczen. August. 1808.

A' NYÚGALOMHOZ.

Elúnva a' lármát sohajtok
Szent nyúgalom, feléd,
O édes a' te karjaid közt,
Édes szendergeni!
Nincs semmi lárma csendhelyedben,
Mint a' sír' kebliben,
Holott virágos ágyadon zöld
Fák közt puhán heversz.
Csak a' patak csörög körülted,
Csak a' zephyr susog,
'S a' fülmilécske zeng szavával,
'S csattog, süvölt, kereng.

O boldog érzés, hogy ha Erdély'
Árnyékos halmain
Öledbe dőlhetek le, 's ottan
Felejtem bánatim';
Ha a' patak csörög körültem,
'S csendes álomra hív:
Ha a' madárka sír, 's szememben
Boldog könycsepp rezeg:
Be nem kívánok a' vitézek'
Sorában ülni én!
Be nem kívánok a' királyi
Széken tündökleni!

O ott tanulja meg szeretni
Szívünk az életet,

Hol az szelíden foly, miként a'
Csermelyke' habjai.
O ott tanúl örülni a szív,
Örülni lepkeként,
'S bánkódni édesen, miként a'
Madár, ha társa vész!

Szent nyúgalom, hagyd folyjanak le
Öledben napjaim,
Hagyd lepjen a' halál öledben
Eloltván éltemet!
Ah, akkoron virágbokorka
Nőjön sirhalmomon,
Mellyen zephyr kerengve játszván
Lengesse szárnyival.
Majd körbe gyűlve énekelnek
A' nymphák síromon,
Ha a' magas hold andalogva
Süt arra fényivel.
Köztök lebegve fogja lelkem
Hallgatni dalokat,
És e' szelíd érzése teszi
Boldoggá lételét.

Debreczen. Decemb. 1808.

A' SZERETŐ.

O Lotti, Lotti, higyjed,
Édes szeretni!
Hát mért kerülöd Ámor'
Rózsalánczait?
Nem messze egy patakhoz
Ültem a' minap,
A' nymphák énekeltek,
Lopva hallgatám.
Mosolygva énekelték
Ámor' hatalmát,
Ámornak élnek ők is,
'S hordják lánczait.
O a' szelíd kis istent
Ki nem szeretné,
Nélküle életünket
Ki boldogítná?
Gyötrődni édesen, és
Égni édesen,
Gond nélkül sírni, láncz közt
Nem lenni rabnak:
Ez sorsa annak, a' ki
Ámor' barátja.

O Lotti, Lotti, higyjed,
Édes szeretni!
Hát mért kerülöd Ámor'
Rózsalánczait?

Debreczen 1808

VÁLASZTÁS.

Vidéki a' Szilágynak,
Völgyek, szelíd hegyek,
Itten fedezzen a' sír
Engem' tiköztetek!
Olly édes a' setét sír,
A' nyúgalom' helye,
De édesebb sehol nincs,
O nincs, mint itt, sehol.
Illy édes a' madárnak
A' zöld lombok között,
Ha szél susog feléje,
'S ringatja csendesen.

Siromra a' berek majd
Hűs árnyékot bocsát,
Ledőlve fog nyugodni
Az útas síromon;
Siromra a' tavasz majd
Ültet virágokat,
Virágokat keresnek
A' lyánykák síromon,
'S ott majd talán dalolni
Fogják szerelmeim',
'S még egyszer a' vidéken
Hangzik Lottim' neve.

O Lotti, jőj te is zöld
Siromhoz akkoron,

Hints el virágmagot rá,
De könyeket ne ejts.
Bús életünk után a'
Sirdombban nyúgoszunk,
'S álomban elmerülvén
Eloszlunk csendesen.
Igy a' virágkehelybe
A' harmatcsepp lehull,
'S ha feljön a' meleg nap,
Eloszlik, 's nincs tovább.

Debreczen. Januar. 1809.

FELELET KAZINCZY' ELSŐ SONETTJÉRE.

Pirúlva jött fel égi szép tüzével
Aurora 's láng borítá képemet,
Szemléltem őt szelíd tekintetével
És Lotti' képe tölté lelkemet.

Búsan dalolt egy fülmile, énekével,
Mint Orpheus, áthevítvén szivemet,
Szelíd álomnak karján szendergém el,
És Lotti' képe tölté lelkemet.

Csenddel merengvén bájos képzetembe',
Remegve fogtam lantomat kezembe,
'S az édes Ámort zengék hurjaim.

De, ah, Kazinczyt hallám, énekére
Bámultak a' kegyek, 's Ámor, Cythére,
'S egyszerre némultak meg dalaim.

Debreczen, 1809.

A' DALOS.

Csak Lotti bájol engem' szép szemével,
'S ha szenderegve rózsakebliben,
Merengek szívem' lágy érzésiben,
Ámornak égek én szelíd tüzével.

Zephyr, ha a' nap süt forró hevével,
Így nyugszik a' nyilt rózsa' kelyhiben,
Melly a' kegyeknek szent ligetiben
Ingerli a' nymphákat kellemével.

Engedd, Ámor, így folyni napjaim',
'S ím lantomat felszentelem nevednek,
Téged fognak csak zengni húrjaim.

Majd Lotti myrtuságat fon hivednek,
'S olvadva szent hevében lágy tüzednek
Megédesíti csókkal dalaim'.

Debreczen. Jun 1809.

KAZINCZYHOZ.

Szent énekese Széphalomnak
Kobzod' szelíd zengésivel,
Engedd, hogy neked énekeljek,
'S édesben foly majd énekem.
Im lángra lobban szép tüzedtöl
Szívem, melly tölti hangjaid',
Majd öszveolvad szent hevében,
És édesben foly énekem.
Kedvelte vagy te a' kegyeknek,
'S ígéznek bájos hangjaid,
Mint a' mikor zöld lombok' alján
Epedve zeng a' fülmile,
Vagy mint mikor szelíd szavával
Lottim szerelmet énekel,
'S a' rózsabokrokon kerengő
Zephyr hallgatni őt megáll.

O boldog, a' ki énekelhet
A' charisoknak hangjain,
'S szent tűz miatt olvadva szíve
Az esti csendben ömledez!
Kinek dalán elandalodva
Ejt a' kegyes hölgy könyeket,
Sohajtva omlik karja közé,
És isteníti lételét.
Hangjára megszünnek körülte
A' faunusoknak sípjai,
És rózsafényben szállanak le

Az ámoroknak sergei.
Idaliává lesz vidéke,
A' kellemek' vidékivé,
Hol szendereg virágos ágyon
Paphos' mosolygó asszonya.

Így énekelsz te. Szent szavaddal
Ragadj el engemet, ragadj,
'S édes hangokkal felhevítvén,
Olvaszszad össze szívemet.
Hagyd, folyjon ő is lágy dalokba
A' rózsabokrok' éjiben,
Ha csendes esti szelleteknek
Fúvalma lengedez felém,
Vagy elpirúlva jő az égre
Aurora a' hegyek megől,
'S hullatja a' lengő füvekre
Harmatja' tiszta cseppeit.

Szilágy' vidékein, holott még
Szent énekes nem énekelt,
Majd megtanítom így nevedre
Zánoknak szőke bükkeit.
Ha! szent nevedre bérczeinknek
Elbámulnak faunusai,
'S forrásaink' nymphái, a' kik
Lottim' nevét jól ismerik,
Elandalodva dalaimra
Fognak tanúlni tégedet,
'S megszünnek durva hangjaikkal
Lármázni a' hegyek között.

Szelíd dalok fognak köszöntni,
O lenge bükkök, bennetek',
És ámorok fognak leszállni
A' habzó völgy' virágira!.

Debreczen. Julius. 1809.

TÖREDÉKEK.

I.

A' HOLDHOZ.

Istenasszony, képed' súgarától
Most elvált a' kínos ideál,
'S képe' helyett Evan' nektárától
Vígan habzó rózsás kelyhem áll.
Csendes éjjelimnek szent homályán
Szivok lelkesítő cseppeket.
Istenasszony, fuss az égi pályán!
Nem nézem már sirva képedet.

Szödemeter. Aug'. 13d. 1811.

II.

Gyönge kézzel nékem is Cythére
Myrtuságat fűze lantomon,
Míg hevülvén keblem' szép tüzére
Olvadt égi lyányka dalomon.
Ah, de gyorsan folyt le minden óra,
Gyorsan folytak, Ámor, napjaid,
Éltem egy rövid éj volt, Aurora
Szórta széllyel boldog álmait.

Éltem eltünt, tompa nyúgalomnak
Karján, mint a' sírban, fekszem én,
Semmi örömnek, semmi fájdalomnak
Nincsen út a' megholt' kebelén.
O sors, futhatnék bár vészes pályát,
Vérzenéd bár, o sors, szivemet,
Fényre hozná fájdalmim' homályát,
Hogy még érezhetném létemet.

És te lant, zöld fáim' alkonyában,
Fűzök rád utolszor lombokat,
Függni fogsz Cythere' lúgasában,
Elhagyatva szent árnyék alatt.
Majd ha lengvén hűvös enyhelyéből
Lassu szellet gyöngén érdekel,
Halkal, mint najádok' rejtekéből
Jön az ének, sorsom' zengjed el.

Álmosd. Sept. 1812.

III.

O nymphák, egyszer még őtet látni, csak egyszer!
'S vonjon örök fátyolt sírhalom' éje reám.

Álmosd, Junius, 1813.

IV.

Miről fog a' lant zengeni? zengeni
Miként Aëdon tiburi lombokon,
Ha zúgó partján Aniónak
Isteni lyány mosolyogva hallgat?

Álmosd Aug. 1813.

V.

Intesz a' músa' kedvesének
'S ím leng feléd a' bájos ének
Olympi lantnak hurjain.
Ha lantom kebled' isteníti,
Tekinteted dalom' heviti,
Mosolygván hangjain.

Kiszállunk a' vad nép' kéréből,
'S szedvén a' grátiák' kezéből
Nem hervadó virágokat,
Bennünk a' szépnek hű szerelme,
Virúló csend és józan elme
Veszik lakásokat.

1813.

VI.

Sorsán vidámabb fény vonúl,
Ki bátran mégyen a' csatának,
'S egykor felhőtlen angyalának
Karján olympi mellre húl.

Álmosd, Mart' 10d. 1814.

VII.

A' FÖLDHEZ.

Szent kebeledből
Fesle ki hajdan
Az emberi nem,
'S szent kebeledbe
Tér meg ismétlen
A' napok' szálltával,
Föld, hűv anyánk!

Még is az ember
Téged elhagyván
Csillagokig fel
Vágyakozik,
'S lebegő szárnynyal
Készül törni
Útat magának
A' nap felé;
De visszahanyatlik
Küzdése közt,
'S légi szeleknek
Játéka leszen,
Mint barna felhők
A' sziklatetőn.
De te, szent anya,
Délczeg gyermekedet
Várod öleddel,
És kebeledben
Nyugtatod őt,
Lenge füvekből
Szőve reája
Hűs fedelet.

Cseke. Május. 6d 1816

VIII.

Remegve zeng, remegve száll az ének
Új ég alatt, o Ronyva, partodon,
Szokatlan e' nyelv lángoló hevének,
Bár szép 's erős, bár hangja szivet von.

Junius' 23d 1817

IX.

Fény és homály közt, mint az est' órája,
Körűlem melly tündér szín nyila fel?
Melly ég, minő táj, 's melly szél hint reája
Ámbrás fuvalmat hűs lengésivel?
Látok, de többet érzek, égi bája
E' helynek mély örömbe sűlyeszt el,
O pillantás, o rég' táplált reményim,
Váró gyönyörben függnek érzeményim

Amott a' parton férfikellemében
Jár a' legény, szép búval homlokán,
Ah, mennyi vész fog dörgő fellegében
Üldözni téged' élted' nyomdokán!

De jót hoz a' veszély is eltüntében,
Süvöltni nem fog mindig az orkán,
'S ki bátran szállt a' küzdés' ellenébe,
Mosolygva dől majd jobb sors' hív ölébe.

Kölcse. August'. 4d. 1818.

X.

AZ OSTROM KŐSZEGNÉL.

Miért áll — — — borongva keblében,
Mit néz — — — a' bástya' fokán?
Ki tűnik amott fel a' por' közepében?
A' por' közepében jön Szolimán.
Jön, mint dagadó hab Dráva' folyásin,
Jön, mint rohanó szél a' Bakonyon;
Fegyvert — —! honod' zokogásin
Gyúljon fel erőd bús harczaidon.

Kölcse. Aug'. 7d. 1818.

XI.

I D E G E N.

Hindostán' véghatáránál,
'S véghatára' hűs völgyében,
Hűs völgyének zöld berkében
Egy forrás omlik vala.

'S a' forrás' zúgó partjánál
Egy lyány ült sötét fürtökkel,
'S rózsaajkkal, 's lángszemekkel
Szép, mint május' hajnala.

Hallá zugtát a' forrásnak,
Nézte játékos folyását,
És örült, ha képe' mását
Tükrözé hullámain.
'S közte csendes andalgásnak
Lát egy vándort, hogy leüle,
Lassu csörgéssel körüle
A' tulsó part' hantjain.

Cseke. November' 6d. 1821.

XII.

REGI VÁRBAN.

— — — szakadott a' fal, 's a' visszanyögő hang
A' szirt' erdeje közt zúg vala lábam alatt.
'S hév kebelem dobogott, 's e' köny, melly forra szemem-
ben,
Titkosan omladozó szent haza, néked ömölt.

1825.

XIII.

Vad homály kél nyugot' boltozatán
Éjjelében a' nap elmerűl,
Barna felhő szikla' tornyozatán
Szívborzasztó néma csendben űl,
Rejt villámot, rejt halált keblébe',
Vándor indul még is ellenébe,
Nem remeg, bár búsan int az ég,
'S nyílt előtte kétes messzeség.

1831.

XIV.

Kél a' zephyr, 's lágyan száll,
Rózsa néki meghajol.
Nyiss kebelt virághölgyecske,
Lengek ím nyögő szelecske
Harmatlepte lomb alol.

Hesper' biborkebelén
Fény között fürdöttem én;
Ámbraillat fuvalmimban
Harmat enyhe csókjaimban
Karjaim közt égi kény.

Jön az éjnek angyala,
Terjeng csillagfátyola,
Rózsa' titka felfedezve,
Keble kényben rengedezve:
Álmok olly édes vala.

Hajnal támad, Flóra jár,
Ébredj, ébredj égi pár!
'S röppen a' — — szelecske
— — — — a' virághölgyecske
— — hervadva már.

1831.

XV.

Bár rózsa volnék, szép leány,
Hogy elvirítva kebleden
Lelnék magamnak büszke sírt!
'S o, bár lehetnék esti szellő,
Hogy édes ajkad' bíborán
Szedhetnék balsamcsókokat!

Itt állok félénk messzeségben:
'S mint bérczein Endymion
Sohajt a' csillagokra fel,
Hová röpűlni szárnya nincs:
Némán sohajtozom feléd.

Ölelni vágy e' kar, de fél,
Vágy ajkam ajkadon remegni,
De tilt komoly pillantatod.

Menj lángtekintet, ah röpülj,
Röpülj felé hév gondolat,
Tinéktek útat semmi nem zár.

1831.

XVI.

Nap száll alá, biborban ég
Nyugot' láthatára,
Fényben röpül egy sugár még
Leányvár' tornyára,
Fényben még egy sugár röpül
Tornyára Lyányvárnak,
Hol Róza mély bánatban ül,
Kit bús falak zárnak.

1831.

XVII.

Könye csillog, 'arcza nedves,
És borongva feltekint.
Isten hozzád, zeng a' kedves,
'S hő kebelre dől megint.
Áltkarolja még a' hívet
A' végső bús éjjelen,
Ajkon ajk ég, szív ver szívet,
És a' búcsu végtelen.

XVIII.

Mi fénylik ott —
Remeg remeg —
Mint távol csillag a' láthatár' szélében,
Lobog lobog —
Mint — villám sötét felhők alatt;
Pedig nem csillag az a' láthatár' szélében,
Pedig nem villám sötét felhők alatt,
Mécsvilág az a' remete' ablakában.
Áll a' kunyhó — —
Hol van a' remete?
Kinn van a' — —
Egy sírdomb áll és a' dombon egy kereszt,
Ott térdel ő — —

Hallottátok e nyögni a' szelet,
Midőn — —
Láttátok e hullani a' záport,
Melly — —
Úgy nyögött a' sohajtás kebeléből,
Úgy ömlött a' köny végig arczain.

Busan, miként az őszi szél,
Ha hervadt lomb között bágyadtan
szárnyra kél
— —
Bérczekre föl, völgyekbe le
Majd hág, majd száll, 's a' kín együtt vele.

XIX.

Messze széles e' világot
Bebujdostam én,
Keblemben vad zajra hágott
Minden érzemény;
Kedv és bú csak kint hozának,
Olly szívégetőt,
Kétség' és remény' kinjának
Árja nőttön nőtt.

1838.

XX.

Szép Erdély' barna fürtü
Leánya, hű anyám,
Tekints az égi lakbol
Még egyszer vissza rám.
Im elhagyott hazádon
Pusztúlat' átka leng;
Erdély ledőlt, 's fölötte
Fiad' keserve zeng.

1858.

SZONDI

Töredék.

Messzehatárokrol mint vágyva jön a' daru vissza,
Enyhe napok' nyiló melegét ha megérzi tavaszkor,
'S fellegiben fennúszva halad, míg úta betelvén,
Ismert pázsitain síkföldi mezőkre leröppen:
Úgy jövök én tefeléd, kebelem' szent honja, viszontag,
Isteni szép költés! Haragos vihar' éje rohant el
Életemen, lángérzelmek fagytak meg alatta,
A' ragyogó képzet' csillagkoszorúja lehullott,
'S rémeitöl szivem' fenekén némúla meg a' dal.
Most, mint alkonyi fény zivatarnak utána, szelidült
Búval emelkedik a' költő, nem gyermeki kény közt,
'S ábránd ifjúként aranyálmok' ölébe merengvén:

Nyúgalomülte sötét arczczal szedi húrjait össze
Fenntűzben, mit erő lobogat, mit fájdalom' érlelt.
Bajnokot énekel ő, ki hazánkért onta nemes vért,
Szondi' dücső végét romján a' drégeli várnak.....

Cseke. Decemb'. 31d. 1830.

KÖLCSEY.

Töredék.

Büszke magyar vagyok én, keleten nőtt törzsöke fámnak,
Nyúgoti ég forró kebelem' nem tette hideggé.
Szép 's nagy az, a' mi hevít; szerelemmel tölti be lelkem'
Honni szokás és föld, örököm kard 's ősi dicsőség.
Nyúgoszik az zöld lombjai közt a' nemzeti béknek,
Ez ragyog újra midőn tele fénye dalomnak elönti,
'S színe' varázs súgáraiban szállítja fel ismét
Őseim' árnyaikat, kik az őszkor' napjait élték,
Kölcsey nemzetség, Ete' hű maradéka, kit egykor
Don' hullámi körül, a' hétmagyar' eggyike, hős Ond,
Lángölelés' zálogja gyanánt neje' karjairol vőn.
Vígan laktanak ők rohanó Tisza' partjai mellett,
'S hol vadon árnyak alatt barnán viszi habjait a' Túr,
Míg nem az elkomorúlt sorsnak nyila dúlva lecsattant
'S könypatak áradozott a' bánatölelte teremben,
'S áldozatát vérben fogadá vala boltja' sötétén,
Elsiratott hamvak közt, a' czégényi monostor.....

Cseke. Januar'. 7d 1831

HOMÉR' ILIÁSA.

TÖREDÉK.

1816 — 1817.

Descriptas servare vices, operumque colores

ELSŐ ÉNEK.

Istenné, Pelid Achillevsnek zengjed haragját,
A' vészest, melly kint okozott danaoknak ezernyit,
'S számtalan hősnek erős lelkét Aisra leküldé
Még jókor, 's magokat zsákmányúl adta az ebeknek,
'S mindenféle madárnak: 's bétölt Zevs' akaratja
A' naptol, hogy elébb vetekedvén részre szakadtak
Atrid férfiakon fejedelm, és isteni Achillevs.

'S őket melly isten tüzelé versenyre kiszállni?
Leto' 's Zevs' fia, ki megbosszankodva királyra,
Onta gonosz nyavalyát seregén, 's a' népek elhulltak:
Mért hogy az ő papját Chrűsest illette szitokkal
Atrid; az jöve gyors gályáihoz a' danaoknak,
Végtelen árt hozvája, miért megváltsa leányát,
Tartva kezében Apoll' fövegét, a' messzelövőét,
Egyben aranybottal, 's kért minden Achait esengve,
Atrevsz' gyermekeit legelől, nép' két vezetőit:
Atridák, és más saruzott acháiak, adják
Isteneink néktek, birvájok olympi lakokkal,
Földúlhatni Priam' várát, 's haza boldogul érni;
Gyermekemet pedig adjátok ki, 's vegyétek el árát,
Zevsnek félve fiát a' messzelövő Apollont.

Ekkor minden más danaok részére hajoltak,
Kellene is tisztelni papot, 's elvenni az ajánlást;
Ellenben Agamemnonnak nem kelle szüvében,

'S szitkosan elküldé, 's hozzá fenyegetve beszélett:
Téged, öreg, többé ne találjalak öblös hajóknál
Vagy mostan maradót, vagy később visszajövendőt,
Oltalmat ne talán föveg és bot is adni ne tudjon.
'S lyányodat én nem adom, miglen meg nem lepi az aggkor
Őseim' házoknál, Argosban, messze honától,
Járván vászna körül, 's ágyamnak részese lévén.
Fuss hát, 's ingerlőm te ne légy, hogy békbe mehess el.

Szólt, 's az öreg megfélemlett, és engede szónak,
'S némán járt zuhogó tengernek partjai mellett,
'S félrevonulva tovább a' vén könyörög vala hosszan
Apollon fejedelmhez, kit szült széphaju Leto:
Hallj meg, ezüstives, te, ki Chrűzát véden szoktad,
'S Killát, a' jeleset, 's Tenedosban hatalmmal igazgatsz,
'Sminthevs! hogy ha neked födeleztem templomot egykor,
Egykoron hogy ha kövér czombját égettem előtted
Kecskének meg ökörnek, ezen kérésemet add meg:
Könyeimet danaok bűnhödjék a' te nyilaiddal.

Így szólt: esdekvén, 's rá hallgata Phoibos Apollon,
'S bérczeiről jön Olymposnak szívében haraggal,
Íját béfödezett tegezével vállain hordván,
'S vállain a' nyilak elcsördültenek a' haragosnak
Mozdúlási között, 's maga' halkkal száll vala, mint éj,
Félre leült a' gályáktól, elereszti nyilát, és
Rettenetes zúgás hangzott az ezüstös ideghől.
Öszvérekre rohant legelőszer, 's vizsga kutyákra,
Majdan epés nyilakat magok ellen sujta, lövellvén,
'S szüntelen a' holtak' sűrű máglái lobogtak.
Napja kilencz vala már, hogy az isten' vesszeje zúgott,
A' tizeden gyűlést hirdet vala népnek Achillevs,
A' mit eszébe hozott istenné szépölü Héra,
Mert gondot danaokra viselt, kiket hullani látott.

S már mikoron fölgyültenek ők, 's gyülekezve levének
Erre felállván így szólott gyorslábu Achillevs:
Atrid azt hiszem én, hogy mostan szerte bolyongván
Ismét visszamegyünk, a' halált kikerülni ha tudjuk,
Mert együtt dög emészti és harcz az achájai népet.
De nosza kérdezzünk egy jóslót, vagy papot, avvagy
Álomfejtőt is (mert Zevstől vagynak az álmok),
A' ki kimondja, miért dúl ennyire Phoibos Apollon?
Tett fogadásinkért haragudt'e meg? áldozatért e?
Hogy ha talán bárány' 's választottt kecske' kövérét
Megnyervén akar ennyi veszélyt elvennie rólunk.

Ő ugyan igy szólván lebocsátkozik, erre fölállott
Álomfejtők közt legügyesb, Thestor' fia Kalchas,
A' ki tudá mi vagyon, mi leszen, 's mik multak el eddig,
'S Ílionig vezeté bizvást az achái hajókat
Jóslattal, mellyet neki nyújt vala Phoibos Apollon,
A' ki nekik bölcsen elkezde beszélnie, 's szóla:
O Achilevs akarod, Zevs' kedvese, hogy bosszúját
Fejtsem Apollonnak a' messzelövő fejedelmnek.
Én megfejtem azért, te meg alkudj', 's tégy nekem esket,
Hogy készen szavad' és kezeid' fogod adni segédül.
Mert hiszem a' férjfit megbosszankodni, ki minden
Árgosiaknak urok, 's kinek enged mindęn achái.
Mert sokat árthat az ur, mikoron alacsonybra haragszik,
És noha bosszúját azon egy nap zárja magába,
Tart azután is epét, eleget míg nem teszen annak
Ő maga mellében, de te szólj, megtartani fogsz e?

Néki felelvén így szólott gyorslábu Achillevs:
Mondjsza, ha tudsz, bennem bizakodvád, bár mi jövendőt,
Eskem Apollonra, Zevs' kedveltére, kinek te
Esdve jövendőket danaoknak fejteni szoktál,
Senki is én élvén, 's e' földet látva szememmel,

Rád hogy erős kezeket nem tészen az öblös hajóknál
A' danaok közzül, nem még Agamemnon is, a' ki
Most leghatalmasbnak seregünkben lenni dücsekszik.

Lelket vőn, és zenge megént a' jámbor ezenkép:
Nem fogadásinkért haragudt ő, 's áldozatért sem,
Papjáért haragudt, kit nem tisztelt Agamemnon,
'S lyányát meg nem adá, 's el sem fogadá vala sarczát.
Kint ez okért ada Messzelövő, 's még ád is ezentúl,
És nem fogja nehéz kezeit fölvennie rólunk,
Míg a' kedves atya nem birja kökényszemü lyányát
Ingyen, váltatlan, 's Chrűzébe miatta nem indúl
Áldozat akkor majd leszen engesztelve mi hozzánk.

Ő ugyan igy szolván lebocsátkozik; erre fölálla
Atrid, a' bajnok tágas birodalmu Agamemnon
Elbúsúlva, harag szivét a' homályba borúltat
Mégtölté, 's neki két szeme fénylő lángot hasonlít;
Kalchashoz legelébb komoran ránézve beszéle:
Rosz jósló, te nekem kedvest soha mondani nem tudsz,
Szíved' kedve, jövendölnöd gonoszat csak örökké,
Jó szót még soha nem szólál és nem telyesítél.
Hirdeted immost is danaok közt zengve jövendőt,
Kint a' Messzelövő hogy azért árasztana rájok,
Chrűzéis lyányért mert nem fogadám el akarva
A' ragyogó sarczot; mivel őt inkább vala kedvem
Otthon bírni, Klütaimnestrának minthogy elébe,
Szűzenvett nőmnek, teszem őt, mert nála nem alsóbb
Testre és ábrázra és elmére, 's akarmi müvére.
Ám de ha jobb leszen az, még igy is visszabocsátom,
Megtartatni inkább szeretem, mint vesznie népünk.
Ti pedig újra nekem díjt adjatok, argosiak közt
Díjtalan hogy magam én ne legyek, lennem nem is illik;
Mert látjátok, az én díjom más részre megy által.

Néki felelt azután lábbal gyors isteni Achillevs:
Atrides te dücső, nyereséget szertelen üző,
Díjt teneked honnan nyujthatnak lelkes achívok?
Mert nincsen tudtunkra sehol közpréda letéve,
Várakbol miket elrabolánk, föl vagynak oszolva.
'S ismét a' néppel gyüjtetni rakásra nem illő.
Ám engedjed ezent istennek; mi meg achívok
Három 's négyszeresen fizetünk majd, Zevs ha megadja
Földúlnunk Trójját az erős épületü várost.

Néki felelve viszont így szóla király Agamemnon:
Így se csalárkodjál, ékes mint isten Achillevs,
Bár ha vitéz; nem siklassz el, 's készlelni te nem fogsz.
Tán akarod, hogy díjt egyedül bírj, én pedig üljek
Megfosztatva? 's parancsolod ezt im' visszabocsátnom?
Ám legyen, hogy ha nekem díjt adnak lelkes achívok,
Kedvem' elégítvén, ezzel melly légyen egyenlő;
És ha nem adnak, majd fogok én úgy venni magamnak,
'S díjodat, elmenvén, 's Ájásét avvagy Odüsszét
Fogva viszem; 's meg fog szomorodni, kihez bemenendek.
Ám de tanácskozzunk, még majd ezután is ezekről,
Most nosza barna hajót a' mély tengerre lehúzzunk,
'S gyüjtsünk öszve derék evezőket, 's áldozatunkat
Feltegyük, és együtt Chrüzeist a' kellemes arczut,
'S kész legyen a' fővek közzül egy menni vezérül,
Ajas, vagy pedig Idomenes, vagy az isteni Odüssevs,
Vagy te magad hősek' legrettenetesbike Pélid,
Áldozatot tévén hogy meglágyítsad Apollont.

Rá komoran nézvéje felelt gyorslábu Achillevs:
Szemtelen hajh, 's ravaszul csúfos nyereséget ohajtó!
A' danaok közzül készen ki fogadja parancsod',
Útat tenni, vagy hősekkel megvívni vitézül?
Én ide nem jöttem harczos trószoknak okáért
Bajra kiszállnom, okot nékem nem is adtanak erre.

Ökreimet soha nem rabolák el, méneimet sem,
Sem veteményeimet Phthié' termékeny határin
El nem gázolták, mert hosszú sorba' feküsznek
Árnyéklott hegyek, és tenger' zúgó vize köztünk,
Csak, hogy örülj, téged követénk ide, szemtelen, együtt,
Birságot Meneláosnak, 's neked, ebszemü, vennünk
Trója' hadán; de te nem gondolsz, 's ügyet erre nem is vetsz,
Sőt az ajándékot fenyegetsz elvenni, miért én
Küzdöttem, 's adták danaoknak gyermeki nékem.
Véled egyenlő díjt akkor sem nyerhetek, hogy ha
Trójaiak' népes várát feldúlja görögség.
Ám de viszem nehezebb részét a' szélveszes harcznak
Ennkezemen, 's még is hahogy egykoron eljön az osztály,
Vészsz nagy ajándékot, magam én kedveske kicsinyke.
Részt nyervén jövök a' gályákhoz az harczba' kifáradt.
'S most Phthiába megyek, mert sokkal jobb lesz hazámba
Görbe hajóimmal megtérnem, 's vélem, hogy itten
Tiszteletlen lévén, nem fogsz te is gyüjteni kincset.

Néki felelt aztán hősek' fejedelme Agamemnon:
Fuss, ha vagyon kedved, 's nem foglak kérni hogy értem
Késleld útadat; énmellettem mások is állnak
Kik fognak tisztelni, 's kivált a' gondviselő Zevs.
Zevstáplálta királyok közt undok vagy előttem,
Kedved mert csak örök visszongás, ütközet és harcz;
Hogy ha vitéz vagy is, azt istenség adta tenéked.
Tennen hajóiddal 's társaiddal térve honodba
Mürmidonok közt légy fejedelm, én semmibe veszlek,
És haragod' nevetem, 's íme így fenyegetlek ezennel:
Chrűzeiszt tőlem mivel elveszi Phoibos Apollon,
Őt ugyan elküldöm társaimmal 's ennen hajómmal,
'S helyte, jutalmod Brízéist a' kellemes arczut
Elmenvén teremedbe, hozom, tudtodra hogy adjam

Milly tehetős legyek én, 's rettegjen más is ezentúl
Vélem mérni magát, 's hasonosnak mondani hozzám.

Mondá, 's Peléjonra leszállt a' fájdalom, ekkor
Tűzredühűlt kebelén két gonddal forr vala szíve:
Éles szablyáját ha kivonván czombjai mellől
Itt ezeket szétmozdítsa és Atrídot elölje e,
Vagy pedig elcsendítse dühét, 's fékezze haragját?
Addig, míg ezeket forgatja szívében, eszében,
'S vonja hüvelyéből nagy kardját, ím' jön Athéna
Égből, kit küldött istenné szépkeblü Héra
Mindeniket szívből kedvelvén 's gondosan óván,
Hátúl állt és szőke haján megfogta Peléjont,
Csak neki tünvén fel, 's más nem láthatta személyét.
Megrettent Achilevs, 's megfordult 's hirtelen ismert
Pallas Athénára és szeme látszott rettenetesnek,
'S őt megszólítván szárnyalló szókat imígy ejt:

Hozzánk paizsrázó Zevsnek magzatja miért jösz?
Látni bitanglását Agamemnonnak van e kedved?
Ám de neked mondom, mellyet telyesedni reménylek,
Fennhéjzási miatt hamar éltét veszteni fogja.

Néki viszont szólott istenné kékszemü Athéna:
Égből én haragod' jöttem csendíteni, hogy ha
Engedsz, külde kedég istenné szépkeblü Héra,
Mindenitek' szívből kedvelvén, 's gondosan óván.
Ám tégy félre viszályt, és kardot vonni se készülj,
És csak szókat ereszsz, mint fog történni, szitokra;
Mert ime megmondom 's bé fog telyesedni bizonnyal
Háromszorta lesz e' kár pótoltatva tenéked
Fényes ajándékkal, de te szűnjél és nekem engedj.

Néki felelvén így szólott gyorslábu Achillevs:
Istenné, szükség szavatok' tisztelve követnem,
Ámbár telve haraggal szivem, minthogy ez így jobb.
Isten után ki hajol hamarabb hallgatja meg őtet.

Mond, 's az ezüstös markolatot megnyomta kezével
'S hátra hüvelybe löké nagy kardját 's hajla szavára
Pallas Athénának, mellyre ez felszáll vala Olümpra
Paizsrázó Zevsz' házaiba, más égi lakókhoz.
'S magzata Pelevsnek tüstént illy durva szavakkal
Atrídot megszólítá 's nem multa haragját.

Bortömlő, birvád' kutyaszemmel 's szarvasi szívvel,
Sem valaha a' néppel felfegyverkezned az harczra,
Sem görögöknek jobbjaival soha lesre kimenned
Nem mertél, mert ez szemeidben látszik halálnak.
Jobb sokkal görögök' széles sergébe' kezéből
Annak ajándékát, ha ki ellent szóla kivenned,
Népnyúzó fejedelm, mert asszonyi népet igazgatsz.
És bizony Atríd most legutolszor tész vala szégyent.
És ime megmondom, 's eskem magas esket előtted
E' pálczán, levelet melly nem fog termeni 's ágat
Többé, 's minthogy elébb gyökerét a' bérczeken hagyta
Nem zöldül ki, mivel környül letarolta vaseszköz
Héját és leveleit, 's görögöknek magzati mostan
Birálván kezöken tartják, kik szorgosan óvják
Zevsnek törvényit; 's magas esk leszen ez neked: — egykor
Fogják magzati a' görögnek ohajtani Achillevst
Mindnyájan, te pedig bár búsúlt, adni segédet
Nem tudsz, majd ha sokan gyilokló Hectornak alatta,
Hullanak haldokván, te pedig benn szíved' emészted
Bosszongvád, görögök' legerősbjét mert legyaláztad.

Mond Pelid, 's ekkor páleziját földre hajtá
A' kirakottat aranykapcsokkal, 's ő maga félreült,
Atrid más félen bosszong vala; 's fölkele Nestor
A' nyájasszavu, éles szószólója Pülosnak,
A' kinek ajkairól édesb hang foly vala méznél.
És már két kor alatt folyvást értelmes halandók
Holtanak el, kik elébb véle együtt nőttenek, éltek
Nagynevü Pülosban, 's most harmadik tzig igazgat,
Nékiek a' ki okosan elkezde beszélnie mondván:

Istenek hajh! milly szörnyü keserv görögökre borúla,
Mint örvend Priamos, 's Priamosnak gyermeki majdan,
'S minden trójaiak szivből mint fognak örülni
Visszongásaitok' megtudván, kik danaok közt
Vagytok elöl harczban, kik vagytok előre tanácsban.
Hidjetek énnékem, kissebbek vagytok idővel
Nálam mindketten; jobbakkal is hajdani korban,
Mint ti, barátkoztam, 's becsben tartottanak engem',
Olly höseket mert nem láttam 's nem látok ezentúl
Mint Drñás és Peirithoos, nép' pásztori, voltak,
Kaineos is és Exadios, 's a' nagy Polüphémos,
'S Theseos, Aigéios' fia, az égi lakókhoz hasonló.
E' föld' emberi közt legerősbek voltak, erősek
Voltak, erős népen nyertek diadalmat az harczban,
Bérczlakos vadakon, kiket öldöstek vala szörnyen.
És imezek voltak társaim eljőve Pülosbol
Távol határokrol, messzünnen mert magok hivtak.
Harczoltam magam is, de velök nem tudna bizonnyal
Földi halandók közt senki is megvívnia mostan.
Még is eszökbe vevék javalásim', 's szómra hajoltak;
Készek hajolni tük is legyetek, mert jobb lesz hajolni.
Ettöl, bár tehetős, te se akard elvenni leányát,
'S hagyd meg nékie mit görögöknek gyermekitől nyert;
És te se fogj, fia Pélevsnek, vetekedni királynak

Ellene, mert soha még illy tisztet nem nyere sorstol
Kardviselő fejedelm, Zevstöl kire szálla dicsőség.
Hogy ha vitézb vagy is, és istenné szült vala téged',
Ám de hatalmasb ez, mert többeket ér be parancsa.
Átríd szüntesd bús haragod', 's én kérem Achillevst
Félre letenni epés bosszúját, a' ki vitézül
Bástya gyanánt szolgál minden görögöknek az harczban.

Néki felelvén így szólonga király Agamemnon:
Mind ezeket mondottad, öreg, bölcs szókkal előttünk,
Ám de ezen ember akar mindennek lenni felette,
Mindeneken úr lenni akar, 's hódítani mindent,
'S minden közt fővlenni, de nem jut el arra, reménylem.
Hogy ha vitézlővé tették örök istenek őtet,
Szitkot szórni reánk imezért engednek e néki?

Félbeszakasztvája őt így szólott isteni Achillevs:
Félénk lenne nevem méltán és semmire kellő
Engednék ha neked mindenben, akarmire czélzasz.
Így másokra parancsolgass, rám nézve ne rendelj
Semmit, nem fogok én, hiszem azt, engedni tenéked,
'S mást mondok neked ím, de te jól elmédbe szorítsad:
Kézzel ugyan soha nem fogok én harczolnom ez hölgyért
Véled sem mással, mert vészitek a' mit adátok.
Ám de egyebem mím még vagyon a' gyors barna hajónál
Abból semmit nem viszesz el ragadozva, ha tiltom.
Bár nosza próbáld meg, ezek is hogy eszökbe vehessék:
Barnáló véred tüstént e' láncsa körül folyt.

És ezek így egymás ellen küszködve szavakkal
Fölkeltek, 's szétfoszla a' nép a' görbe hajóknál;
És Pelíd tereméhez ugyan 's egyforma hajókhoz
Megy vala Patroklossal 's több bajtársival egyben:
Átrídes meg gyors gályát tengerre lehúza,

'S húsz evezőt választa belé 's feltészi Apollnak
Áldozatát, 's hozván Chrüzeist a' kellemes arczut
Helyhezi rája, vezérül ment a' gondos Odüssevs,
'S fölhágván ezek így úszák a' szélveszes útat.
Átrides pedig a' népet tisztúlni paranczolá.
És tisztúltak azok 's szennyeik' tengerbe hajíták,
'S vittek Apollonnak telyes áldozatúl bemutatván
Ökröket és kecskét tengernek partjai mellett,
És a' szag füsttel, szállott Uranosra, körítve.

És ugyan a' nép közt ezek így folytak: de Agamemnon
Nem tesz félre viszályt Achilevst melylyel fenyegette,
Mert ő Talthübios és Evrübateshez imígy szólt,
Kik héroldi valának 's hű szorgalmu cselédi:
Menjetek el Pélevs' fia Achillevsnek teremébe
'S fogva vezessétek Brizeist a' kellemesarczut,
És ha nem adja, magam fogom én elvennem előle
Többekkel menvén, melly lészen néki keservesb.
Szólt vala 's elküldé 's rájok fenyegetve beszélett,
'S búsan mentek ezek tengernek partjai mellett
'S Mürmidonok' sátorjaikhoz 's gályáikig értek,
Őt pedig a' sátor mellett 's a' barna hajónál
Ülve lelék, 's látvája őket nem örül vala Achillevs.
Félvén álltanak ők, 's tisztelvén nézve királyra,
'S szólani nem mertek hozzá, sem kérdeni tőle.
Ő pedig észbe vevé dolgaikat 's zenge feléjök:

Üdv o héroldok, Zevs' angyali 's emberekéi is!
Erre közelb nem vádolok én mást csak Agamemnont
A' ki bocsát titeket Brízéis lyánynak okáért.
Ám nosza, nagynemü Patrokleis, hozzad ki leányom',
'S adjad vinni nekik, 's ők fognak lenni bizonyság
És a' hajthatlan fejedelmnek előtte: ha ezentúl

Rám szükség leszen a' szörnyű veszedelmet elűzni.
Másokrol....; mert esztelenül dühöd ez szívében,
És egyszerre nem is tud néznie hátra 's előre,
Bátorságban hajók mellett mint vívna görög nép.

Mond vala, 's Patroklos kedves társára figyelmez,
'S sátorbol kihozá Brízeiszt a' kellemes arczut,
'S vinniek adá, 's mennek görögök' gályáihoz ismét.
'S kénytelen együtt ment a' némberi; 's ekkor Achillevs
Sirván társaitol tüstént külön űle kiválva,
Ősz tenger' partján, nézvéje a' barna habokba,
'S nyújtva kezét kedvelt anyjához esenge sokáig.
O anya! hogy ha engem' rövid életkorra szülél ki,
Kelle dücsőséget legalább hogy énnekem adjon
Zevs a' fenndörgő, 's ime most sem engede semmit.
Mert bizony Atrid, a' tágas birodalmu Agamemnon
Megbecsmelt, maga mert elvévén birja jutalmam'.

Mond vala könyezvén, 's őtet szent anyja meghallá
Vénült atyja körül tenger' mélységiben ülvén,
'S gyorsan följöve az ősz tengerből, mint valamelly köd,
És ott elleniben ült nékie könybe borúltnak,
Megsimogatta aztán, 's szót szól vala, 's megszólítá:
Mit sírsz gyermekem? és szíved' melly bánat epeszti?
Mond ki 's ne rejtsd el tőlem azont, hogy ketten is értsük.

Mélyen nyögve hozája igy szólt gyors lábu Achillevs:
Van tudtodra, 's mivel tudod azt, mért kell lebeszélnem?
Thébéhez jöttünk, szent várába Étionnak,
És feldultuk azont, és elhoztunk ide mindent;
És azokat görögöknek gyermeki jól fel is osztják,
'S Átridnak kivevék Chrűzeist a' kellemesarczut.

Chrűzes majdan 'Apollnak papja a' messzelövőnek,
Páncélos görögök' gyors gályáikhoz elére,
Hozván végtelen árt,' mellyen megváltsa leányát,
Tartva kezében Apoll' lombját a' messzelövőét,
Egyben aranybottal, 's minden görögöknek esenge,
Két Atridáknak de leginkább népvezetőknek.
'S ekkor minden más görögök részére hajoltak,
Kellene is tisztelni papot 's elvenni az ajánlást,
Ellenben Agamemnonnak nem tetsze szivében,
'S mocskosan elküldé, 's hozzá fenyegetve beszéle.
Bosszongvája az öreg haza tér vala; 's őtet Apollon
Esdeklései közt hallá, neki mert vala kedves,
'S argosiakra gonosz nyilt külde, a' népek azonnal
Hullanak egymást érve, 's az isten' vesszei zúgtak
A' görögök' széles seregén mindenfele, nékünk
Zengi jövendőjét, a' jósló, messzelövőnek.
Én egyszerre Apollt legelő engesztelni javallom,
Atréionra aztán bosszúság szálla, 's fölállván
Szót fenyegetve bocsát, melly bételyesedve vagyon már
Mert azt gyors gályán a' barnálószemü achájok
Küldik Chrűza felé, 's megyen a' fejedelmnek ajándék,
Termemből pedig elvezeték héroldok előlem
Brizéist, adtak kit achájok' gyermeki nékem;
Ám de te, hogy ha tehetd, kelj védelmére fiadnak,
'S menvén égbe felé kérjed Zevst, egykoron hogy ha
Vagy szavaiddal jót Zevsnek vagy műddel okoztál.
Mert téged' dicsekedni gyakran házában atyámnak
Hallálak, mikoron mondád, hogy fellegi Zevsről
Égiek közt egyedül szörnyű veszedelmet elűzél
A' mikoron megkötni akarák már istenek őtet,
Héra, megént Poseidám, meg Pallas Athéna.
Te pedig istenne lánczaibol, jőve, kimentéd
Szólitván tüstént a' százkezüt a' magas égre
Kit nevez égi sereg Briareosnak, 's minden halandok

Aigáionnak, 's ez felmúlja erejével atyáját,
A' ki tovább Kronion mellé űl vala dicsben örűlvén,
'S megborzadtak az istenek is, 's már meg se kötözték.
Menj, 's neki most említsd ezeket, 's térdeit megöleljed,
Hogy ha akarand valahogy Trójának vinni segédet,
'S a' szétvert görögöknek hadát a' tengerig űzné,
És az hajókhoz, mind büntetve miatta vezérnek,
'S tudja meg Atríd is, tágasbirodalmu Agamemnon
Ő vétkét, görögök' legerősbjét mert legyalázta.

Néki felelt azután Thétis sok könyeket öntvén:
Jaj fiam! ó mert mért nevelélek búra kiszülvém?
'S bár az hajók mellett könyetlen 's békesen ülnél,
Mert élted rövid és nem nyúl hosszúra tenéked!
'S most hamar-elmúló 's nyomorúlt is vagy te felette
Mindennek, 's ím házaimban balsorsra születtél.
'S majd ez igét megyek én magam a' hólepte Olümpra
Villámkedvellő Zevsnek lebeszélni, ha enged,
Te pedig itt ülvéd a' gyorsevezőjü hajóknál
Bosszankodj' görögökre 's egészlen szünj' meg az harctol.
Mert Zevs a' jámbor saraczénokhoz mene tegnap
Vendégségre Oczeánba, 's az istenek egybe követték,
Tízenkettediken ismétlen feljön Olümpra
'S akkoron én azután Zevs' érczházába menendek
És lábaihoz esem, 's hiszem őt engednie nékem.

Így mondvája elment, és ottan hagyta vala őtet
Szépövü hölgyéért haragot forralva szivében
A' kit erővel tőle elvittek. Azonban Odüssevs
Vívén a' szent áldozatot Chrűzába jutott el;
És ezek a' mikoron a' mély kikötőbe hatának,
Felszedik a' lobogót, 's betevék a' barna hajóba,
Árboczokat meg hüvelybe vonák kötelekkel eresztvén
Egyszeriben, 's az hajót állásra lapáttal hajíták,

És kiveték a' vasmacskát 's tartókhoz akaszták,
És kijövének majd magok is partjára Oczeánnak,
És kihozák szent áldozatát a' messzelövőnek,
'S kiszállt Chrűzeis is a' tengerjárta hajóból
Kit vivéje azután oltárhoz gondos Odüssevs,
Atyjának keziben letevé, 's így szóla hozája:

Chrűzes! küld engem férfiak' fejedelme Agamemnon
Lyányodat elhoznom, 's Phoibosnak nyujtanom itt szent
Áldozatot, danaokra hogy engesztelve tekintsen,
Árgosiakra ki most iszonyú fájdalmat ereszte.

Így szólvája kezébe tevé, 's az fogja örülvén
Lyányát a' kedvest, 's azok oltárjoknak elébe
Állítják az áldozatot sorjába serényen,
Mosdás lőn azután, a' liszteket is fölemelték,
'S erre nagyobb hanggal Chrűzes kéznyujtva könyörge:

Hallj meg ezüstíves, te ki Chrűzét védeni szoktad,
'S Killát a' jeleset, 's Tenedosban hatalmmal igazgatsz;
Ennek előtte egykor ha meghallál engem esdeklőt,
Engem ugyan megtiszteltél 's görögökre hozál bút,
Mostan is ismétlen nekem e' kérésemet add meg,
A' danaokrol már e' szörnyű vészeket űzd el.

Így szólt esdekvén, 's ráhallgata Phoibos Apollon;
'S hogy már esdektek, 's a' liszteket is levetették,
Hátra vonák legelébb, 's megmetszék és letarolták,
És czombjait kiszelék, 's környűl hájjal beborították
Kétszeresen gyürvén, 's rájok nyers húsokat hordtak.
'S vagdalt fába az öreg lángot gerjeszte, 's piros bort
Önt ki, 's az ifjúság tart mellette öthegyü nyársat.
És hogy elégtenek a' czombok, 's a' béleket izlék,
Akkor elaprózták a' többit 's nyársra vonájak.

'S megsütték jelesen, és mind egymásra lehúzták.
És hogy szüntenek a' művtől 's szerzettek ebédet,
Öttek, 's szívök hiányt nem láta egyforma ebédben.
És hogy az éhség és szomjúság végre lecsendült,
Ekkor serlegeket borral koronáztak az ifjak,
'S mindennek szétosztogaták kezdvén poharakkal.
Majdan egész nap alatt enyhíték dallal az istent,
Szép dícséreteket görögöknek gyermeki mondván
Zengék messzehatot, 's hallá 's szívében örűle
És mikor elhúnyt volna a' nap, 's lött volna sötétség,
A' gályák' kötelékeikhez szendergeni mentek;
És mikor újanszűlve kiszállt a' rózsaszin hajnal
Vissza megént görögök' széles seregéhez eveztek,
'S nékik jó szellőt ada messzelövellő Apollon.
'S felteszik árboczokat, 's lobogóit rája feszítik,
'S öblösödik széltől a' közbülső lobogó, a' zaj
Barnán zúg a' deszka körűl, a' gálya haladván,
Melly futa hullám közt útját hasogatva keresztül.
És hogy már görögök' széles seregéhez elértek,
Barna hajójokat ők ugyan a' szárazra vonájak
Fennt az homokra, 's gerendákat nyujtának alája,
'S elszórták magokat teremeikben és az hajók közt.

Ámde tüzelg ülvén a' gyorsevezőjü hajóknál
Nagynemü magzata Pélevsnek gyorslábu Achillevs,
Nem forog hősekkelfényes gyűlésben azóta,
Nem soha az ütközeten, de magában epesztgeti szívét
Ottan vesztegvén; és zajt és harczot ohajta.
Hogy pedig az naptol lőn a' kétszerhatod hajnal
Mentek az istenek is föl Olümpra, kik élnek örökké,
Együtt mind, és Zevs legelől; 's magzatja' parancsát
Thétis nem feledé, 's föltűne az tengerhabokbol,
És fölszálla korán a' terjedt égre 's Olümpra,
'S másoktol különülve lelé mélyhangu Kronidest

Legmagasabb tetején a' számos bérczü Olümpnak
Neki elejébe leült ottan 's térdeit megölelte
Ballal, jobbjával pedig állát fogta szelíden,
'S Zevs Kronionhoz imígy szólt a' fejedelmhez esengvén:

Zevs atya, hogy ha egykor jót tettem véled az égben
Szóval vagy művel, nekem a' kérésemet add meg:
Tiszteld meg fiamat, ki rövidebb életü minden
Másnál, most pedig őt hősek' fejedelme Agamemnon
Megsérté, maga mert elvévén birja jutalmát,
Ámde dücsőitsd meg te őt mennyei, gondviselő Zevs,
'S adj Trójának erőt mind addig, mig nem achájok
Tisztelik én fiamat, 's nevelődik rajta dicsőség.

Mond, 's Zevs a' felleggyüjtő nem szól vala semmit,
'S csendesen üle soká, 's Thétis mint térdihez ére
Szüntelen úgy tartá, 's könyörög másodszor is újra:
Ám igazán ígérjed meg, 's ints helybehagyólag,
Vagy tilts el, mert nincs félelm kebeledben, hogy értsem
Mennyire tiszteletlen vagyok istennék' seregökben.

'S felleggyüjtő Zevs neki mélyen, szóla, sohajtván:
Vajmi veszélyes eset, mikor ellenkezni kiszállítsz
Hérával, mert ingerel ő szitkaival olyankor,
Ő pedig oktalan és mindég évődik az égben
Vélem, Trója' hadát mondván hogy védem az harczban.
Ámde te most ismét térj vissza, hogy észre ne végyen
Héra, 's ezekre nekem lesz gondom végre hogy hajtsam.
'S íme bizonyságul néked fogok inteni fővmel,
Mert ez legfontosb jeladás éntőlem az égben,
'S többé vissza sem is vehető, 's nem csalfa az igéret,
'S félbe sem is maradó ha mire én fogok inteni fővmel.

Mond, és barna szemöldeivel hunyorita Kronion,
'S ambroziás haja fellöbbent volt a' fejedelmnek
Homloka' szent bérczén, 's megrendíté a' nagy Olümpot.
'S így tanakodván ők szétmentenek, és az ugyan majd
Fényes Olümposról a' mély tengerbe leszálla:
Zevs pedig háza felé, 's mind egyre felálltak az égiek
Székeikből atyjoknak elébe, és senki sem is mert
Várni megérkeztére, de mind fölkeltek előtte.

'S ottan ő ugyan így székébe fölűle, de Héra
Tudta szüvét, látván vele mint közlötte tanácsit
Thétis az hólábú, deli lyánya a' tengeri vénnek,
'S mindjárt Zevs Kroniont megszólította szitokkal:
Véled melly isten, te csalárd, közlötte tanácsit?
Van neked, éntőlem távozván, kedved örökké
Rejtegetett dolgot végezned, sem soha nékem
Készen nem mondasz egy igét is, melly van eszödben.

Néki felelt azután a' földnek is, égnek is atyja:
Héra, te hogy nékem minden szándékimat értsed
Azt ne reméld, mert lenne nehéz neked is, noha nőm vagy,
És ha mit illendő lesz tudnod, senki bizonynyal
Isten sem fogja azt hamarább megtudni sem ember.
Ámde miket külön égiektől végezni akarandok,
Egyenként azokat te ne kérdezzed, 's ne feszengesd.

Néki felelt azután fennséges nagyszemü Héra:
Rettenetes Kronides, melly mondás jöve ki szádbol?
'S semmit elébb épen nem kérdék 's nem feszegettem,
'S nagy bátran tanakodj' ha miket fog szíved akarni,
Most pedig elmémben félek, hogy elváltata téged
Thétis az hólábú, deli lyánya a' tengeri vénnek,
Mert, eljöve korán, melléd ült, 's térded' ölelte,

'S nékie kérését, vélem, megadád, hogy Achillevst
Tisztelnéd, 's hoznál görögökre halált az hajóknál.

'S felleggyüjtő Zevs így szól vala néki felelvén:
Jámbor szüntelenül gyanakodvád nézesz utánam,
Semmire azért még is nem fogsz te mehetni, 's szüvemtöl
Inkább messze leszesz, 's leszen az rád nézve keservesb.
És ha ez úgy vagyon is, én azt úgy lennie ohajtom.
Most pedig űlj hallgatva, 's tanulj engedni szavamnak,
Oltalmat ne talán egy isten is adni ne tudjon
Jöve közelb, ha reád karjaim' hatalommal eresztem.

Mond, 's megfélemedett fennséges nagyszemü Héra,
És hallgatva megült mélyen keseredve szüvében,
Felnyögtek Zevs' sátoriban az olümpi lakók is,
'S erre Hephaistos a' művész így kezde beszélni,
Kedves anyája a' min megörüljön, szépkeblü Héra:
Vajmi veszélyes eset leszen az, 's már türni sem illő,
Hogy ti halandók' kedvéért visszongtok ezenkép',
'S lármát égiek közt indíttok, 's semmi gyönyört már
Nem szerez a' kívánt lakadalm, mert győze gonoszság.
És én intem anyámat ugyan bár tudja magától,
Járjon kedvvel atyám Kroniões környül, nehogy ismét
Szitkot szórjon atyám, 's lakozásunk' öszvezavarja,
Mert ha akaránd, mindent az olümposi menydörögő Zevs
Feldönt székeiből, mivel ő hatalomban előláll;
Ámde te csenditsd őt kérlelvén nyájas igékkel,
'S engesztelve leszen tüstént a' mennyei hozzánk.
Így mondá vala 's fölkelvén a' kétfülü kelyhet
Kedves anyája' kezébe tevé, 's így szóla feléje:

Tűrjed anyám, 's szenvedjed el ezt, noha búban epedve,
Hogy ne legyen szükség vereséged' látni szemeimmel
Bár kedveltnek, 's nem vihetek, noha fájlalom, akkor

Oltalmat, mert állni nehéz az olümpinak ellent.
Máskor is engem' már segedelmet vinnem igyekszőt
Fogván lábaimat lehajít vala az égi küszöbről,
És az nap mindig vitetém, 's mikor a' nap elhúnya
Lemnosban lebukám 's szellem csak alig vala bennem.
'S lemnosi férfiak ott rám a' lebukottra vigyáztak.

Monda; mosolyga pedig istenné szépkeblü Héra
És mosolyogva fogá a' kelyhet magzatja' kezéből,
Ó pedig erre ügyesen minden más égi lakóknak
Tölt édes nektárt mervén a' serleg' öbléből,
'S végetlen nevetés támadt fel az égi seregben
Látván Hephaistost mint jár vala szolgálgatván.

És ezek így lakozának ugyan még nem lehanyatlott
A' nap, 's szivök hijányt nem láta egyforma ebédben,
Sem gyönyörű lantban, mellyet tartott vala Apollon,
'S músákban, kellő hanggal kik váltva daloltak.

Hogy pedig a' napnak súgárzó fénye hanyatlék,
Ók ugyan egyenként haza nyúgodalomra menének,
Melly helyen egyenként palotákat nagynevü sánta
Hephaistos gyakorolt kézzel nekik alkota rendben;
Zevs pedig, a' villámszóró, nyoszolyája felé ment,
Hol szunnyadni szokott, mikor édesen álom ered rá,
Ott feküdött fölhágva reá, 's vele szépkeblü Héra.

MÁSODIK ÉNEK.

'S a' több égi lakók és hadviselő lovaghősek
Nyugtak egész éjjel csak Zevstől fut vala az alvás,
Mert neki gondjai közt hánykódik szíve, Achilevst mint
Tisztelje, és hozzon görögökre halált a' hajóknál.
'S nékie lelkében e' szándék tetsze leginkább,
Hős Agamemnonnak gonosz álmot küldjön elébe,
'S azt megszólítván szárnyalló szókat imígy ejt:

Menj gonosz álom, eredj gályáihoz a' görögöknek
És Atrid Agamemnonnak teremébe leszállvád
Mindeneket nagy hüven lebeszélj, mint tartja parancsom:
Üstökös argosiak hogy fegyverkezzenek, intsd őt,
'S gyorsan mert népes várát megfogja ma venni
Trójának, mert nem vetekednek többet Olümpon
Istenek egymás közt, mivel őket végre meghajtá
Héra könyörgéssel; 's Trójára veszélyek erednek.

Így szólt, méne pediglen az álom, hogy érti parancsát,
'S hirtelen eljuta gyors gályáihoz a' görököknek,
'S ment Agamemnonra, őt pedig elszunnyadva találá
Termén, 's ambroziás álom vala ömölve körűlte.
'S álla fejéhez majd, Nélevs' szültjéhez hasonló,
Nestorhoz, más vének előtt kire néz Agamemnon.
Őtet hasonlítván, így szól vala az istenni álom:

Szunnyadsz harczviselő lovag Atrevs' gyermeke? nem kell
Bölcs embernek egész éjet szunnyadni keresztül,
A' kire bízattak népek 's vagyon annyira gondja,
Most pedig ím halljad, Zevsnek jövök angyala hozzad,
A' ki reád, távol lévén, gondot visel és szán.
Üstökös argosiak hogy fegyverkezzenek, intet,
'S gyorsan, mert népes várát megvenni fogod ma
Trójának, mert nem vetekednek többet Olümpon
Istenek egymás közt, mivel őket végre meghajtá
Héra könyörgéssel; 's Trójára veszélyek erednek
Zevstől, ámde te tartsd elmédben, 's el se feledjed
E' szavakat, mikoron felereszt a' kellemes álom.

Így mondvája elment, és ottan hagyta vala őtet
Gondolatot, melly végre nem ér, forralva keblében,
Mert hiszi, hogy Priamos' várát megvészi azon nap,
Értetlen! 's nem tudta a' mit Zevs tennie készült.
Mert vala szerzendő fájdalmakat is, zokogást is
Trójaiaknak 's a' danaoknak az ütközetekben.
'S fölkele az álombol, 's elömölt a' mennyei szózat,
Ült azután egyenest, föl is öltéje a' puha dolmányt
A' gyönyörűt, újat, azután rá vészi pálástját,
Fényes lábai alá majdan ékes sarukat fűz,
'S válla körűl felfüggeszté kardját az ezüstöst,
'S fölveszi pálczáját az ösit, mindenha megállót,
Azzal pánczélos görögök' gályáihoz indult.

'S már a' hajnal ugyan fölszállott a' nagy Olümpra,
Hirdetvén reggelt Zevsnek 's több égi lakóknak.
Ő pedig a' hangos szavu héroldokra parancsol,
Üstökös argosiak' seregét gyűlésre hogy hivják,
És hivták, 's nagy gyorsan azok fölgyűlnek azonnal.
'S a' bölcs vénekkel legelőszer is üle tanácsot

Nestori gályáján Pülosnemzette királynak,
'S őket fölgyüjtvén okosan intézi tanácsát:

Kedvesim halljátok, jött álmomban isteni látás
Ambroziás éjjel, 's Nestorral volt vala egészlen
Arczra és nagyságra és termetre egyforma leginkább.
'S állá fejemhez majd, 's hozzám így szól vala mondván.
Szunnyadsz harczviselő lovag Atrevs' gyermeke? nem kell
Böles embernek egész éjet szunnyadni keresztül,
A' kire bizattak népek, 's vagyon annyira gondja.
Most pedig ím halljad: Zevsnek jövök angyala hozzád,
A' ki reád, távol lévén, gondot visel és szán,
Üstökös argosiak hogy fegyverkezzenek intet,
'S gyorsan mert népes várát megvenni fogod ma
Trójának, mert nem vetekednek többet Olümpon
Istenek egymás közt, mivel őket végre meghajtá
Héra könyörgéssel, 's Trójára veszélyek erednek
Zevstől, ámde te tartsd elmédben. És hogy imígy szolt
Elmene szárnyalván, 's engem föléreszt vala az álom.
Rajta tehát ha görög fiakat fegyverbe tehetnők,
'S én próbálom elébb szóval, meddigre szabad lesz,
'S görbe hajóikkal gyorsan haza futniok intem,
Tartóztassátok ti meg erre 's amarra szavakkal.

Ő ugyan így szólván lebocsátkozik, erre fölállott
Nestor, ki fövenyes Pülosnak volt fejedelme,
Nékiek a' ki okosan elkezde beszélnie mondván:
Kedvesim argosiak' vezetőik 's gondviselőik
E' látást görögök közzül más hogy ha beszélné
Azt neki nem hinnők 's fognók ítélni hazugnak,
'S most az látta ki elől seregekben lenni dücsekszik,
Rajta tehát, ha görög fiakat fegyverbe tehetnők.

Ő ugyan így mondvája tanácsbol kezde kimenni,
'S fölkeltek 's fogadák miket a' nép' őre beszélett
Kardviselő fejedelmek 's a' nép erre kizúdúlt,
És valamint ha rakásra tolúlt méh' rajjai jőnek
Szüntelen új számban érkezvén öblös üregből,
'S a' kikelet' violái körül röppenve gerézdként
Erre röpűlnek ezek vigan és mások amarra:
Így jöttek most a' gályáktól és teremekből
A' mély partok előtt imezeknek rajjai sorban
Sergenként gyűlésre, 's közöttök gerjedez a' hír
Menni tüzelgetvén őket, 's ezek öszvetolúltak
És zajog a' gyűlés, rengett a' föld is alattok
Űlvén a' népek, 's lőn lárma, 's kilencz héroldok
Ordítván őket csendítgetik, hogy ha zajoktol
Megszünnének Zevstáplálta királyokat hallván.
Bajjal elült a' nép, 's székeikben csendbe' maradtak
Szünve kiáltástol, föl is álla király Agamemnon
Tartva botot, mellyet Héphestos szerze csinálván,
És Héphestos ugyan ada Zevs Kronion fejedelmnek,
'S majdan Zevs Kronion azt Argosölőnek ajánlá,
'S Herméjas fejedelm lovagló Pélopsnak adotta,
És Pélops ismét adá Atrevsnek népek' urának,
'S Atrevs hagyta midőn megholt soknyáju Thüestre,
'S végre Thüest Agamemnonnak hordozni hagyája
Sok szigeteknek egész Argossal hogy adna parancsot,
'S erre nehézkedvén szárnyalló szókat imígy ejt:

Kedvesim, hős danaok, bátor szolgái Aresnek!
Engem Zevs Kronides terhes kínokba merített,
A' kegyetlen, ki elébb biztatvája inte javallást,
Ilion' erős várát földulva hogy érek honomba.
'S íme gonosz fortélyt gondolt, 's Argosba parancsol
Dücstelenül térnem, mikoron sok népem elhullott.
Így fog ez hát kegyetlen Zevsnek már lennie kedves,

Számos váraknak koronáját porba ki dönte,
És döntendi ezután, mert néki hatalma temérdek.
Mert leszen ezt még a' maradéknak is hallani szégyen,
Ekként ennyi 's ilyen népét görögöknek hijába
Végrenemért harezot harczolnia 's küzdeni hadban
Kissebb számu sereggel, 's nem látszik sehol is vég.
'S bátor akarnánk is görögök mink 's trójok is együtt
Hűven kötve szövetséget mind számba vevődni,
'S Trója megolvasná valahány polgárai vagynak,
Mink görögök pediglen tizedekre fölosztva megállnánk,
'S trójaiak közzül kit kit bortölteni vennénk,
Sok tizedekre bizony nem fogna maradni pohárnok.
Annyira többeknek bizonyítom Achája' szülöttit
Trójaiaknál kik várban laknak, de segítők,
Kopjatörő hősek, jöttek vala számos helyekről,
'S ellenem állnak ezek nagy hatalmmal, 's bátor akarjam
Iliont a' népes várat megvívni, nem hagynak.
'S nagy Zevsnek már íme kilenez esztendei töltek,
'S rothad már a' gályafenék, 's köteléki bomolnak,
És kedves nejeink együtt csecsemő fiainkkal
Ülnek várva reánk otthon, a' munka pediglen
El nem végeztetve vagyon mellyért ide jöttünk.
Most nosza, mint mondom, mindnyájan szómra hajoljunk,
'S fussunk gályákkal szeretett földére honunknak,
Mert tágas Tróját nem fogjuk vívni meg immár.

Szól vala, 's fölbuzdúlt szivök kebelökben azoknak,
Mind az egész nép közt, kik előtt fortélya titok volt.
'S mozgott a' sokaság, mint nagy hullámi mozognak
Ikari tengernek mikor Evrossal Notos együtt
Zevs atyá' fellegiböl kirohanván öszvezavarja;
'S mint a' sűrü vetést Zephüros mozgatja, ha jövén
Rádől hirtelenül, 's végig zúg lenge kalászin.
Így mozgott mind e' sokaság, és lármazajogva

Zúdúlnak gályáikhoz, 's láboknak alóla
Kél a' por fölverve, 's az egy a' másikat inté
Fogni hajót és a' széles tengerre lehúzni,
Árkaikat megtisztíták, 's lármájok eget vert
Sietvén, 's kivonák a' polczot alóla hajóknak.

'S ekkor achájoknak véletlen lesz vala tértök.
Héra ha Palláshoz nem szólott volna beszéddel:
O jaj, pajzsrázó Zevsnek magzatja komoly szűz,
Így fognak haza hát szeretett földére honoknak
Futniok argosiak tengernek szélveszes hátán?
És Priamosnak imitt hagyják 's a' trójai népnek
Argosi szép Helenát, ki miatt sok achájok elhúlltak
Trójánál szeretett földétől messze honoknak?
Ámde te pánczélzott görögök' seregéhez eredj most
'S minden férfiakat tartóztass enyhe szavaiddal,
És tengerre ne hagyd evezős gályáikat húzni.

Szólt, 's nem mond ellent istenné kékszemü Athéna,
'S bérczeiről jön Olümposnak lerohanva miként nyil,
'S hirtelen eljuta gyors gályáihoz a' görögöknek,
Megleli majd Odüsevst, ki tanácsban Zevssel egyenlő,
Állvát, 's ő hozzá nem nyúlt, a' barna hajóhoz,
Mert neki szívét és lelkét elfogta keserve,
'S állva közel mellé megszólalt kékszemü Athéna:

Nagynemü Láertes' fia sokfortélyos Odüssevs,
Így fogtok szeretett honotok' földére tehát már
Futnotok a' jól bépadozott gályákba rohanván,
És Priamosnak imigy hagyjátok 's trójai népnek
Argosi szép Helenát, ki miatt sok achájok elhúlltak
Trójánál szeretett földétől messze honoknak?
Ámde te most görögök' seregéhez eredve ne késsél,

S minden férfiakat tartóztass enyhe szavaiddal,
És tengerre ne hagyd evezős gályáikat húzni.

Szólt, 's ez az istennő' zengő szózatjait érti,
'S indult futni 's lehányta leplét, és azt fölemelte
Hérold Evrübates őtet ki követte nyomában.
'S ő maga járulván Atrid Agamemnon' elébe
Elveszi pálczáját az ősit, mindenha megállót,
'S azzal pánczélos görögök' gályáihoz indult.
És ha királyra talált valahol 's főrendü személyre
Hozzá fordulván tartóztatja enyhe szavakkal:

Jámbor, gyáva gyanánt illetlen félni tenéked,
Sőt űlj el, több népeket is csendits le viszontag.
Mert jól nem tudod azt mi van Atridesnek eszében,
Most kisérti, de majd megbünteti Achája' szülöttit.
Mert nem mindnyájan figyelők, mit szóla tanácsban,
'S boszongvája talán gonoszat tesz Achája' szülöttin,
És bosszúja nehéz a' Zevstáplálta királynak,
'S tisztét isten adá, 's kedvelli őt gondviselő Zevs.

Hogy ha pedig látott 's lármázva találá közembert,
Azt pálczájával megüté 's dorgálta beszéddel:
Jámbor csendesen űlj 's más mondására figyelmezz',
A' ki különb nálad, te pediglen gyáva 's erőtlen
Sem soha gyülésben nem jöttél számba sem harczon.
És nem is űlünk itt kórmányon minden achájok,
Nem szül jót a' sokfejüség, egy légyen az első,
Egy fejedelm, fondor Krónos' magzatja kinek nyujt
Pálczát és törvényt, hogy mások uralva tekintsék.

Így igazitja vezérkedvén a' népet, az újra
Gyüléstenni rohan gályáktol és teremekből,

Zúgván, mint zajogó tenger' hullámai zúgnak
Mély part' elleniben, 's oczeánnak térvize harsong.

'S mások elültek ugyan 's székeikben csendbe maradtak,
Még egyedül Thersít szernélkül cserge szavával,
Csintalan és számos szavakat ki tanúla, királyok
Ellen hogy oktalanul 's illetlen vívjon azokkal,
Csak, hogy az árgosi nép rajtok nevetésre fakadjon.
'S Ílion alá szállott hősek' seregébe legundokb,
Kancsal volt, 's egy lábra hibás-, és vállai néki
Púposak és mellére vonók, kaponyája felülről
Éles volt, 's hajszálaival ritkán vala hintve.
'S leggyűlőletesebb Achilevsnek volt 's Odüsevsnek
A' kiket ingerlett; 's Agamemnont illeti most már
Élesen irditván mocskokkal, achájok azért rá
Szörnyen bosszongtak, 's haragos tűz forra keblökben.
Ő hát fennhangon Agamemnont szidja beszéddel.

Atrid, újra miért panaszolsz, 's minck érzed hiányát?
Érez tömi sátoridat, 's választott számtalan hölgyek
Vagynak sátoraid' beljén, neked a' kiket adtunk
Mink görögök legelől valamelly várost ha kivívánk.
Avvagy arany kell még, mit Trója' lovagjai közzül
Ilionbol valamellyk, fia' váltságára, kihozzon,
A' kit is én vezetek lánczon vagy más görög hozzád?
Vagy fiatalka leány, hogy véle szerelmbe vegyűlhess,
'S a' kit tennmagad eltartóztass? Ám de nem illik
Fő lévéd, bal sorsra utasítnod Achája' szülöttit.
O gyávák, szátyár achájai nők, nem Achívok
Térjünk gályákkal haza most, és hagyjuk emezt itt
Számos ajándékit megemészteni Trója' határin,
'S tudja meg hogyha segéd tőlünk jön e néki, vagy is nem?

És im' Achillevst is mostan, a' nála vitézb hőst,
Megsérté, maga mert elvévén birja jutalmát
Ám de nem űl méreg Pélid' kebelébe', de lassú,
Másként Atrid most legutólszor téssz vala szégyent.

Igy szólt, mocskolvája a' nép' őrjét Agamemnont
Thersit, és gyorsan jelenáll vala az isteni Odüssevs,
'S rá komoran nézvén hozzá dorgálva beszélett:

Thersit gondatlanfecsegő, noha nagyszavu szónok,
Szűnjél meg 's ne pörölj egyedül fejedelmeid ellen.
Mert hiszem én, nálad nincs rosszabb ember azok közt
Ilion alá valakik Atriddal jöttenek együtt.
A' fejedelmeket hát, ne beszélj, hordozva szavadban,
Szitkokat is ne borits rájok, haza térni se készűlj.
Mert nem is értjük még jól, mint fog ezen dolog esni,
Jól e vagy gonoszúl térünk meg Achája' szülötti?
Még is im' űlsz Atrid Agamemnon népek' urára
Szitkot szórva, miért őnéki nagyon sokat adtak
Hős danaok, te pedig lármázsz ingerlve mocsokkal.
Ámde ime megmondom 's leszen az telyesitve bizonynyal,
Hogyha megént lellek dühödésben, mint ime most is,
Bár soha vállai közt ne legyen feje többet Odüssnek,
Bár soha Telemakhos' atyjának senki ne hivjon,
Téged ha megfogván nem húzogatom le ruháid',
Lepled', 's a' dalmányt 's mellyek födezik be szemérmed',
'S tennmagadat sirvád a' gyors gályákhoz eresztlek,
Szörnyü csapásokkal vervén ki a' nép' seregéből.
Igy mond, 's pálczával hátát megüté vala 's vállait,
'S görbedezett Thersit, 's zápor köny omla szeméből,
És vérző kelevény támadt föl nékie hátán
A' nagy aranybottol, 's félre űl vala 's megfélemlett,
'S éktelenül nézvén nyögdelve törölgeti könyét,

'S többiek édesden, szomorúk bár, rajta nevettek,
És valaki így szólott másik' közelére tekintvén:

O, sok ezer dolgot jelesen vitt véghez Odüssevs,
Kezdve derék fortélyt 's rendelvéje a' hadi népet,
'S argosiak közt most legjobbat téve bizonynyal,
Megzabolázta hogy e' káromlót durva szaváért.
Újra megént őtet nem készti szilaj heve többé
Mocskothozó szókkal fölszállni királyok' elébe.

Így szólt a' sokaság, 's Odüsevs a' várakatontó
Fölkele tartva botot, 's mellette a' kékszemü Pallás
Héroldnak látszva a' népet csendűlni parancslá,
Együtt hogy görögök legelőlsők és legutolsók
Hallgatnák szavait 's vetnék is fontra tanácsát.
Nékiek a' ki okosan elkezde beszélnie mondván:

Atrides, téged fejedelm im akarna görög nép
Minden halandóknál undokbá tennie mostan,
'S nem telyesítik igéretöket neked a' mit igértek,
Lónevelő Árgosbol kisérvén téged ez helyre,
Ilion' erős várát földúlva hogy érnek honokba.
Mert mint gyönge pulyák, 's mint özvegy némberi búsan
Jajganak egymás közt óhajtván térni honokba.
Ámde nehéz az is, elkeseredten térni honába.
'S bár valaki egy hónap legyen is távozva nejétöl,
Bánkodva űl a' barna hajón ha azt messze határban
Téli vihar, 's zavaros tenger' hullámai tartják,
'S nékünk ime kilencz év forgott már el azólta
Itten míg lakozunk, nem haragszom azért hogy achájok
Bánatot érzenek a' gályáknál, ámde gyalázat
Itten várni soká 's üresen fordulni hazánkba.
Türjünk kedveseim, 's várjunk kis időre, hogy értsük
Kalchás ha minekünk igazat jóslott e, vagy is nem?
Mert jól tudjuk azont elménkben, mind ti tanúim

Vagytok, halált, a' sors kiket el nem nyomvala, hozván
Tegnap 's tegnapelőtt, mikoron Avlisba hajóink
Fölgyültek, Trójára veszélyt 's Priamosra vivéjek,
'S mink körül a' víznél szent oltárunknak előtte
Megtöttük telyes áldozatunk' az olümpi lakóknak
Szep platan' árnyában, honnan folya tiszta patakzat.
'S nagy jel tűne föl ott: Egy sárkány verhenyeg háttal
Rettenetes, 's mellyet Zevs önmaga külde világra,
Csúsza ki az oltárbol, 's platanushoz méne rohanván,
'S voltanak ott csirkéi verébnek, gyönge szülöttek,
Legmagasabb ágon lombjoknak alatta remegve.
Nyolczan 's kilenczed az anya a' melly szülte szülöttit,
És amaz ottan e' sipogókat evé vala szörnyen,
'S anyjok körberöpült szomorogva szerette szülöttin,
'S ezt is, az őrjöngőt, szárnyán megfogta ragadván,
És hogy imígy felfalta veréb' fiait, 's velek őtet,
Ekkor az istenség, ki elküldé, tette csudának
Mert fondor Krónos' fia változtatta sziklává,
Mink pedig állottunk bámulva minő dolog esnék.
Így jöve hát nékünk csuda látvány áldozatinkba.
'S Kalchás egyszeriben aztán mond zengve jövendőt:
Üstökös árgosiak mérett némúltatok így el?
Nékünk küldi emezen nagy látványt gondviselő Zevs,
E' késöt 's késöretelőt, 's dücse nem vesz el ennek
A' mint ez fölfalta veréb? fiait 's velek őtet,
Nyolczat 's kilenczed az anya a' melly szülte szülöttit:
Így mi kilencz évig viselünk majd harczokat ottan,
És tizeden rontunk az erős épületü várba.
'S ő ugyan így szólott, 's ezek ím telyesednek is immár.
Ám nosza; jólsaruzott görögök, mindöszve maradjunk
Itten, még Priamos' nagy várát megveszi népünk.

Monda, 's sikólta nagyon a' nép, 's zúgtak vala környül
Rettenetest a' hajók zajgó görögöknek alattok,

Istení Odüssevsnek készen dicsérve beszédét.
Nestor ezekre megint, a' tiszteletes lovag, igy szólt:

Haj szégyen, mert gyönge fiúk' módjára beszéltek
Kik hadi munkákat még nem forgatnak eszökben!
Szerződésink már 's eskeink hova tünnek előlünk?
Gondjai hőseknek 's szándékai semmibe hulltak,
'S bornál tett fogadás' 's kezadásink mikbe reménlénk,
Mert ím hasztalanul versengünk, 's semmifele útat
Nincsen erőnk, itten sok időt múlatva, találni.
Te pedig Atrid most meg nem rendűlve szüvedben,
Mint ezelőtt, görögök' seregét harczokra vezéreld,
'S hagyd azon egy 's kettőt sorvadnia, kik görögöktől
Félre tanácskoznak (de nem érnek czélra bizonynyal),
Térnénk mink hogy elébb haza, mint sem tudni lehetne
Csalfa e pajzsrázó Zevsnek megigérte, vagy is nem?
Mert mondom, Kronion minekünk hunyoríta javallást
Még az nap, mikoron gyors gályáikra fölhágtak
Árgosiak balsorssal halált Trójára vivéjek,
Jobbfele dördűlvén, kivánt jelt nyujtva minékünk.
Senki tehát addig ne siessen térni honába,
Mígnem mindenegy hál a' trójai nőknek ölökben
És Helena elszöktét 's könyeit megtorlani fogta.
'S hogyha ki szörnyűkép' akarand megtérni honába,
Nyúljon bár a' gyorsevezőjü barna hajóhoz,
Minden mások előtt hogy halál 's végnyúgalom érje.
Ámde, király, magad is gondoskodj', másra is hallgass,
Nem leszen a' mondás sükeretlen, mellyet ereszt szám,
Válaszd hőseidet nemzetre 's szakaszra Agamemnon
Hogy nemzet nemnek, szakasz álljon védre szakasznak;
'S igy ha teszesz mostan, 's engednek néked achájok,
Tudni fogod ki legyen fővek közt gyáva, ki nép közt,
És ki vitéz, mert igy fognak harczolni magokban;

'S tudni, ha sors ellenkezik e földulnod ezen várt,
Vagy puha férfiaknak járatlanságok a' harczban.

Néki felelvén így szólonga király Agamemnon:
O, te tanácsban, öreg, fölmúlod Achája' szülöttit,
És bár Zevs atya, meg Pallás, meg Phoibos Apollon!
Nékem achájok közt illyen tíz lenne tanácslóm,
Így csak hamar Priamos' fejedelmnek vára lerogynék
Minn' kezeink által kivivatva és földre borúlva,
Ámde nekem Zevs a' pajzsrázó szerze keservet,
Hasztalanúl engem ki viszályra 's pörökre vezérel,
Most is im én 's Achilevs vetekedtünk, lyánynak okáért,
Ellen igékkel, 's én jövék legelőszer haragra:
És ha kedég együtt végzünk, nem lészen azontúl
Trójának maradása gonosztol, semmi bizonynyal.
Menjetek enni tehát mostan hogy harczra kiszálljunk,
Mindenegy a' dárdát köszörűlje és végye le pajzsát,
'S mindenegy adjon elég eledelt gyorslábu lovaknak,
'S minden nézve körűl szekerét gondoljon a' harczra.
Így hogy egész nap alatt bús ütközetekbe forogjunk,
Mert pihenés majdan nem lészen, semmi bizonynyal,
Mig nem az éj jövén elválasztandja tüzünket.
'S izzadnak minden mell környűl szíjai majdan
Hősfedező pajzsnak, 's a' kopján lankadoz a' kar:
'S izzad mindennek lova szépsimaságu szekérben,
És ha kit én külön a' harcztol veszek észre maradni
Görbe hajók mellett akarót, nem lészen azontúl
Néki lehetséges madaraktol futni 's ebektöl.

Monda, 's sikolta nagyon az árgosi nép: valamint hab
Fölnyúlt martok alatt, mikoron mozgatja sebes szél
Ellenszikla felé, mellyet nem hágy el a' hullám
Bár melly szél zuhog is, mikor innen támad 's amonnan.
'S fölkelvén kirohant, széllyel szóratva hajók közt
'S füstöltek teremeik mellett és öttek ebédet.

'S más másnak nyujtja áldozatát menny' isteni közzül,
Esdekvén a' halált kikerülni, 's veszélyit Aresnek,
Tulkot ajánla kedég hősek' fejedelme Agamemnon
Hizottat 's ötödévüt fennhéjzó Kronionnak.
És elhivá tisztes véneit az achái seregnek,
Nestort elsőben és Ídomenevs fejedelmet,
Majd azután a' két Ajás 's Tűdevs' fia voltak,
És Odüsevs hatodik, ki tanácsban Zevssel egyenlő,
Önkényt jöve kedég harczokra serény Meneláos
Mert jól tudta felét melly bánat epeszti szüvében.
'S tulkot körbe fogák, a' liszteket is fölemelték,
'S erre könyörgvén így szólonga király Agamemnon:

Zevs te dücső, te magas, villángzó, menybeborító,
Nap le ne menjen előbb, se ne szálljon földre sötétség,
Míg nem döntendem palotáját földre Priamnak,
A' tüzben lobogót, 's kapuit vad lángba boritom,
És kebelén széllyel tépendem a' hectori pánczélt
Fegyverem' élével; 's környül sok társai porba
Arczczal omolván a' földet fogaikkal harapják.

Így szólt, 's még mostan meg nem hallgatta Kronion,
Áldozatát ugyan elfogadá de nevelte baját is.
'S hogy már esdektek 's a' liszteket is levetették,
Hátravonák legelébb, megmetszék és letarolták,
És czombjait kiszelék 's környül hájjal beboríták
Kétszeresen gyűrvén 's rájok nyers húsokat hordtak,
És ezeket leveletlen hasábfáknál sütögették,
Majd a' béleket átszurván a' lángra tevék fel,
És hogy elégtenek a' czombok 's a' béleket izlék
Akkor elaprózták a' többit 's nyársra vonájak.
'S megsütték jelesen és mindegymásra lehúzták.
És hogy szüntenek a' művtöl 's szerzettek ebédet,
Őttek, 's szivök hijányt nem láta egyforma ebédben,

És hogy az éhség és szomjúság végre lecsendült,
Szólani Nestor ezekre a' tiszteletes lovag, így kezd
Átridesz te dücső, hősek' fejedelme, Agamemnon
Itt az időt ne veszítsük el így 's ne sokára halaszszuk
A' dolgot mellyet most isten adott kezeinkbe.
Ám nosza héroldink rézzelpánczélos achájok'
Táborokat gyüjtvén hivják a' barna hajókhoz
Mük pediglen járjunk a' széles achái hadak közt
Torlottan, hamarább hogy imigy kezdhessük a' harczot.

Szólt, 's nem mond ellent hősek' fejedelme Agamemnon,
'S hirtelen az hangosszavu héroldokra parancsol
Üstökös árgosiak' seregét ütközni hogy hivják,
És hivták, 's nagy gyorsan azok fölgyültek azonnal.
'S Atréjon környül a' Zevstáplálta királyok
Siettek rendet szabván, 's a' kékszemü Athéna,
Tartva paizst becseset, agghatlant 's el nem enyészőt,
Mellyröl tiszta arany rojtok függnek vala százan,
Mind gyönyörün szőttek, 's száz tulkot mindenik ére;
Vélek az árgosi nép' seregén járdalla keresztül
Menni tüzelgetvén, 's szüvöket felbújtja keblökben
Egyenként szünetlen hogy harczra 's hadakra hevüljön,
'S nékik a' harcz tüstént édesb lőn mint haza térni
Öblös hajóikkal szeretett földére honoknak.

'S mint az emésztő tűz beboritja a' végtelen erdőt
Hegynek bércze felett, 's a' fény messzére kilátszik:
Így ezek érkezvén, a' fényelömölte rezekröl
Súgárzó ragyogás szállott levegőn föl az égre.

'S mint mikoron röpeső madarak' sok rajjai jövén
Lúdak vagy darvak, vagy is hajlékonynyaku hattyúk
Asia' pázsitjára Kaüstrios' habjai mellett,

Erre 's amarra röpülgetnek, 's csattogva, zsibongván
Szárnyaikkal, szállongnak alá, 's a' pázsit is harsog:
Így most e' sokaság gályáktól és teremekből
Omla Skamandernek mezejére ki, zúga pediglen
Rettenetest a' föld magok' és lovaiknak alattok.
'S összetolúltanak a' fűlepte skamandri virányon
Számtalanok, mint mennyi virág 's lomb nő kikeletkor.

És valamint torlott bogarak' sok rajjai, mellyek
Pásztori kolnának környében szerte bolyongnak
A' kikelet' napján, mikoron téj habzik edényben:
Üstökös árgosiak annyin szálltak ki mezőben
Ellene Trójának, földiglen rontani készek.

'S mint nyájpásztorok el tudják választani könnyen
Kecskék' nyájaikat, legelőn mikor összevegyültek:
Így szedték mostan hadi rendekbe erre 's amarra
Hadnagyok ím ezeket, 's köztök fejedelm Agamemnon
Fenndörögő Zevshez homlokra és szemre hasonló,
Övre meg Áreshez, 's mellére Poseidaonhoz.

Mint tulok a' csordán legszebb mindennek előtte,
A' bika, 's több tulkoknak is ő seregökbe kitetszik:
Zevs is ezenképen sokakon Atridot ama' nap
Tette kitetszővé, 's jelesebbnek minden höseknél.

Szóljatok o musák, kik birtok olümpi lakokkal,
Istennék vagytok, 's jelenálltok 's tudva tünéktek
Minden, 's mük csupa hirt hallunk, 's nincs semmi tudásunk.
Árgosi népnek melly vezetői 's vezéri valának?
'S a' sokaságot nem számlálnám, meg se nevezném,
Nem, bátor tíz száj tíz nyelvvel szólna belőlem,
'S hangom alélhatlan, 's ércz szivem lenne keblemben,

Lyányai pajzsrázó Zevsnek, az olümposi músák
Hogy ha nem említnék, kik jöttenek Ilion ellen.
Már az hajónagyokat számítom minden hajókkal.

HAJÓKNAK RENDJÓK AVVAGY BOIOTIA.

Péneleos bojótok előtt és Léitos álltak
Arkesiláos is és Prothoénor is Klonios is.
'S kik Hüriát lakozák, 's sziklás Avlisnak határit
'S Skhojnost Skólost és a' sokbérczü Eteónost,
Thespeját 's Gráját 's Mükalessos' tágas határit,
'S kik Harmát lakozák és Ílesionnal Erüthrát,
'S kik birták Eleont, és Hülát meg Peteont is,
Ókaleát, Medeont, az erősépületü várost,
Kópát 's Eutréist — .. — .. — . . . . .
'S kik Koronéát meg a' fütermő Haliártost,
'S kik Platája körül 's kik Glissasban lakozának,
És Hüpothébában az erősépületü várban,
A' Pesidonnak szent Onkhestos' szép ligetén is,
'S kik lakozák bortermő Arnét, kik újra Midéát,
'S Nissát a' jeleset, és Anthédont az utolsót.
Ötven hajóval jöttek ezek, 's mindegyik hajóba
Bojótok közzül százhúszan hágtanak ifjak.

Kik pedig Asplédont lakták volt Orkhomenossal,
Askalafos vezeté meg Jalmen magzati Aresnek
Szült kiket Astüokhe — . . — . . . . .
— . . . . . .
— . . . . . .
Harmincz öblös hajók jőnek vala sorban ezekkel.

'S a' phokéok előtt Skhedios meg Epistrophos álltak
Magzati Iphitosnak — . . — . . — . . . . .
Kik birták Kyparisst, 's sziklás Pythonnak határit,
'S Krissát a' jeleset, meg Davlist és Panopéát,

— . . . . . .
— . . . . . .
— . . . . . .
'S őket együtt negyven barnálló gálya követte.
— . . . . . .
'S bojótok mellett bal kézfele fegyverkeztek.

— . . . . . .
— . . . . . .
— . . . . . .
— . . . . . .
'S Kynost kik lakozák, Opoest is, Kalliarost is
— . . . . . .
— . . . . . .
— . . . . . .
Lokroknak, kik túl laknak vala szent Evbóján.

És Evbóját kik bírák vala, bátor abások,
'S Khalkist 's Eiretriát, és a' bortermő Istiáját,
'S tengeri Kérinthost, 's Diosnak fellegi várát,
— . . . . . .
— . . . . . .
— . . . . . .
— . . . . . .
— . . . . . .
Ellenség' kebelén a' pánczélt verni keresztül.
'S őtet együtt negyven barnálló gálya követte.
Kik meg Athént bírták az erősépületü várost
— .. — .. — .. — .. — .. kit hajdan Athéna,
Zevsnek lyánya nevelt (szülé meg az életadó föld)
— . . . . . .

HARMADIK ÉNEK.

'S rendbe hogy állt mind a' két fel vezetőivel egyben,
Trójok elindultak zúgva és kiabálva madárként,
Zúgások valamint történ darvaknak az égen,
Mellyek futván a' telet és a' fellegi záport,
Okeanos' hullámi felett ők zúgva röpülnek.
Pygmai férjfiaknak vívén veszedelmet halállal,
És ök a' levegőn imigyen gonosz harczokat hoznak.
Csenddel méne kedég a' bátor achájai hősnép
Kölcsönösen égvén egymásnak vinni segédet.

És valamint ha Notos ködöt önt bérczére hegyeknek,
Pásztor előtt szomorút, tolvajnak jobbat az éjnél
'S addig lát ember követ a' meddigre hajíthat:
Így ezek érkezvén láboknak alóla kavargó
Por kele föl, 's a' tért nagy hirtelen általhaladták.

'S hogy közeledtek már egymásnak igy ellene jöven
Trójok előrendjökben Alexandros vala az ékes,
Párdtakarót vállain és görbűlt íveket hordván
'S szablyát, ő meg két érczből veretett hegyü lánesát
Villogatott, 's az árgosi nép' minden legerősbjét,
Ellene hogy kegyetlen harczban tusakodjanak, hívá.

'S vőtet hogy észbe vevé csatakedvellő Menelaos
Lépdelvén nagyokat jőni a' sokaságnak előtte,

Mint megörült nagy testre midőn bukkant az oroszlány
Lelvén vagy gyönyörű szarvast vagy is erdei kecskét
Éhezvén, 's fölfalja mohón, ám jóllehet őtet
Üldözik is gyorslábu kutyák 's fiatalka vadászok:
Így megörült Meneláos Alexandrost hogy az ékest
Látta szemével, mert hiszi bosszút rajta fog állni,
'S fegyveresen mindjárt szekeréből földre leúgrott.

'S vőtet hogy észbe vevé Paris a' széparczu kitünni
A' csatarendek előtt, e' látás átveri szivét
'S társainak seregökbe vonúl a' halált kikerülvén.

'S mint ha ki szemlélvén kígyót, futa visszaszökellve
Bércz' ligetin, 's tagjait remegés szaladozta keresztül,
'S hátra vonódott el, 's halványszin fogta be képét:
Most is imígy csúszott dölfös trójoknak hadába
Ékes Alexandros Atrevsnek félve szülöttét:

'S őt Hector látvája szidá sok mocskos igével:
Rosz Paris, arczra derék, asszonydühü, csalfabeszédü,
És születetlen bár volnád vagy nőtlen elhalnál,
Azt bizony óhajtnám 's sokkal jobb lenne tenéked,
Mások előtt mint igy szégyentárgy lenni 's gyalázat.
Üstökös árgosiak mostan bizonyára kaczagnak
Lenni derék védnek gondolván, mert neked ékes
Arczod van, de szüvedben tűz sem semmi erő nincs.
És illyen lévéd a' tengerjárta hajóban
Tengeren átszállván, társaidat gyűjtve rakásra,
Külföld' emberivel vegyes, a' szép hölgyet elhoztad
Messzehatárokrol, menyőket sok bajnok höseknek,
Kárul atyádnak 's a' várnak 's a' népnek egészen,
Elleneinknek meg kedvül, 's mocskul te magadnak.
Várni be nem köllött csatakedvellő Meneláost?
Tudnád milly ember deli nőjét birod honodban.

Nem használ neked ám cziterád 's Aphrodít' adományi,
Sem hajad és arczád ha midőn a' porba vegyűlendsz.
Ámde nagyon félénk e' nép; öltesz vala másként
Kődalmányt e' sok gonoszért a' mellyet okoztál.

Néki viszont így szóla vala Alexander az ékes:
Hector minthogy igaz mocskod 's nincs ellene igaznak,
Mert teneked, mint bárd, hajthatlan szíved örökké,
Melly áthatja a' fát a' férfi' kezében, ha művel
Gályafalat kihasít, 's nehezíti a' férjfi' csapását:
Így lakozik meg nem rendűlő elme kebledben.
— . . . . . .
— . . . . . .
Mellyeket ők adnak —.. — .. — . . . . .
Most ha pediglen akarsz harczolnom meg hadakoznom,
Üljenek el több trójok ugyan, meg minden achájok,
'S engemet a' közepen 's csatakedvellő Menelaost
— . . . . . .
És ha ki közzűlünk fog győzni 'és lészen hatalmasb
Vévén a' kincset meg az asszonyt térjen honába.
És ti — .. — .. — .. — ... — .. — . . . .
Lakjatok az holdas Trójában, — .. — ...
Lónevelő — .. — .. — .. — .. — . . . . .

Szóla, 's nagyon megörült Hector hallvája beszédét
— . . . . . .
Dárdáját közepén fogván el is ültek azonnal,
'S üstökös árgosiak sűrűven rája nyilaztak,
'S kopjákkal czélozva felé meg kővel hajíták,
Ámde kiálta nagyot hősek' fejedelme Agamemnon:

Szünjetek árgosiak — .. — .. — . . . . .
— . . . . . .
Egyszerében — .. — .. — . . . . . .

Halljátok tőlem trójok 's pánczélos achájok . . . .
— . . . . . .
— . . . . . .
Fegyver szépen termékeny földre letenni
Ő pedig a' közepen 's csatakedvellő Meneláos
— . . . . . .
És ha ki közzűlök fog győzni és lészen hatalmasb
— . . . . . .
— . . . . . .

VITÉZI ÉNEKEK,

mellyek a' karvas mellett énekeltetnek.

I.

Kedves isten, melly nagy csuda
Midőn híres serb fejedelm Lázár
Küldé vejét Obility Milost
A' latinokhoz szedni adókat.
A' latinusok szépen elfogadták őt!
És uri vendégséggel megvendégelték,
És vezetik őt a' fejér templom' elejébe,
A' fejér szent Demeter' temploma elejébe
És dicsekednek a' latinusi urak:
Nézd, látod e Milos vezér
Látod a' mi szent Demeter templomunkat
Mihejen és melly nagy,
Tinéktek nincsenek illy templomitok.

Milos erre nekik felel:
Ti okosak vagytok latin uralmék,
Okosak vagytok, de bolondul következtettek.
Ha ti látnátok a' mi monostorinkat
A' mi hires királyinknak pium legatumaikat
Millyenek és melly nagyok,
Ha látnátok a' studenitzai monostort,
Nem messze a' novi pazártol,
Látnátok szent György' oszlopait
A' régi Dezsék' palotájok mellett,
Simenon király' pium legatumait,
Ha látnátok nem látott csudát
Fejér Hilendárt a' szent hegy' közepében,
Pium legatumát szent Szabbának,
És az ő atyjáját Simeonét.
Ha látnátok Zsiczát a' Moráva' vizénél
És Iberisnél Caranovcza felett
És Szapottyánt a' Raska' forrásánál,
Pium legatumát szent Istvánnak
Először koronázott ráczkirálynak,
Ha látnátok a' nagy Poprátyot
Zwornik felett Streesa' forrásánál
A' kopasz Borogos hegy alatt,
Pium legátumát Vulkán zsupánnak,
Ha látnátok a' magos Decsánt
A' Fejérvárnál Prizlem mellett,
Legatumát decsáni királynak,
Ha látnátok a' legfejérebb Racsát
Szokol mellett a' Drina vize' mentében,
Ha látnátok a' szép Tronost
Lomnicza mellett a' Tronos' vizénél,
Pium legatumát Jogovity testvéreknek,
Ha látnátok a' hires Ravaniczát
Dreszavába Paratyin alatt

A' Ravanicza' hideg folyójánál,
Pium legatumát a' mi urunknak
Hires Lázár fejedelem urnak,
És a' többi serbus klastromokat
Ha látnátok és csudálnátok
Millyenek és melly nagyok,
Mi ahhoz képest a' ti szent Demeter templomtok.
Én ezt nektek mindjárt keresztül hajtom
Pedig csak kezemből a' nehéz buzgánynyal.
De ezt a' latinok nem hivék,
Hanem Milossal ők felfogadtak
Ezer sárga arányban.
Felfogja Milos a' nehéz buzogányt
És feltürköli a' fejér kézelőjét,
És imádkozik az igaz istennek:
Engedj meg isten, és fejér templom,
Hogy egyszer rajtad keresztül vethessek,
Nem tereád, hanem rajtad keresztül.
Aztán felsújta a' talluképen könnyü buzogánynyal,
A' buzogány elrejtőzött a' felhőkben.
Egyek azt mondták: keresztül hajtotta,
Mások mondják: nem hajtotta,
Harmadikok mondják: és igen magosan.
Mikor visszakerült a' tollsebes buzogány
Felülröl a' fejér templomnak, a' felhőkböl,
Ő beütött a' bánusi palotákon
És eltördelte a' Szercsali' balconjait;
És ott megölé a' Bánus' két fiait,
És egy tengeri generalist.
Midőn a' latinok ezen csudát látnák,
Megfogták Milos vezért,
Tömlöczbe tették a' fenekére.

Gyakran Milos ablakból nézgél,
Nem sajdíthatna e meg valakit;
De meglátá Kosztát a' czigányt,
És őtet istenben testvérévé fogadta.
Istenben testvérem, Koszta czigány,
Íme neked három sárga arany,
Hozz nekem egy levél papirost,
Egy levél fejér, iratlan papirost.
Ezt Koszta az istenért felvállalta.
És az ő kérését telyesítette.
Akkor Milos apró levelet íra
Az ő ipájának serbus fejedelm Lázárnak,
Nem irja, a' mivel levél iratik,
Hanem irja vérrel az ábrázatjából:
A' levélben néki tudtára adja,
Mint tették őtet a' latinok
Igazságtalanul fenekére tömlöcznek.

Midőn Lázárhoz apró levél ére,
Azt nézi, mást aprót ir,
És küldi a' latinus uraknak,
A' könyvben így beszél nékik:
Halljátok latinus uraimék,
Bocsássátok el az én vőmet Milost,
Adjátok meg néki a' szokott adókat
És a' fogadás' ezer aranyait.
Ha pedig mindjárt nem bocsátjátok,
Az én hitem úgy segéljen engem,
Ellenetek viszem a' serbusokat és magyarokat,
És az egész földeteket elpusztitom,
Meghóditom és tüzzel felégetem.
Midőn latinusok a' könyvet áttanulták,
Nyakra főre elbocsáták Milost,

Megadták néki a' szokott adókat,
És a' fogadás' ezer aranyait.

II.

Elrepült egy pár fekete holló,
Véres orrúak a' szemekig,
Véres lábuak a' térdekig,
Elrepültek a' török szélekről,
Missárol, térséges mezőről,
Elrepültek hires Bosznián keresztül,
Egészlen messze a' száraz Krajnyára,
És leestek fejér palotáira
Névvel Kulin kapitánynak.
De intett rájok a' Kulin' kedvese
Jobb kezével és aranyos kendőjével,
De egy sem akart elrepülni.
Akkor szóla Kulinnak kedvese:
Isten hozott két fekete holló,
Hová valók vagytok, és melly földről?
Nem jöttök e Serbia' széleiről,
Missából, térséges mezőről,
Nem láttátok e én uramat,
Kulin kapitány urat,
Meghódította e hamar már a' serbusokat,
'S egész földeket tulajdonává tette e;
Ejtett sok rabokat rabságra,
És nagy prédákat nyert e,
Eljön e hamar fejér palotájába,
'S hoz e ifju rabnékat,
Mind szép serbusi leányokat,
Hogy gyermekeimet a' palotában hintázzák,

És szolgáljanak a' fejér paloták körül:
Hajt e nekem elegendő
Szép mácsvai teheneket,
És nagy támnai fejér teheneket?

Midőn ezt hallá a' két fekete holló,
Egyik károg, másik beszéli:
Héj istenemre, Kulin asszonyom,
Mink tegnap a' serbiai szélekről jöttünk,
Missárol, a' térséges mezőről
Örömest hoznánk jó hireket,
De szükség igazán beszélni,
Láttuk a' te uradat
Kulin kapitány urat.
Ő tegnap attaquot csinált
Hogy szétverje a' serbusokat a' Missáron,
És keresztül mehessen Belgrád várnak;
De őt a' szerencse megcsalta,
Mert őt a' serbusok bevárták
És egész hadát szétűzték,
És ő is, neked a' vitéz, elesett
Az ő kedves sógorával,
Sógorával Mekmet kapitánynyal,
A' Zwornikbol Fejérvárbol valóval,
A' ki volt jobb szárnya
Egész Boszniának és az ő széleinek.
És mi vájtuk ki az ő szemeiket,
És az ő véreikkel megittasodtunk.
Többé neked nem fog eljőni palotához,
Sem hozni ifjú rabnékat,
Sem hajtani prédákat Serbiából.
Éles kardját a' te uradnak,
A' millyen egész Boszniában nincs,
És többi öltözetét 's fegyvereit

Hozták volt a' szolgák,
Hogy elhozzák a' fejér palotába,
De a' serbusok őket utolérték
Kitogban, és mind elrablották.
És ime mostan az éles kard
Milosnál pozerszki vezérnél vagyon,
És szebben nem illene hozzá
Mint ha érette lett volna készítve.

Mikor ezt hallá Kulin' kedvese
Leveté kézkötőjét jobb kezéről,
És tépi az ő aranyos haját
És jajgat fejér torkából:
Kara György soha se vigadj,
És Kitog soha se zöldülj,
Mért vesztetted el az én uramat
És a' többi boszniai vitézeket,
Millyeket Bosznia soha sem fog szülni.

PERÉNYIEK.

SZOMORUJÁTÉK' TÖREDÉKE

Péczel. Novemb. 1826.

I.

Lőrinez, egyedül.

Szív, mit mozogsz igy? Csak merészeké
Volt a' szerencse mindig. Nem hiszem,
Hogy a' bezárt nő vad férjét szeresse;
Pedig szerelmet óhajt a' kebel;
'S szokott helyén ha nem találhat azt,
Miért ne várjon egy karral tovább?
És én ne lennék érdemes reája?
Nem egy szemöldök intett már nekem;
E' barna fürtön 's délczeg termeten
Elandaloghat egy pár kék szemecske.
Legény, legény, de vigyázz! Nem tudod
Perényiben melly féltés' pokla dúl?
Mit? hát legelső volnék én, kinek
Egy vég szökellés egy nyakban került?
Nincs ördög úgy is, kettőt a' ki törjön.
'S Perényinek tán érczből van nyaka?
'S egynek ha veszni kell, nem veszhet ő is?
Az asszony? — O nincs asszony e' világon,
Ki győzedelmét, bár szinlett harag
Ül a' redőzött kis homlok felett
Becsben ne tudná még is tartani!

Róza, keresztül menve.

Lőrinez.

Egy szóra lyányka!

Róza.

Jó reggelt, Deák!
Hát már is itthon?

Lőrincz.

Már is? Még talán
A' fészek itten nem várt a' madárra?

Róza.

Úgy gondolám!

Lőrincz.

O lyányi tettetés!
Leskődve nézünk a' kárpit megöl,
Lovag ha nyargal udvarunk alatt,
Benn kótog a' szív, kinn pirúl az orcza,
De tudni azt másnak nem kell.

Róza.

Való!
Leskődve nézni még nekünk lehet,
Nekünk lehet leskődve nézni még.

Lőrincz.

Tán, hogy Perényi zár alá teszen,
Hogy ablakot pecsétel a' mikor
Indul hazulrol? O a' szem gonosz!
Záron 's pecséten áthat a' tiétek.

Róza.

Csak gúnyolódjál; illik férfihoz,
Erőtlen asszonyt láb alá tapodni,
'S még csúfot űzni szenvedésiből.

Lőrincz.

Mit, szenvedés? Perényi tudja jól,
Rosztol megóvni mint kell benetek.
Viszás teremtvény a' nő; tartsd szelíden,

Asszony leszen fölötted, 's megvetend;
'S az érzekebelnek hű szerelmet ad. —
Jer kis piros, karomba!

Róza.

Menj, deák!

Lőrincz.

Menj? Menj? Ha még is nem tudnók felőled,
Hogy szíved ég, mint a' meggyúlt avar,
És a' mennyekző' puszta hangja csikland!

Róza.

Oh, mert igen!

Lőrincz.

'S nem?

Róza.

Kínos iskola
Kedvet nem ád.

Lőrincz.

Mit? hát olly kinos e,
Hogy itt Perényi' nője csendben ül?
Hogy lárma nem zúg a' parányi fülben?
Zajgó nemesség nem tolong körűlünk?
'S keblünk dagasztó táneczban nem piheg?
Ház'gondja nektek 's egy férj!

Róza.

Ugy vagyon,
De ház miként ez, és egy férj miként ez?
Száz klastrom inkább!

Lőrincz.

Csend van ottan is.

Róza.

Oh, voltam én a' szent falak között;
Szelíd magány él ott és nyúgalom;
Sok gond eloszlik, sok köny szikkad ott.
Itt nyugtalan csend, 's gyötrő félelemben
Foly el napunk, itt asszonyunk' szemén
Apadhatatlan búforrás patakzik.
Hijába minden áldozat nekünk,
Tűrés 's szelídség; a' féltés' dühe
Perényi' keblén olthatatlan ég,
'S a' szenvedő nő' szivén untalan
Sebet sebekre szaggat.

Lőrincz.

Istenemre!
Keservesen zeng szádbol a' panasz:
Mint a' mohácsi nap' bús éneke.
De mit? Volnék csak én nő, férjemet
Nem is szeretném féltés' lángja nélkül.
Szerelmes az, ki félt.

Róza.

Nem úgy! Gyanút
Nemes kebel csak kínosan visel;
És a' felett még bántást, zárt, tüzes
Fellobbanásnak szitkait, halálos
Félelmeket gyanúért! O, nem illy
Reményre nőtt fel Ország' szép leánya!

Lőrincz.

Hát nem tudod, hogy mennyben birtokot
Csak szenvedő nyér?

Róza.

Menj, kőszív! Veled
Nincsen szavam több.

Lőrincz.

Igy, igy barna lyány!
Kökényszemekhez jól áll a' harag.
'S te mégy? De lyányka hidd el, szánom én
A' könyet a' melly szép orczán ragyog;
Szánom Perényi' nőjét.

Róza.

Szánod e?
Csudálatos!

Lőrincz.

De mért épen?

Róza.

Talán
Más fűzte nékünk e' bilincseket?
A' szép kisasszonyt tán más kényszerité,
Hogy árva könnyel 's némán mint halott,
Perényi Gábor' jobbját elfogadja?

Lőrincz.

Nem értelek.

Róza.

Nem? Tettető! Mikor
Perényi Péter egy fiát töröknek
Zálogban adni kénytelen vala,
Ferenczet akkor nem te toltad el?
Ferencz idősb volt, 's jegyben asszonyunkkal
'S olly jó 's nemes! De más sohajtozott
A' már ellgért lyánykáért, gonosz
Tanácsát a' ki tudta, mint vegyen.

Lőrincz.

Még is sokat tud a' gyanú! Pedig
Ferencznek útja mit használt nekünk?

Miglen Ferencz élt, bár honán kivül,
Gábor reményt sem táplálhat vala.
Mi csillagokban olvasunk talán?
'S fékét kezünkben tartjuk a' jövőnek?

Róza.

Sokat tud a' bölcs; többet a' gonosz.
Elútazott volt, 's ah, halála' hirét
Gyorsan hozá meg a' gyászos követ.
Deák, mért halt meg ő?

Lőrincz.

Kérdezd az égtől.

Róza.

Lőrincz, 's ha meg fog egyszer majd felelni?

Lőrincz.

Úgy tőlem ismét nem kell kérdened.

Róza.

'S ha számba vészi majd a' könyeket,
Mellyek csorognak asszonyunk' szeméből?

Lőrincz.

Lyány, sziklaforrás a' ti könyetek,
Melly évszakonként szüntelen buzog,
Bár elborul, bár felderül az ég.

Róza.

Nagy a' különbség köny és köny között;
Harmat gyanánt hull 's szikkad soknak arczán.
Itt néma kínban ég a' bús szemen,
'S törülhetetlen vád lesz egykoron.

Lőrincz.

Törülhetetlen mondod? O leány,
Nézz e' kezekre, lásd ez újat itt,
Ezer könyűt ez el tud törleni,
Egy kis talizmán hogyha nyújt segédet.

Róza.

És e' talizmán?

Lőrincz.

Egy szó, a' minek
A' szív alatt kell visszazengeni,
Melly elfeledtet bántást, veszteséget,
Kebelt kebelhez olvaszt, 's csendesít
Könnyel könnyűt és lánggal lángokat.
Ismered e' szót? Hívják szerelemnek!

Róza.

Nem értelek.

Lőrincz.

Nem? Én is úgy hiszem.
Fület keres, de szívig vágy el a' szó;
'S szív 's fül között nincs járt út mindenütt.
Hol asszonyod?

Róza.

Benn, négy falak között
Hová kivűlem másnak nincsen útja.

Lőrincz.

Lábod parányi, 's nyomdokod kicsiny,
Jól látom azt; de tégy próbát, talán
Beférek én is tégedet követvén.

Róza.

Lőrincz, mi ez?

Lőrincz.

Kell szólnom asszonyoddal
Urunk előre küldött, a' dolog
Fontos, 's halasztást nem szenved; megyek.

Róza.

Várj, a' jelentést mindjárt megteszem.
De nyíl az ajtó, 's im jön ő maga

Perényiné, az ajtóban megjelen,

Lőrincz, magában.

Hah, melly alak! csak most segits, szerencse!

Perényiné.

Jer Róza, régen várlak.

Róza.

Asszonyom,
Itt e' deák tartóztat, őt urunk
Előre küldé, 's szólni vágy veled.

Perényiné.

Mond, mit hozál?

Lőrincz.

Engedj meg asszonyom,
Titkot hozok, melly nem szenved tanút.

Perényiné.

Menj Róza!

Róza, bemegy.

Lőrincz, magában.

Jősz o rég várt pillanat

Perényiné.

Beszélj!

Lőrincz.

Gyakorta kérdém, asszonyom,
A' szép tekintet, mért bájosb, ha bús?
Talán, hogy érzeményünk felvegyűl
E' gondolattal: melly édes leend
Azt víg örömre felderíteni!

Perényiné.

'S ez mit jelent?

Lőrincz.

Hidj nékem, asszonyom,
Minden halandó' végzetét az ég
Két két levélre festé; bús az első,
'S a' második vig. Gyakran nyílik a' könyv
Ott hol napunkra bánatot mutat,
De gyorsan ollykor fordíthat kezünk,
Ha nemremegve nyúlunk a' levélhez.

Perényiné.

Világosan szólj.

Lőrincz.

Szenvedsz, asszonyom;
'S szenvedni kell e néked? Rabbilincsét
Sok hordja, minthogy szét nem törheti;
De kapd fel őket a' lánczok közűl,
Fogják e visszatolni védkarod'?
Avvagy javalnád tettét a' betegnek,
Ki nem fogadná el a' mentő pohárt
Mellyet feléje nyújtasz, mert talán
Azt más kezekből álmodá magának?
Bilincs az élet, melly hoz kínokat,
A'szenvedő hölgy sinlődő beteg;
'S ha van, ki lánczod' bátran öszvetépje,
Ha van, ki töltsön enyhítő kehelyt:
Nem, asszonyom, te nem veted meg azt!

Perényiné.

Deák, kiről foly e beszéd?

Perényiné.

Kiről?
Én tudtam azt, hogy folynak könyeid,
Én látom ime szép arczod' homályán
Minő borúlat fészkel kebleden.

Gyakorta mondám titkos fájdalommal:
Hány évekig várt a' kertész reá,
Miglen virágra nyílt az áloe!
Apolta gonddal 's táplált hű reményt.
Eljött az óra végre 's felvirúlt;
De fellegekbe rejtve volt az ég,
'S rövid virágzat' szűk pillantatában
Nem szállt mosolygó napsugár felé.
'S csudálod e, ha kívánám vala
A' fellegekkel vívni harczomat,
'S az égi súgárt újamon vezetni?

Perényiné.

Te e? De merre visznek e' szavak?

Lőrincz.

Itt állok íme; minden rajtad áll;
Ints, asszonyom, 's ez élet a' tiéd!

Perényiné.

Hallom beszéded', 's nézem arczodat,
'S kétes vagyok, ha nem csal e fül és szem?
Szánás nem illik hozzád. Nem vagy e te
Perényi Gábor' ismert bíztosa?
Vagy új epesztés vár talán reám,
'S ezen kisértet annak hirdetője?

Lőrincz.

Csontbolt takarja szívünk', és azon
Nem hat keresztűl a' vágyó tekintet,
Hogy eltalálja, mit forral belől.
És a' beszéd? Jól érted, asszonyom,
Vészes hinár a' mélységen felűl,
Hol a' belécsalt vándor elmerűljön.
Csak tettek által tűn fel a' való czél:
Szólj, 's íme tenni mindent kész vagyok!

Perényiné.

De tenni még is mit készülsz miattam?
'S már most miattam tenni mit lehet?
A' sors' kezét már késő visszavonni,
Midőn lesújtá vad csapásait;
Im elfogadta keblem bús nyilát,
'S megadva kell e' kínokat viselnem.

Lőrincz.

Föltámad a' szél innen és amonnan,
És a' vitorla várunk' tornyain
Most délre fordul, majd éjszak felé.
Az ember' élte sors után hajol,
'S vegyülve röpked búval és örömmel.
A' szív emészt, mint a' kor; bánatunk
Halvány szinekkel áll a' képzeletben,
'S remény reményre virad újolag.
Ösvényt veszitél? Másikat keress.
Im nyílik itt egy bájosan előtted,
'S tekintetére mért húnynál szemet?

Perényiné.

És merre hiv ez ösvény?

Lőrincz.

E' kebelre!

Perényiné.

Deák!

Lőrincz.

Borúlnak homlokod' redői;
Derítsd fel őket, asszonyom. Kebel
Kebelhez óhajt, kéz vágy kéz után;
Ne vesd meg, a' mit nem találsz egyébütt.
Lásd, mostohán bánt véled a' jelenlét,
Leroskadással rettent a' jövő;

Sülyedni fogsz majd mert veszély között
A' bátor intőt meg nem hallgatád.
Im vállaimra vészem sorsodat,
Éretted harczba szállni kész vagyok,
Koczkára hányok életet, szerencsét,
Nem kérve semmit, csak szerelmedet.

Perényiné.

Perényi téged nem küldött azért,
Hogy itt szerelmet énnekem regélj.
Ha titkod ez, már jól van; bűnös a' fül
Melly szemtelennek hallgatá szavát.

Lőrincz.

'S te mégy? Ne menj el, asszonyom! Kiröppent
A' szó, 's ki vonja vissza már? Maradj,
Im átkarolva térdeid' könyörgök!

Perényiné.

Boldogtalan! 'S nem retteged Perényit?

Lőrincz.

Csak egy van a' mi rettent engemet,
Csak e' harag, melly szép szemedben ég;
Tekints reám, 's nincs ellenem ki vívhat.
Előre nézek a' jövő korig,
'S pillantatonként készen tartok én
Fortélyra fortélyt, és erőt erőre.
Perényit én nem rettegem, 's ha néked
E gond zavarja, szép nő, kebledet,
Bízzál szavamba, 's boldog lészsz velem.

Perényiné.

Utálatos! 'S te véled boldog én?
El lábaimtol, mátkám' gyilkosa!
El lábaimtol szolga! Jaj neked! —
De nem, haragra nem vagy érdemes.

El lesz temetve titkod e' kebelben,
De másod izben rettegj megjelenni,
Vagy a' veszélyes fátyolt felkapom,
'S férjem' dühének áldozatja lészsz.

Lőrincz, egyedül

Fuss gyáva! 'S ez te voltál, a' kivel
Egy asszony így bánt megvető haragban?
'S nem tudtad e, hogy benned eddig is
Halálos ellent néze szüntelen?
Hálót magadnak ím magad szövél,
Magad vetél tőrt, 's asszony' rabja vagy
Eltékozolván titkod' birtokát.
O bölcseség mi későn jársz meginneed! —
Perényi megjön, 's nője' rejtekébe
Siet legottan — hajh, egy gondolat,
'S a' szó leröppen a' boszús ajakrol!
Való, hogy igért hallgatást —, bolond!
Igér az asszony kedvben és haragban,
De keble, mint a' csolnak a' Tiszán,
Minden hab' és szél' mozdúltát megérzi.
Az a' ki veszthet, legjobb hogyha vész!
De mint? De mint? Perényi félti nőjét,
És félti mint a' mennynek kulcsait;
De a' ki félt, imád is —, semmi! semmi!
Láng vad szelek közt a' féltés' dühe,
Lobbantsd fel és ég olthatatlanul,
Vakon csapongván erre és amarra.
Egy szikra kell csak, 's honnan pattant az ki,
Olly puszta minden e' tornyok között!
Egy férfikép sem tűnik itt elő,
Kiről mesémet kezdenem lehetne. —
Mi ez? Dobog már a' híd? Menny 's pokol!
Perényi jön, 's én itt? itt? itt? Futok! —

Perényi G.

Mit? Mit? Deák, itt lellek téged' én?
Mi czélod itten e' szobák körül?
Hallgatsz? Vagy — ördög és pokol! — 'S ezért
Szeretsz elhagyni minket? és ezért
Nyargalsz előre vágtató lovon?

Lőrincz, magában.

Fej, fej, segíts!

Perényi G.

Hah, mingyárt megtudom!
Boldogtalan, jer! Áruló, kövess,
Hogy homlokáról olvassam le bűnöd'!

Lőrincz.

Nem, istenemre! Megbocsáss uram,
Nekem bemenni nem lehet.

Perényi G.

Nem-e?

Féreg!

Lőrincz.

De szűntesd e' fellobbanást.
Im lásd, uram, mint fúlad e' kebel,
Szemem sötétül, szédeleg fejem:
Az orvos intett, hogy szabadba menjek,

Perényi G.

Ember, megállj! vagy véreddel fizetsz.

Lőrincz, félig hangosan.

O, szerelem, mi vészes a' te pályád!

Perényi G.

Mit? Szerelem? Szerelmet monda szád?

Lőrincz.

Uram tagadni mint lehessen azt,
Vérünkben a' mi vad zajjal kereng?

Bár hallgat a' nyelv, szól a' lángtekintet.
De mit? Szeretni, köz mindennel az,
'S mindennel a' mi köz, bűn e nekünk?

Perényi G.

Sátán, nektek ha bűn e? bűn e? Jer,
Hogy e' csapással, szíveden keresztűl,
Tagadhatatlan megmutassam azt.

Lőrincz.

Nem, o uram, te nem bánsz igy velem!
Jer, esendesedjél! Szállj, uram magadba!
Hű szolga voltam mindig oldaladnál,
Apolta gondom szíved' titkait,
Számodra kértem szüntelen szerencsét,
'S az ég ha meg nem hallgatá szavam',
Bátran kihívtam a' pokolt segédűl.
'S ím most, megengedj, mert nem értelek —
Tetőled én ezt érdemeltem e,
Tetőled, a' kit hű fortélyaimmal
Nőd' birtokához juttaték? — Uram,
Miért irígyled nékem e' leányt?

Perényi G.

Leányt? Leányt? Kiről beszélsz, deák?

Lőrincz.

Rózát neveztem.

Perényi.

Rózát?

Lőrincz, magában.

Ment vagyok!

Perényi G. indul az asszony' szobája felé.

Lőrincz.

Uram!

Perényi G.

Miért hivsz?

Lőrincz.

Homlokod' borúja
Fáj énnekem.

Perényi G.

Hagyj békét, és eredj!
Én megtekintem, a' nő mit csinál?

Lőrincz.

Bár e' tekintet kedvre hozna téged!
De —

Perényi G.

Mit jelent ez? Folytasd?

Lőrincz.

Kár, uram,
Hogy isten a' szerelmet nem teremté
Miként a' rózsabimbót!

Perényi G.

Mért?

Lőrincz.

Tekintsd
A' rózsabimbót, mint áll vesszején
Leplezve tőled bíbor arczait;
Tövis köríti védelem gyanánt,
'S rettegni látszik újaid' hatalmát.
Te jősz 's erődnek enged a' virág,
'S feledve honját mellytől elszakasztád,
Kelyhed' vizében lassan felvirúl,
És illatozva nyílik meg feléd.

Perényi G.

Tovább!

Lőrincz.

Szerelmet csak szivben találsz,
Csak szívvel együtt lészen az tiéd,

De várakoznod kell, még ellenedbe
Készen röpül a' szív, erőszakod
Hijába harczol a' szép birtokért,
Mert bár helyéből azt kitépheti,
Mit ér? Előtted bévonúl örökre,
'S rejtett virága nem nyllik soha.

Perényi G.

Lőrincz! Mi fekszik e' rejtély alatt?

Lőrincz.

Régen szeretnék intést adni néked,
De sikos az, mert szíved érdekel,
'S gyakran az intő felbukik tanácsán.

Perényi G.

Ne félj!

Lőrincz.

Előre gondol a' szemes,
Előre gondol, 's hátra is tekint.
Uram, ha nyugszol szép nőd' oldalánál,
És a' jelenlét kéjjel elborít,
Vigyázz, 's tekintsd a' múltat és jövőt.

Perényi G.

Múltat? De hagyd azt inkább elfelednem.
Jövőt? Te sejditsz? Tudsz talán? Beszélj!

Lőrincz.

Sokat tud, a' ki mindent fontra vet.

Perényi G.

Zajlásba hoztál; fejtsd meg titkodat.

Lőrincz.

Perényi Péter nemze két fiút.

Perényi.

Hová bolyongasz vissza, krónikázó!

Lőrincz.

Ország' leánya rozsaként virúlt

Perényi G.

Tudom, tudom!

Lőrincz.

'S a' két Perényi látta
'S egyforma lánggal ége mindenik.

Perényi G.

Hagyd azt, deák!

Lőrincz.

Ferencz volt a' szerencsés,
És a' szerencsést én küldöttem el.

Perényi G.

Kezdj a' dologhoz.

Lőrincz.

Látod e, uram,
Mit nem tevék én érted akkoron?
O, bár ne tettem volna semmit is!
De messze ködben habzik a' jövő,
'S ki lát halandó szemmel a' sötétig?
Gyakran midőn az éj előborúl,
'S a' mécs kialszik asztalom felett,
Ott fekszen én, 's szememre nem jön álom.
Feléd röpűlnek akkor gondjaim,
'S rajtad mulatnak néma fájdalomban:
Im kebled ég elolhatatlanúl,
'S a' boldog élet' legdicsőbb reményit
Csak egy kebelre fűzted, e' kebelt
Kéréd magadhoz istened' kegyétől,
Megnyerted azt, 's az asszony im tiéd,
Tiéd ha kéz ád birtokot, de hajh,
Eltékozoltad rá szerelmedet,
'S ő téged —

Perényi G.

Mondd ki! Mondd ki!

Lőrincz.

Nem szeret.

Perényi G.

Kín, és kárhozat!

Lőrincz.

De, gondolom megint,
Ezt mind előre kellett volna tudnod.
Mert csak Ferenczen függött a' leány,
'S ámbár hamis hírt terjeszténk felőle,
Hogy a' töröknél megholt hirtelen,
Csak kényszeritve nyújtá néked így is,
Csak kényszerítve reszkető kezét.
Isten! 'S miként nem sírt a' vélt halottért!
Ah, mennyiszer nem láttam kebelét
A' puszta névért kínosan pihegni!
'S az esküvésnek szent pillantatán
Ő tünt elébe bús emlékezetben,
'S feledve tégedʼ, másnak esküvék
Örök hüséget még a' sírban is.

Perényi G.

Pokol' magzatja, mit gyötrösz?

Lőrincz.

Uram,
Szánlak, de mit fogsz még majd érzeni,
Ha megjövend a' holtnak vélt jegyes,
'S boszúja' fájdalmában áll meg itt?
'S felkéri tőled elrabolt sajátját?

Perényi G.

Hah rég emészt e' kínos gondolat!
Mért bolygatod fel azt még kínosabban?

Lőrincz.

És eljön ő keblében szerelemmel,
És véle mennyi élet, mennyi vágy,
Remény, esengés, 's visszemlékezet!
'S a' nő, ki nyögve fekvék karjaid közt,
Melly más nyögéssel csügg majd ajkain,
Melly más nyögéssel kéri majd segédét,
Hogy őt ragadja el lánczaid közűl!
Halvány maradt orczája csókjaidra;
Most egy tekintet által felpirúl.
Márványszobor volt, a' míg bírhatád,
Szép és hideg; most égi hév terűl el
Kénynyel habozva minden tagjain.

Perényi G.

Megállj! Megállj! Kínzó lélek, 's te nem tudsz
Egy hívesítő cseppet balsamúl
Keverni poklod' égő lángja közzé?
Úgy van! Hazugság forr fel ajkadon.
Nem, nem! Kötésünk' a' hit szentelé meg,
'S úgy e, hogy ők azt tisztelik?

Lőrincz.

Sokat
Tart tiszteletben a' józan fejü,
De szenvedelmek a' kit elborítnak,
Az tiszteletre méltót nem talál;
Csak a' kívánság' tárgya szent neki,
Vakon rohan feléje, 's lelke megvet
Törvényt, szerencsét, esküvést, halált.

Perényi G.

Hajh, érzem azt, hogy úgy van!

Lőrincz.

Mit? Talán
A' pap kirántá szívét kebeléből

A' gyönge nőnek? Ott ben kátog az,
'S bátyád elébe lángban fog röpesni.
Vigyázz, vigyázz! Osztályotok hibás,
A' sorslevél nem egyformán jutott,
Neked csak a' hit, néki szerelem,
Cserélj nyilat, 's úgy boldogabb leszesz!

Perényi G.

Pihenj! Pihenj! Vagy mellem' megrepeszted.
Hagyd a' jelenlét' súlyát hordanom,
Mért hengeríted a' jövőt reám?

Lőrincz.

Jövőt? De mit vélsz itt te most jövőnek?
Im a' kezesség' éve már lefolyt,
'S én jól tudom, hogy őtet a' török
Már elbocsátá 's ő röpül, röpül,
Mi szúnyadunk, 's a' messzevárt jövendőt,
A' gyász jelenlét gyorsan hozza meg!

Perényi G.

Lőrincz, az intés hasznos! Istenemre,
Most látom én melly hasznos az! Jövel,
Gondolj helyet, hol végtelen magányban,
Nem tudva nem sejdítve senkitől,
Elrejtsem a' nőt; zár, homály, sötétség,
És mind az a' mit ember feltalált,
Hogy elfedezze féltett birtokát,
Mind az legyen segédünk; szem reá
Tekintni nem fog, fül nem hall felőle,
'S a' zajkiáltás nem jutand hozá.
Mond, jőjön akkor; jön, keres; de nem lél!

Lőrincz.

Volt egyszer egy úr, vagy király $\frac{1}{2}$ mit az? —
Mind egyre megy!

Perényi G.

Mit készítsz újolag,
Lélekharang?

Lőrincz.

És volt egy szép leány,
Kit a' király az ércz toronyba zárt,
Hogy férfiszem ne lássa bájalakját.
Mit ért? Aranynyá vált a' hő szerelmes,
'S a' lyány' ölére harmatként lehullt.

Perényi G.

Sátán, eredj, fuss, fuss! Szándékomat
Ne tudja senki, senki, senki! Menj!
Titokban érjen az meg bennem, itt!
Örök borúban lengjen az körűlem,
'S árulj el osztán, hogy ha tudni fogsz!

Lőrincz.

Uram, de hát azt meggondoltad e,
Hogy a' szerelmes nő' fortélyait,
Nincs ördög a' ki semmivé tegye?
Zárd, rejtsd el őt a' csillagok közé,
Fellegcsoporttal őrizd útait,
Meglásd, tudatni fogja kedvesével!

Perényi G.

Álomregélő! 'S mért felejted el,
Hogy őt halottnak véli mostan is?
Én gondom az, hogy néma titkomon
Szélyt nem vonúlva függjön a' lepel.

Lőrincz.

Hah, hah!

Perényi G.

Kaczagsz, kiséret? és kaczagsz?

Lőrincz.

Uram megengedj, hogy fájdalmadat
Nem tisztelém; de mond meg énnekem,
Láttál e már az éj' óráiban
Tündéreket lebegni fel 's alá
E' várfalak közt?

Perényi G.

'S mért ez a' bohóság?

Lőrincz.

Ugy van, bohóság! Én is úgy hiszem,
Vagy hittem inkább egykor. Most midőn
Nézem, hogy olly sok hónap elfolya,
Mióta nődet meghozád; 's az asszony
Csak nem derül fel karjaid között,
Csak nem felejti régi kedvesét,
'S naprol napokra jobban bévonúl:
Kérdem magamtol, mit jelenthet ez?
Kényt vár az asszony és jelenvalót,
'S ha nem talál azt, a' jövőbe pillog; —
'S ezen sovárgás a' mult kor felé,
Ezen borongás a' halott után —
Nem! tudni kell azt néki már, hogy él ő!
De hát, ki fogná jobban őrzeni?
Sánczot vonánk, és zárt és hallgatást
Gonddal körűle, 's nem varázslat e,
Hogy tudja még is? Hidd el, hidd nekem
Tündéreket lát várad éjjelenként!
Vagy ember által történt ez talán?
Lásd úgy mi haszna gond és őrizet?
Mi haszna sánez és zár, és hallgatás?
Csalatni féltél, 's inkább csalva vagy!

Perényi G.

Tudná tehát? 's ki által? O nevezd!
Mondj egy nevet, kit bosszúm elborítson,
Ki százszorozva végyen büntetést!
Szólj, szólj!

Lőrincz.

Uram, van a' ki néked erre
Jobban felelhet

Perényi G.

És az?

Lőrincz.

Ott benn űl.

Perényi G.

Megyek, megyek! Hajh, ég, melly hitszegés!

Lőrincz, egyedűl.

Horog, te jól fogsz! A' hal fennakadt!

II.

Perényi G.

Nem, nem marad titokban! Hitszegő,
Fel lesz fedetve minden! Némaságod
Új vádat önt el bűneid felett.
Asszony, te hittel tartozol nekem;
Vagy elfeledted azt?

Perényiné.

Nem, én uram!
Tiéd ezen kéz, jól tudom, tiéd
Az esküvés, melly ajkaim közűl
Remegve zengett, a' midőn atyám
Síró leányát karjaidba vitte.
Tisztán megőrzém e' sajátidat,
Tisztán megőrzék esküvést 's kezet,
Perényi, mért dúlsz ellenem

Perényi G.

Hah, kigyó!
'S az esküvést így őrzik e? Szerelmet,
Azt esküvél te nékem, 's e' kebel
Öröm lesujtva nyílt meg csak felém,
Komoly hidegben, mint a' téli nap.

Perényiné.

O férj, bocsásd meg hervadó nejednek
Azt a' mit sorsa vétkezett, nem ő!
Midőn reményem' legszebb álmait
Elvesztve sírtam, 's vad kétség között
Várék az égtöl enyhülést 's halált;
Midőn epedve vágytam ő felé,
Kit síromon tul voltam fellelendő,
'S kiért szabad volt forrón érzenem:
Tanúja voltál, mint szállott reám
Vészes hideggel a' szívnek tele,
'S ah, jobbomat hát mért vevéd magadnak?
Mosolygva nyílt az ártatlan virág,
Míg langy szelekben lengett a' tavasz,
'S harmattal ázott a' vidám kehely;
De jött az ősz, és dér és fagy vele,
'S ha most lefonnyadt halvány bokrain,
Neheztelésed mért hat a' virágra?

Perényi G.

Hah, csalfa! Minden hang, melly ajkadon
Forró panaszszal foly le, szemrehányás,
Mellyet magadnak ön váddal teszesz.
Telet beszélsz és hervadást, 's halált,
De tél 's halál csak nékem fekszik ott,
A' szív alatt, melly másért lángban ég.

Perényiné.

Perényi készíts zárt és kínokat,
Tilts el nejedtöl mindent a' mi által
Az ember' élte kedvessé lehet,
A' mit kebel vágy, a' mit lélek óhajt,
'S hallgatva tűrök minden szenvedést,
Csak rút gyanúval szívemet ne sértsd!

Perényi G.

Szunnyadtam egykor hives árny alatt,
'S egyszerre lángzó sebbel ébredék fel,
Melly mérgesítve dúla keblemen,
Gyorsan suhant el a' kígyó felettem, —
'S kivánd gyanumtol, hogy reá ne szálljon.

Perényiné.

Hit a' nemesben a' nemes' jegye,
Másban ki bízik, bízik önmagában.
O férj, tekintsd e' halvány arczokat,
Lásd e' kebelt, melly ázik könyeimtöl;
Hidd el nekem, nem tart ez igy soká,
Felment halálom bús gyanúd alol,
'S ott szebb reménynyel nyilik majd az ég.
Fenn a' hatalmas, 's lángpillantata
Minden titoknak leplén általég,
Előtte folynak sorban napjaim
Ott majd örömben, itt most kín között,
Előtte halljad esküm' szent szavát:
Sem míg hajamnak szőke fürteit
Körítve fénylett a' leányi párta,
Sem a' mióta jobbod' elfogadván,
Befedte főmet asszonyfátyolom,
Más férfi' képe szívemben nem élt
Azon kivül kit mátkámnak neveztem.
Kezem szabad volt, 's néki vittem azt,
Megholt, 's atyámtol birtokodba jöttem,
'S érezve szentül tartozásomat
Bűnnek hivém a' kívánságot is,
Melly más karok közt enyhet lelni vágy;
'S ha néma várad' sánczain kivül
Egy gondolat még mellemből kiröppent,
Az csak Ferenczet sirján nyúgodott.

Perényi G.

És, hajh, mi vonja vissza karjaim',
Hogy fegyveremmel szíved' át ne verjék?
Érette lángolsz, 's szembe vallod azt?

Perényiné.

Ég, o Perényi, 's ő reá talán,
Irígy talán csak nem vagy a' kimúltra?
Örökre szent a' hív emlékezet,
Melly a' halottnak könnyel áldozik;
Örökre szent a' sóhajtás' szele,
Melly a' borító hanton leng keresztűl.
Hagyd nékem e' bú' csendes birtokát,
Hagyd nékem ezt, 's mást mindent elrabolhatsz,
'S ajkam panaszra nem nyílik soha,
Füled' nyögésim meg nem háborítják,
Titokba rejtem könyem' árjait
'S midőn az élet' végpillantatán
Halálos ágyam mellett állni fogsz,
Nem kérdezem meg: Bátyád, o Perényi,
Azért talált e' sírt a' messze földön,
Hagy nője' keblén önmagad pihenj?

. . . . . .
. . . . . .

Tartalom.

	Lap.
Búcsú B...től	1 —
Egy született leánykának	2 — 4
Végnyugalom	4 — 5
Kivánság	5 — 6
A' költő	6 — 7
A' sonetto	7 —
Phantasia	8 — 9
Kedves' sirja	9 —
Szemerémhez	10 — 14
Az acatia	14 —
Genius száll	15 — 15
Sappho után	16 — 17
Minden órán	17 — 19
Veszteség	19 —
Ajánlás	20 —
Sappho után	20 —
Demokritos' sirján. Görögből	21 —
Ohajtás	21 —
Hiacynthus	22 —
Tiszták miként	22 — 24
Átok	24 —
Panasz	24 —
Sappho után	25 —
Egy ifju' sirján	26 —
Rádaynak sirján	26 —
Egykor homályos	27 —
Jegyváltó	28 —
Ábránd	29 — 30

	Lap.
Szemere Pálhoz	30 — 31
Ideál	31 — 33
Édes kín	33 —
Klopstock után	34 — 35
Élet	36 — 37
Laurához	37 — 38
Vilma' emlékkönyvébe	38 — 39
Rácz nyelvből	39 — 40
Küzdés	40 — 42
Róza	42 — 44
A' szenvedő	45 —
Az ivó	46 —
Rákos' nymphájához	47 — 48
Tudatlanság	48 — 45
Borkirály	49 —
Elfojtódás	50 —
Szerelem. Töredék.	50 — 52
A' lyány' dala	53 — 54
Hol a' virány	54 —
Lyány űlt	55 — 56
Rény	56 — 58
A' reményhez	58 — 59
Fejdelmünk haj ...	59 — 60
Képzelethez. Töredék.	61 — 62
Szép Lenka	62 — 64
Rákos	64 — 65
Bú kél velem	66 — 67
Dobozi	67 — 72
Talányok.	73 — 76
Bordal	77 — 78
Csolnakon	79 — 80
Édeskedő	89 — 81
Ki búban űl	81 — 82
Hymnus a' magyar nép' zivataros századaihol	84 — 85
Remete	85 — 88
Vanitatum vanitas	88 — 91
Panasz	91 — 92

Lap.

Vérmenyegző . . . . . 92 — 99
Zápor . . . . . 99 — 100
Zsarnok . . . . . 100 — 101
Lotti 101
Tanács . . . . . 102 —
Igazság . . . . . 102 — 104
Remény, Emlékezet . . . . . 105 — 106
A' nyugtalan . . . . . 106 —
Endymion . . . . . 107 — 110
Berkemhez . . . . . 110 —
Vigasztalás . . . . . 111 — 112
Esti dal . . . . . 112 — 113
Emlék . . . . . 114 —
Áldozat . . . . . 115 — 116
Jennyhez . . . . . 116 —
Echo . . . . . 117 —
Drégel . . . . . 117 —
Szerelemhez . . . . . 118 —
Alkonyi dal . . . . . 119 —
Rév előtt . . . . . 120 —
Hozzá . . . . . 121 — 122
Derű . . . . . 122 —
Balassa . . . . . 122 — 123
Hervadsz . . . . . 123 — 124
Költő . . . . . 124 — 125
Vándor remény . . . . . 124 — 126
Ültem én . . . . . 126 —
Hév naptol . . . . . 127 —
Vágy . . . . . 128 — 129
Pipadal . . . . . 129 — 131
Vándor . . . . . 131 — 132
Honvágy és szerelem . . . . . 132 — 133
Zrínyi' dala . . . . . 133 — 135
Könycsepp . . . . . 135 — 136
Búsan csörög . . . . . 136 — 137
Huszt . . . . . 137 —
Mária Theresia . . . . . 138 —

Lap.

Távozás . . . . . 138 —
Munkács . . . . . 139 —
Vész . . . . . 139 — 140
Alkalomra . . . . . 140 —
Kazinczy . . . . . 141 —
Tisztujitás . . . . . 141 — 142
Átok . . . . . 142 — 143
Intés . . . . . 144 —
Emléklapra . . . . . 145 —
Versemlékek . . . . . 145 — 146
Hös . . . . . 146 — 147
Éji temetés . . . . . 147 — 148
Palocsay után 1. Virágbeszéd. 2. Harczdij.
3. Az ifjú . . . . . 148 — 153
Paulina' emlékkönyvébe . . . . . 154 —
Zrínyi' második éneke . . . . . 155 — 156

IFJABBKORI VERSEK 'S TÖREDÉKEK

A' pávatollhoz . . . . . 158 — 160
Az arcas . . . . . 160 — 161
A' képzelethez . . . . . 162 — 163
A' nyúgalomhoz . . . . . 164 — 165
A' szerető . . . . . 166 —
Választás . . . . . 167 — 168
Felelet Kazinczy' első sonettjére . . . 168 — 169
A' dalos . . . . . 269 —
Kazinczyhoz . . . . . 170 — 172

TÖREDÉKEK.

I. A' Holdhoz . . . . . 172 —
II. . . . . 183 —
III. . . . . 174 —
IV. . . . . 174 —
V. . . . . 175 —
VI. . . . . 175 —

Lap.

VII. A' földhez . . . . . 175 — 176
VIII. . . . . 177 —
IX. . . . . 177 — 178
X. Az ostrom Köszegnél . . . . . 178 —
XI. Idegen . . . . . 178 — 179
XII. Régi várban . . . . . 179 —
XIII. . . . . 180 —
XIV. . . . . 180 — 181
XV. . . . . 281 — 182
XVI. . . . . 182 —
XVII . . . . . 183 —
XVIII. . . . . 183 — 184
XIX. . . . . 184 —
XX. . . . . 185 —
Szondi. Töredék. . . . . 185 — 186
Kölcsey. Töredék. . . . . 186 —
Homér' Iliása. Töredékek . . . . . 189 — 230
Vitézi énekek, mellyek a' karvas mellett énekeltetnek. 2. ének . . . . . 230 — 236
Perényiek. Szomorujáték' töredéke . . . 239 —

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

PH
3281
K655
1840
köt.1
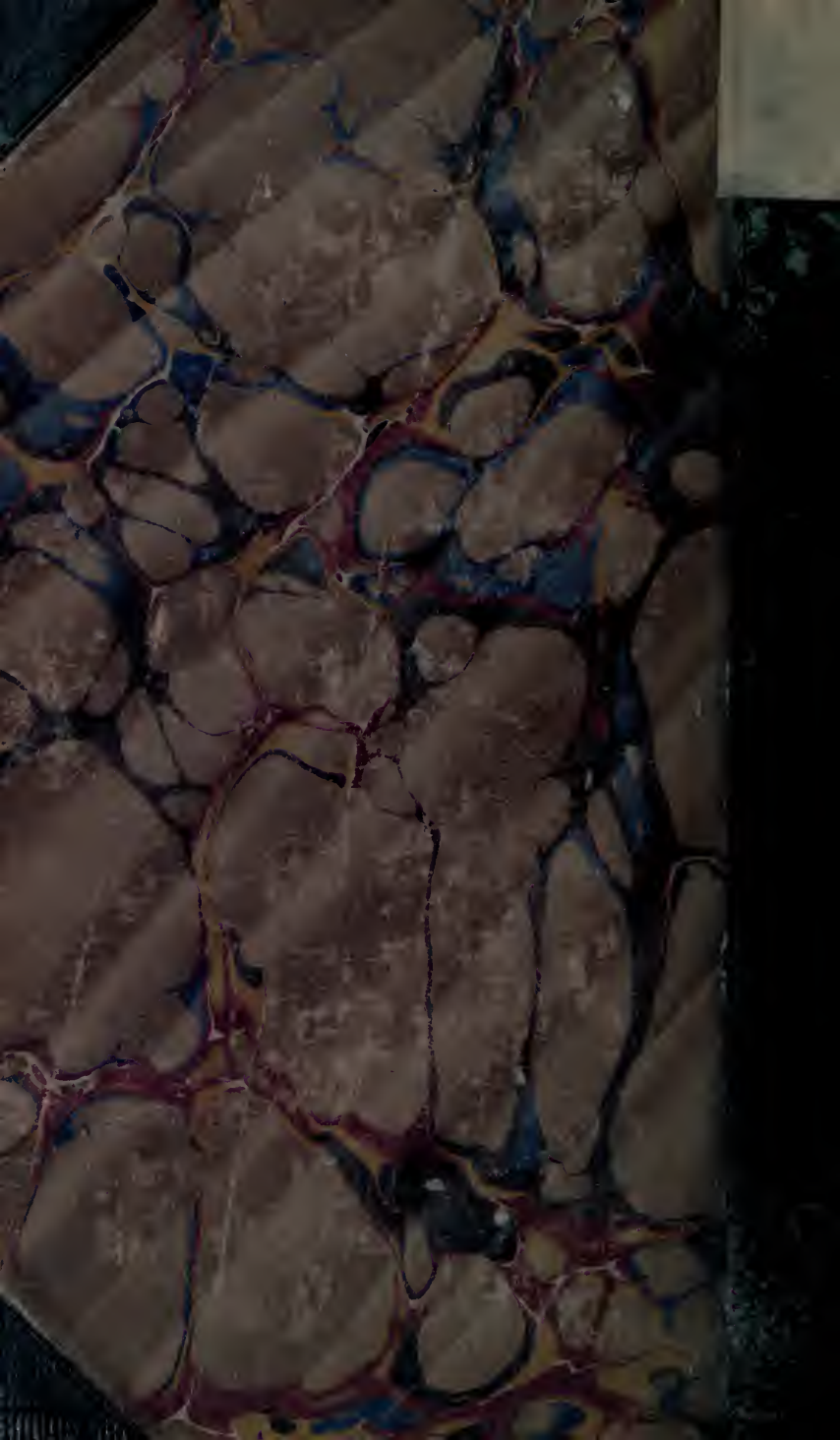
Kölcsey, Ferencz
Kölcsey Ferencz minden
munkái